

**Sisäasiainministeriön
hallinnonalan toiminta- ja
taloussuunnitelma 2011-2014
sekä tulossuunnitelma 2010**

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISU 36/2009

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Hallinto

Sisäasiainministeriön hallin- nonalan toiminta- ja talous- suunnitelma 2011-2014 sekä tulossuunnitelma 2010

Helsinki 2009

Sisäasiainministeriö
Monistamo
Helsinki 2009

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-499-4 (nid.)
ISBN 978-952-491-500-7 (PDF)

SISÄASIAINMINISTERIÖ**KUVAILELEHTI**Julkaisun päivämäärä
21.12.2009

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Sisäasiainministeriö	Julkaisun laji			
	Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö			
	Toimielimen asettamispäivä			
Julkaisun nimi Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2011-2014 sekä tulossuunnitelma 2010				
Julkaisun osat				
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2011-2014 sisältää:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ministeriön hallinnonalan toimintaympäristön kuvauksen, toimintalinjat, toiminnan painopisteet ja päämäärät 4-vuotiskaudelle. 2) Tärkeimmät tavoitteet toiminnan ja rahoituksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kehitykselle ministeriön hallinnonalalla suunnittelukaudelle. 3) Hallituksen tulevan varainhoitovuoden talousarvioesityksen perusteella laaditun menojen peruslaskelman. 4) Arvion hallinnonalan tuloista. <p>Sisäasiainministeriön hallinnonalan tulossuunnitelma 2010 sisältää tuloskeskustelujen ja –neuvottelujen pohjalta asetetut tuloksellisuustavoitteet.</p> <p>Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2011-2014 sekä tulossuunnitelma 2010 on vahvistettu sisäasiainministeriön johtoryhmässä 15.12.2009.</p>				
Avainsanat (asiasanat) Sisäasiainministeriö, toiminta- ja tulossuunnitelma				
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-500-7 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut				
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 36/2009	ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-499-4		
Kokonaissivumäärä 123	Kieli suomi	Hinta 25,-+alv		
Luottamuksellisuus				
Jakaja Sisäasiainministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö		

INRIKESMINISTERIET		PRESENTATIONSBLAD	
		Utgivningsdatum 21.12.2009	
Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Inrikesministeriet		Typ av publikation	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikation (även den finska titeln) Verksamhets- och ekonomiplan 2011–2014 och resultatplan 2010 för inrikesministeriets förvaltningsområde			
Publikationens delar			
Referat Verksamhets- och ekonomiplan 2011-2014 för inrikesministeriets förvaltningsområde innehåller:			
<p>1) En beskrivning av förhållandena inom ministeriets förvaltningsområde, riktlinjerna för verksamheten, prioriteringar i verksamheten och målen för fyraårsperioden.</p> <p>2) De viktigaste målen för utvecklingen av den samhälleliga effekten av verksamheten och finansieringen samt av resultaten av verksamheten inom ministeriets förvaltningsområde under planeringsperioden.</p> <p>3) En baskalkyl över utgifterna uppgjord på basis av regeringens budgetproposition för inkommande budgetår.</p> <p>4) En kalkyl över inkomsterna.</p> <p>Resultatplanen 2010 för inrikesministeriets förvaltningsområde innehåller resultatmål som ställts upp på grundval av resultatdiskussioner och –förhandlingar.</p> <p>Verksamhets- och ekonomiplanen 2011-2014 och resultatplanen 2010 för inrikesministeriets förvaltningsområde fastställdes i inrikesministeriets ledningsgrupp 15.12.2009</p>			
Nyckelord Inrikesministeriet, verksamhets- och resultatplan			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-500-7 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 36/2009		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-499-4
Sidoantal 123	Språk finska	Pris 25,-moms	Sekretessgrad
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisällys

1 Johdon katsaus	3
2 Lähtökohdat suunnittelukauden toiminnalle	5
2.1 Toimintaympäristön analyysi	5
2.2 Visio	11
2.3 Toiminnan strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella.....	11
3 Poliisitoimi	12
3.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella 2010-2014	12
3.2 Lainsäädäntöhankkeet	15
3.3 Poliisitoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet.....	16
3.4 Poliisitoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	18
3.4.1 Valvonta- ja hälytystoiminta	19
3.4.2 Rikostorjunta	22
3.4.3 Lupapalvelut.....	24
3.4.4 Poliisitoimi - yhteiset palvelut	26
3.5 Poliisitoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	28
4 Rajavartiolaitos	29
4.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella	29
4.2 Lainsäädäntöhankkeet	31
4.3 Rajavartiolaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	32
4.4 Rajavartiolaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	33
4.4.1 Rajojen valvonta	33
4.4.2 Rajatarkastukset	36
4.4.3 Rikostorjunta, hallinnolliset maksuseuraamukset ja valvontatoimenpiteet	38
4.4.4 Meriturvallisuus ja pelastustoimi	40
4.4.5 Sotilaallinen maanpuolustus	43
4.5 Rajavartiolaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	45
5 Pelastustoimi	46
5.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella	46
5.2 Lainsäädäntöhankkeet	47
5.3 Pelastustoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet.....	47
5.4 Pelastustoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	48
5.4.1 Onnettomuuksien ehkäisy	49
5.4.2 Pelastustoiminta	50
5.4.3 Varautuminen.....	52
5.4.4 Pelastustoimen tukipalvelut	54
5.4.5 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot	56
5.4.6 Aluehallintovirastot.....	56
5.5 Pelastustoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	57
5.5.1 Alueellinen pelastustoimi.....	57
5.5.2 Pelastusopisto.....	58
6 Häätokeskuslaitos	59

6.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella	59
6.2 Hätäkeskuslaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	59
6.3 Hätäkeskuslaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	60
6.4 Hätäkeskuslaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	62
7 Maahanmuuttohallinto	63
7.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella	63
7.2 Lainsäädäntöhankkeet	64
7.3 Maahanmuutto -yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	65
7.4 Poliisitoimen tavoitteet - maahanmuuttohallinto.....	67
7.5 Maahanmuutto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta..	68
7.6 Maahanmuuttovirasto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	71
7.7 Maahanmuuttovirasto - palvelukyky ja laatu	72
7.8 Maahanmuuttohallinto - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	73
7.9 Vastaanottotoiminta – toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	75
7.10 Vastaanottokeskukset – henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	77
7.11 Elinkeino, Liikenne ja Ympäristökeskusten (ELY) maahanmuuton tehtäväalue – strategiset ja toiminnalliset tavoitteet	78
8 Siviilikriisinhallinta.....	81
8.1 Siviilikriisinhallinta - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	81
8.1.1 Lainsäädäntöhankkeet.....	81
9 Yhteinen konsernihallinto - yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus.....	82
9.1 Keskeiset toimenpiteet.....	82
9.1 Hallinnonalan tietotekniikkakeskus (HALTIK)	86
9.2 Sisäasiainministeriö: henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen...	89
10 Tuottavuustoimenpiteet.....	90
11 Sisäasiainhallinnon menojen peruslaskelmat 2011 - 2014	91
12 Liitteet	96
12.1 Sisäasiainministeriön hallinnonalan tulot.....	96
12.2 Valtuuksien käytöstä aiheutuva määrärahan tarve	97
12.3 Hankintastrategiat sekä hankintojen toteuttamismenettelyt v. 2010	98
12.4 Palosuojelurahaston suunnitelmat	114
12.5 Tietojärjestelmä- sekä perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet.....	117

1 Johdon katsaus

Sisäasiainhallinto huolehtii osaltaan kansalaisille tarjottavien palveluiden korkeasta laadusta, palveluiden saatavuudesta sekä toimialoittain asetettujen alueellisten palvelutavoitteiden toteutumisesta. Sisäasiainhallinto toimeenpanee suunnittelukaudella sisäisen turvallisuuden ohjelmaa laajassa yhteistyössä muiden ministeriöiden ja keskeisten toimijoiden kanssa.

Poliisi siirtyy vuoden 2010 alusta kaksipuolaiseen hallintomalliin, jonka mukaan nykyisestä poliisiin ylijohdosta ja poliisiin lääninjohdoista koostuvan poliisin keskushallintoveranomaisen suorassa alaisuudessa ovat poliisilaitokset sekä keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, liikkuva poliisi, Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisin tekniikkakeskus. Varmistetaan uudistuksen tavoitteiden toteutuminen huolehtimalla selkeästä tehtäväjaosta sekä sujuvasta yhteistyöstä ministeriön ja alaisen hallinnon välillä. Poliisin toimintakyky turvataan varmistamalla henkilöstön saatavuus ja poliisin henkilöstömäärä.

Poliisin toimintaa painotetaan rikollisuutta ennalta estävään suuntaan. Poliisi toimii asiakaslähtöisesti ja eettisesti korkeatasoisesti niin, että kansalaisten luottamus toimintaan säilyy. Poliisitoimintaa ohjaava keskeinen lainsäädäntö uudistuu kokonaisuudessaan suunnittelukauden aikana.

Rajavartiolaitoksen tehtävissä tarvittava tekniikka pidetään toimintakykyisenä. Rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän, partioveneidä ja yksimoottoristen helikoptereiden uusiminen on aloitettu. Rajavartiolaitos kehittää Suomen oloihin soveltuvan automaattisen rajatarkastuksen. Merialueen ja itärajan tekniset valvontajärjestelmät uudistetaan suunnittelukauden aikana. Rajavartiolaitoksen käyttöön hankitaan uusi suorituskykyinen ulkovartiolaiva, joka parantaa rajavartiolaitoksen kykyä monialaisissa merellisissä turvallisuustehtävissä, erityisesti öljyntorjunnassa ja monialaonnettomuuksien hallinnassa avomerellä. Myös kaksimoottoristen AB/B 412 helikoptereiden korvaaminen tulee aloitettavaksi suunnittelukaudella.

Saatetaan loppuun pelastuslain uudistaminen. Lakimuutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1.1.2011 lukien. Pelastuslain uudistaminen pohjautuu hallitusohjelmaan ja sen tavoitteena on erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn ja asumisturvallisuuden parantaminen. Samalla arvioidaan nykyisten väestönsuojelumääräysten tarkoituksenmukaisuus.

Hätäkeskustoimintaa tehostetaan ja toiminnan tuottavuutta lisätään Hätäkeskuslaitoksen rakenteita kehittämällä. Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan vuoteen 2015 mennessä siten, että verkottuneet hätäkeskukset voivat tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa. Suunnittelukaudella toteutetaan uusi hätäkeskusaluejako. Samalla keskusten määrä vähenee.

Maahanmuuton kasvun ennakoitaan jatkuvan. Muutto Suomeen perhesiteiden ja opiskelun perusteella on kasvussa. Taloustaantumaa edeltäneinä vuosina työperäinen maahanmuutto kasvoi räjähdysmäisesti, mutta laski lähes yhtä voimakkaasti taantumien myötä. Työperäisen maahanmuuton ennakoitaan kääntyvän uudelleen nousuun vuoden 2010 aikana ja työvoiman maahanmuuton ennakoitaan lisääntyvän lähitulevaisuudessa.

Vuodesta 2010 lähtien työvoimasta siirtyy eläkkeelle enemmän työntekijöitä kuin korvaavaa nuorta työvoimaa tulee tilalle.

Turvapaikkahakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi maahanmuuttohallintoon ja poliisiin on kohdennettu yhteensä yli sadan henkilötyövuoden lisäresurssi.

Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa lainsäädäntöä tarpeen mukaan uudistamalla ottaen huomioon työvoiman tarve, maahanmuuttajien moninaiset lähtökohdat ja tarpeet sekä kansainväliset velvoitteet.

Maahanmuuttohallintoa ja -toimintaa ohjaava lainsäädäntö uudistetaan keskeisiltään osin suunnittelukauden aikana mm. turvapaikkapolitiikkaa koskevan selvityshankkeen toimenpide-ehdotusten pohjalta on valmisteltu hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamiseksi tavoitteena perusteettomien hakemusten, väärinkäytösten ja vetovoimatekijöiden vähentäminen.

Sisäasiainministeriön aluehallinto uudistuu osana laajaa ALKU -hanketta. Aluehallintovirastot ja ELY -keskukset aloittavat toimintansa 1.1.2010. Kaikissa kuudessa aluehallintovirastossa on pelastustoimen ja varautumisen vastuualue. Sisäasiainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön jaetulla tehtäväalueella ELY-keskukset vastaavat maahanmuuttoa, kotouttamista ja hyviä etnisiä suhteita koskevista tehtävistä alueilla. Maahanmuutto yksikkö on seitsemässä ELY -keskuksessa.

Sisäasiainhallinnonalalla lisätään merkittävästi uusien laadukkaiden ja vuorovaikutteisten sähköisten palveluiden käyttöönottoa. Edistetään turvallisuutta ja näkyvyyttä tarjoamalla turvallisuus- ja maahanmuuttoviranomaisten virtuaalinen läsnäolo internetissä. Hallinnonalalla siirrytään verkossa tapahtuvaan aitoon vuorovaikutukseen kansalaisten ja sidosryhmien kanssa. Tässä yhteydessä luodaan mekanismit ja tekniset keinot, joilla tuetaan verkonkäyttäjien turvallisuutta ja vastuullista internetin käyttöä.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla tavoitteena on, että henkilöstövoimavarojen johtaminen on ammattimaista, ennakkollista ja että kunkin toimintayksikön henkilöstö vastaa sekä määrältään että laadultaan yksikön toiminnallisia tarpeita.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelman 2010 - 2013 valmistelu ja toimeenpano on kytketty kiinteästi hallitusohjelman ja hallituksen strategia-asiakirjan tavoitteisiin. Perustana ovat myös hallinnonalan strategia, ministeriön ja hallinnonalan virastojen väliset tulosneuvottelut ja -sopimukset, ministeriön sisäiset tuloskeskustelut, valtioneuvoston menokehyspäättös sekä eduskunnan hyväksymä valtion talousarvio.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan 2011 - 2014 toiminta- ja taloussuunnitelma sekä tulossuunnitelma 2010, mukaan lukien vuoden 2010 hankintojen toteuttamismenettelyt, vahvistettiin sisäasiainministeriön johtoryhmässä 15.12.2009.

2 Lähtökohdat suunnittelukauden toiminnalle

2.1 Toimintaympäristön analyysi

Suomi on edelleen turvallinen maa elää ja asua. Suomi koetaan kansainvälisestikin turvalliseksi maaksi ja täällä luotetaan turvallisuusviranomaisiin. Yleinen järjestys ja turvallisuus ovat Suomessa vakaalla tasolla. Katuturvallisuus ja turvallisuuden tunne yleisillä paikoilla ei ole kymmeneen vuoteen heikentynyt ja riski joutua rikoksen uhriksi on kansainvälisesti vertaillen alhainen.

Kaikki globaalit muutokset eivät vaikuta dramaattisesti Suomen toimintaympäristöön tai viranomaisten toimintaedellytyksiin. Toisaalta monet tekijät myös luovat epävarmuutta suomalaisen yhteiskuntaan, mutta niihin ei ole mahdollista ennakolta vaikuttaa. Taloudellisen taantuman oloissa korostuu tarve tehdä ratkaisuja, jotka eivät entisestään heikennä varsinkin heikommassa asemassa olevien ihmisten hyvinvointia ja siten lisää turvattomuutta pitkällä aikavälillä. Myös toimet muilla yhteiskuntapolitiikan lohkoilla vaikuttavat olennaisesti sisäasiainhallinnon kykyyn ja mahdollisuuksiin huolehtia tehtävistään ja vastuistaan.

Kansainvälinen kehitys

Komissio antoi kesällä 2009 tiedonannon uudesta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ohjelmasta vuosille 2010–2014. Vuoden 2009 joulukuussa hyväksytty oikeus- ja sisäasioiden monivuotinen ohjelma (nk. Tukholman ohjelma) sekä keväällä 2010 hyväksyttävä toimintaohjelma, jolla Tukholman ohjelma pannaan täytäntöön vaikuttavat EU:n perussopimuksia uudistavan Lissabonin sopimuksen ohella eniten EU:n oikeus- ja sisäasioiden lähivuosien kehitykseen.

Globalisaation myötä valtioiden, alueiden, yhteisöjen ja ihmisten välinen vuorovaikutus ja keskinäisriippuvuus ovat lisääntyneet ja sen voidaan ennakoida vahvistuvan. Globaalit tapahtumat saavat konkreettisen muodon pandemioina tai esim. nopeasti levinneenä globaalina talouskriisinä. Kasvanut työperäinen maahanmuutto ja turvapaikanhakijoiden määrä ovat niin ikään seurausta globaalin tason muutoksista - ympäristön tilan muutos, ruoan tuotannon vaikeutuminen ja taloudellisten resurssien epäoikeudenmukainen jako aiheuttavat globaalia muuttoliikettä. Valtioiden keskinäisriippuvuus myös turvallisuusasioissa lisääntyy ja syvenee. Erilaiset kriisit ja uhkat liittyen rikollisuuteen, rajaturvallisuuteen ja terrorismiin edellyttävät rajat ylittävää yhteistyötä. Nämä trendit vahvistuvat.

Luonnon ja ihmisen aiheuttamat katastrofit pakottavat kansainvälistä yhteisöä kehittämään kriisinhallinnan muotoja. Suomi on sitoutunut kan-

sainväliseen kriisinhallintaan. Laaja ilmasto- tai ympäristökatastrofi jollain maapallon tiheään asutulla alueella saattaa luoda tarpeen ottaa vastaan suuria pakolaismääriä. On varauduttava sekä osallistumaan kansainvälisiin pelastusoperaatioihin että ottamaan vastaan kansainvälistä apua. Siviilikriisinhallintaresurssien tarve kasvaa.

Lähialueiden merkitys kasvaa keskinäisriippuvuuden syventyessä. Lähialueiden vakaa kehitys ja lisääntyvä vuorovaikutus ovat pääosin eduksi Suomelle. Suomen ja Venäjän rajaliikenteen kasvu jatkuu maltillisena. Rekkajonot Vaalimaalla tulevat edelleen olemaan yleisiä eikä Suomen puolella tehtävillä infrastruktuurihankkeilla kyetä riittävästi helpottamaan rajanylitysliikenteen tilannetta. Venäjän talouden kehitys lisää erityisesti Suomenlahden meriliikennettä. Kauppa-alusliikenteen lisääntyessä vakavien monialaonnettomuuksien todennäköisyys kasvaa Itämeren alueella.

Energian merkitys korostuu strategisessa ajattelussa. Venäjän talous kehittyy paljolti energiasektorin vetämänä, mutta sisäiset elintasoterot säilyvät jyrkkinä. Venäjän voimakkaasti negatiivinen väestökehitys jatkuu ja sen seurauksena työvoimapula pahenee. Maaseudun autioituminen jatkuu voimakkaana.

Venäjän rajavartiopalvelun suurimpina ulkoisina haasteina säilyvät laiton siirtolaisuus, huume- ja ihmissalakuljetus sekä terrorismi. Venäjän rajavartiopalvelun painopiste säilyy etelässä. Rajavartiopalvelun toimintakyky Suomen vastaisella rajalla säilynee tyydyttävänä. Vaikeuksista huolimatta Suomen intresseissä on kehittää toimivia viranomaiskäytäntöjä Venäjän kanssa.

Hyvinvointi, arvot ja elämäntapa

Syrjäytyminen liittyy voimakkaasti yhteiskunnassa tapahtuvaan nopeaan rakennemuutokseen, monikulttuurisuuden kasvuun sekä maailmalla ja Suomessa tapahtuvaan varallisuuden uusjakoon.

Yhteiskunnallinen muutos on nopeutunut. Työmarkkinoiden, kommunikaation, talouden ja esimerkiksi teknologisen kehityksen nopeutuminen edellyttää yhteiskunnalta ja yksilöltä kykyä sopeutua erilaisiin muutostekijöihin. Epävarmuus tulevaisuudesta koskettaa kansalaisia, mikä heijastuu yksilöllisenä pahoinvointina. Alkoholi säilyy erittäin merkittävänä hyvinvointia heikentävänä ja turvattomuutta tuottavana tekijänä. Kuluvala vuosituhanella huumeiden käytön määrä on pysynyt vuosittain jokseenkin samalla tasolla. Huumeiden ja ajokikyyn vaikuttavien lääkkeiden käyttö liikenteessä on lisääntynyt.

Työmarkkinoiden muutos jatkuu. Tietotyön lisääntyminen ja vaarallisen fyysisen työn väheneminen näkyy vähentyneinä, mutta muuttuvina työturvallisuusriskeinä. Pätäk- ja projektityöt jatkuvat, mikä lisää työmarkkinoiden dynaamisuutta, mutta lisää kilpailua sekä sosiaalisia ja terveydellisiä riskejä. Monet ovat pitkäaikaisesti tai jopa periytyvästi työttömiä ja tällä on suora yhteys syrjäytymiseen.

Työttömyys, lama ja ylivelkaantuneisuus jakavat kansalaisia ja ehkäisevät monipuolista sekä mielekästä osallistumista yhteiskuntaan. Henkilökohtaisten resurssien ja sosiaalisten verkostojen niukkuus aiheuttavat syrjäytymistä kaikilla tasoilla. Tällöin osallistuminen ja vaikuttaminen omaan elinpiiriin ja laajemmin yhteiskuntaan rajoittuu. Kansalaisen hyvinvointi ja elämän mielekkyys koostuvat monista tekijöistä. Mikäli nämä tekijät eivät ole kunnossa siihen liittyvät ilmiöt kuten syrjäytyminen, päihteiden käyttö ja jopa väkivaltainen radikalisoituminen voivat yleistyä. Tällainen näköalaton elämä on alkanut myös periytyä.

Alueellinen segregaatio vahvistuu. Eriytyneitä alueita tulee muodostumaan mm. koulutukseen, asukkaiden tulotasoon ja etniseen taustaan perustuen.

Muuttoliikkeen ja kaupungistumisen myötä yhteisölliset siteet ja muodot muuttuvat. Monikulttuurisuus lisääntyy: erilaiset ryhmittymät omaavat erilaisia arvoja ja intressejä. Osa ihmisistä syrjäytyy taloudellisesti, poliittisesti (osallistumattomuus) ja sosiaalisesti - yhteiskunnan resurssien kaventuessa lojaalisuus ja luottamus viranomaisia kohtaan saattaa myös vähentyä. Tämä puolestaan saattaa aiheuttaa ristiriitoja yksilöiden ja viranomaisten välille. Urbaaneilla kaupunkiseuduilla yhteisöllisyys vähenee.

Uskonnollinen monimuotoisuus tulee lisääntymään. Tieto eri uskontoja edustavien ihmisten elämäntavoista ja uskomuksista on omiaan hälventämään puutteelliseen tietoon perustuvia ennakkoluuloja ja stereotypioita, jotka vaikeuttavat esimerkiksi maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomalaisen identiteetin perusta muuttuu ja suomalaisuus saa uusia kerrostumia.

Lisääntynyt maahanmuutto vaikeissa taloudellisissa oloissa lisää vastakainasettelua sekä saattaa kiristää yhteiskunnallista ilmapiiriä. Maahanmuuttajien syrjäytymisriski kohdistuu erityisesti niihin maahanmuuttajiin, joiden kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan jää puutteelliseksi. Lisääntyvä maahanmuutto edellyttää kahdensuuntaista kotoutumista.

Media muokkaa voimakkaasti käsitystämme ympäröivästä maailmasta. Poliitiikkaa ja valtaa käytetään yhä enemmän uusien medioiden kuten blogien kautta. Media on aiempaa keskeisempi tekijä yhteiskunnallisen keskustelun teemojen määrittelijä. Median roolin kasvu edellyttää valmiuksia osaavaan kriisitiedottamiseen sekä toisaalta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja viestintään. Poliisin aktiivinen toiminta tällä sektorilla antaa mahdollisuuksia ennakoidaan rikostorjuntaan. Internet reaaliaikaisena mediana virtuaaliyhteisöineen muodostaa erittäin olennaisen toimintalueen kaikessa kansalais- ja viranomaistoiminnassa.

Sosiaalis-demografiset tekijät

Suomessa väestö vanhenee, työpaikat keskittyvät kasvukeskusalueille ja syrjäseudut autioituvat, mikä kokonaisuudessaan tarkoittaa huoltosuhteen

heikkenemistä. Työmarkkinoilla työntekijät ja työpaikat eivät aina kohtaa. Suomen väestökehitykseen tulee vaikuttamaan yhä enemmän globaali muuttoliike. Suomi tarvitsee osaavaa työvoimaa.

Ikääntyneiden osuuden lisääntyessä myös rikollisuus saa uusia muotoja. Kuntien taloudelliset paineet huolehtia hyvinvointipalveluista kasvavat. Demografinen muutos vaikuttaa sekä onnettomuusriskeihin että koettuun turvallisuuteen. Ikärakenteen muutos liittyy myös vanhusten turvattomuuden tunteeseen ja aiheuttaa paineita viranomaisten kykyyn ylläpitää turvallisuuden tunnetta. Kehitys asettaa haasteita turvallisuuspalvelujen tuotantoon. Esim. vapaaehtoisen pelastustoimen rooli syrjäseuduilla korostuu.

Maan sisäinen muuttoliike kasvattaa kehittyviä urbaaneja kasvukeskuksia. Vaarana on polarisaatio rikkaisiin ja syrjäytyneisiin alueisiin. Pääkaupunkiseudulla on jo nähtävissä viitteitä sosiaalisesta ja etnisestä eriytymisestä ja siitä seuraavista ongelmista.

Talous ja julkinen hallinto

Maailmanlaajuinen lama on vahingoittanut syvästi suomalaista vientiveitoista taloutta. Lamasta seuraa huomattavia rakennemuutoksia. Taloudellisten vaikutusten lisäksi lama heikentäessään kansalaisten, kuntien ja valtion kykyä huolehtia hyvinvoinnista aiheuttaa turvattomuuden tunnetta ja syrjäytymisen riskiä. Talouden supistuminen korostaa entisestään julkisen hallinnon tuottavuuden ja sopeuttamisen vaatimuksia. Rahoituskriisin hoitaminen lisää julkisen sektorin velkaantumista, mikä kaventaa julkisen talouden liikkumavaraa pitkällä aikavälillä.

Lähitulevaisuudessa julkisen hallinnon haasteet kohdistuvat muun muassa hallinnon rakenteiden uudelleenorganisointiin, erilaisten palveluvaihtoehtojen tuottamiseen ja uuden teknologian hyödyntämiseen. Yksityisen ja kolmannen sektorin merkitys turvallisuus- ja pelastustoimessa kasvaa.

Viranomaisten tehtävien ulkoistamisen voi katsoa jo toteutuneen turvallisuusalan yritysten järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvien palvelujen kasvun myötä. Turvallisuuden yksityistäminen ei mahdollista tasaveroisesti jakaantuvia palveluja ja mahdollisesti luo uudenlaisia turvallisuusuhkia.

Laillinen maahanmuutto ja laiton maahantulo

Tulevaisuudessa työperäinen maahanmuutto kasvaa. Turvapaikanhakijoiden määrä on ollut kasvussa. Taustalla on mm. muiden Euroopan maiden kiristynyt ulkomaalaispolitiikka, lähtömaiden epävakaus ja turvattomuus sekä Suomen tunnettuisuuden kasvu. Turvapaikkahakemusten käsittelyajat ovat pitkittyneet. Kuntien halukkuus ottaa vastaan pakolaisia vaihtelee suuresti.

Yhteiskunnan turvallisuudelle työvoiman maahanmuuton kasvu, globaalin muuttoliikkeen paineet ja laiton muutto aiheuttavat uusia haasteita. Lupa-

hallinnon, järjestyksenpidon, rikollisuuden torjunnan ja maahanmuuttajien kotoutumisen ja turvallisuuden sekä laillisuuskasvatuksen vahvistamiseksi poliisi tarvitsee kulttuurituntemusta. Tarve koskettaa myös terveydenhuoltoa, kuntien viranomaisia, pelastustointia ja rajaviranomaisia.

Laiton maahantulo Euroopan unionin alueelle jatkuu voimakkaana. Yhä suurempi osa siitä on kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden järjestämää ihmissalakuljetusta ja ihmiskauppaa. Lentoliikenteessä kasvavan ongelman muodostavat Aasian maat. Pääosa organisoidusta laittomasta maahantulosta Schengen alueen ulkorajojen yli Suomeen suuntautuu Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Schengen sisärajojen yli suuntautuva laiton maahantulo on volyymiltaan huomattavasti suurempaa kuin ulkorajoilla. Laiton maahantulo sisärajoilla liittyy usein muuhun kansainväliseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Laiton maahanmuutto Suomeen on toistaiseksi ollut vähäistä mm. maan syrjäisen sijainnin ja kattavien henkilörekisterijärjestelmien takia. Laajamittainen laiton maahanmuutto on ainakin toistaiseksi epätodennäköistä.

Venäjä on sijaintinsa vuoksi laitonta siirtolaisuutta puoleensa vetävä alue, joka muuttuu laittoman siirtolaisuuden lähtö- ja kauttakulkumaasta myös ihmisvirtojen kohdemaaksi. Osa miljoonista Venäjällä laittomasti oleskelevista siirtolaisista ja laillisestikin oleskelevista ulkomaalaisista saattaa pyrkiä laittomasti länteen. Laittoman maahantulon paine itärajalla keskittyy rajanylityspaikoille. Rajaturvallisuuden ylikansallisuus vahvistuu EU:ssa edelleen, mutta jäsenvaltioiden vastuu ulkorajoistaan säilyy.

Riskit, rikollisuus ja turvallisuuskehitys

Yhteiskunnan monimutkaistuessa normaaliolojen häiriötilanteiden ja niihin varautumisen merkitys kasvaa. Systeemiset riskit kohdistuvat järjestelmiin, joista yhteiskunta on riippuvainen. Merkittäviä huolenaiheita ovat jatkuvasti kasvavat tietopankit ja rekisterit sekä kasvavat tietomurrot ja / tai huolimattomuus tietojen käsittelyssä. Teknologian määrä, merkitys ja vaikutus lisääntyvät, joten siihen liittyvät riskit ovat kasvava uhka turvallisuudelle. Samalla keskittyminen suuriin yksiköihin lisää suuronnettomuusriskejä. Turvallisuusviranomaisten toiminta perustuu pitkälti korkeaa teknologiaa hyödyntäviin järjestelmiin, jotka saattavat olla yksityisessä omistuksessa. Kriisitilanteissa luotettava toimintakyky saattaa olla haasteellista.

Toisaalta teknologian kehitys luo mahdollisuuksia ja vaikuttaa laajalaisesti yhteiskuntaan ja turvallisuuteen. Erilaiset suojaus- ja valvontajärjestelmät kehittyvät ja niiden käyttö yleistyy. Tietotekniikan kehitys lisää kansalaisyhteiskunnan vaikuttamismahdollisuuksia ja viranomaisten välistä vuorovaikutusta luomalla edellytykset entistä laajempaan sähköiseen asiointiin ja palveluntuotantoon.

Kansainvälisyys ja rajattomuus näkyvät monin tavoin rikollisuudessa. Kun työvoima, pääomat, tavarat ja palvelut liikkuvat entistä vapaammin,

syntyy myös enemmän tilaisuuksia kansainväliselle rikollisuudelle. Internetillä ja uudella tietotekniikalla on keskeinen rooli (talous) rikollisuudessa. Kotoperäinen rikollisuuskehitys on pääosin säilynyt melko vakaana. Kasvavan maahantulon ja mahdollisen yhteiskunnallisen ilmapiirin kiristymisen myötä rasistinen rikollisuus kasvanee. Lama tyypillisesti lisää tiettyjä talousrikostyyppejä kuten esimerkiksi konkurssirikoksia, velallisen rikoksia sekä kirjanpitorikoksia. Poliisin tietoon tullut rikollisuus muodostaa vain pienen osan kokonaisrikollisuudesta.

Tietoverkkoihin on syntynyt huomattavat mittasuhteet saavuttanut rikollinen infrastruktuuri. Tämä mahdollistaa perinteisten rikosten tekemisen uudella tavalla ja kokonaan uusien rikosten tekemisen. Yhteiskunnan haavoittuvimmat jäsenet, kuten lapset, tarvitsevat tukea jotta he voivat liikkua verkossa turvallisesti. Viranomaiset sähköiseen maailmaan siirtyminen haastaa niin toiminta- kuin ajattelutapojenkin muuttamiseen. Ihmisten turvallisuustaidot ovat varsin heikot eikä verkkomaailman riskeistä aina ole riittävästi tietoa.

Turvallisuus, ei laajassakaan muodossaan, ole irrallinen ulottuvuus, vaan siihen vaikuttaa hyvin keskeisesti, globaalin tason tekijöiden lisäksi, muilla sektoreilla harjoitettava yhteiskuntapolitiikka. Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden rajalinjat ovat entisestäänkin hämärtyneissä. Sisäisen turvallisuuden agenda on korostunut valtioiden toiminnassa. Suomessa tapahtunut kehitys, jossa korostuvat yhteiskunnan elintärkeät toiminnot yhdessä sisäisen turvallisuuden ohjelman kanssa ovat olleet oikeansuuntaisia ja perusteltuja.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa korostettu laaja-alainen turvallisuuskäsitys ja vaatimus vastata turvallisuushaasteisiin poikkihallinnollisesti on kestävä lähtökohta. Kattavan ja kansalaisia palvelevan turvallisuustoiminnan edellytyksenä on viranomaisten keskinäisen yhteistyön ja käytäntöjen kehittäminen.

Suomen sisäisen turvallisuuden tilanne on kokonaisuudessaan hyvä. Hyvinvoinnin ja turvallisuuden haasteet ovat moninaiset - syrjäseutujen palvelut ja toisaalla moniongelmaiset kasvukeskukset. Laaja-alainen yhteistyö on edellytys tehtävistä suoriutumiselle. Mikään yksittäinen sektori ei ole oma erillinen saarekkeensa. Perinteiset roolit ja tehtävät hakevat uusia muotoja. Tilannekuvan muodostaminen, tietojenvaihto ja ennakoiva viranomaisyhteistyö ovat tulevaisuudessa keskeisellä sijalla. Turvallisuuden ja vakauden tuottaminen muuttuvissa olosuhteissa on entistä haasteellisempaa.

2.2 Visio

Sisäasiainministeriön hallinnonalan visio

Suomi on Euroopan turvallisimaa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena

2.3 Toiminnan strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

- Tehostetaan ennaltaehkäisevää toimintaa
- Huolehditaan ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa
- Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa
- Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

3 Poliisitoimi

3.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella 2010-2014

1. Tehostetaan ennaltaehkäisevää toimintaa kehittämällä alueellista turvallisuussuunnittelua, parantamalla ihmisten ja yhteisöjen turvallisuustietoisuutta sekä uudistamalla ampuma-ase ja yksityisen turvallisuusalan lainsäädäntöä.

Poliisi vaikuttaa aktiivisesti siihen, että kaikilla alueilla on käytettävissään laaja-alaiset ja täsmennetyt kehittämiskohteet sisältävät turvallisuussuunnitelmat, joiden toteuttamiseen kunnat ovat sitoutuneet. Kansalaisten ja yhteisöjen ilmoitusaktiivisuutta lisätään sekä parannetaan turvallisuusalan toimijoiden välistä tiedonvaihtoa. Kehitetään koulujen omapolii-si -järjestelmää nimeämällä kattavasti koulukohtaiset poliisit, kouluttamalla heidät tehtävänsä sekä sopimalla koulujen kanssa poliisin roolista ja tehtävistä.

Lähipoliisitoiminnan uudistamiseksi luodaan uudenlaisia palaute- ja ilmoitusjärjestelmiä kansalaisten ja poliisin välille. Yhtenäistetään ja sovitetaan yhteen ennaltaehkäisevän toiminnan tavoiteasettelua ja kehitetään ennaltaehkäisevän yhteistoiminnan vaikuttavuutta kuvaavia tuloksellisuusindikaattoreita. Sosiaalitoimen työntekijöiden määrää lisätään poliisilaitoksissa noin 100:aan sekä tehostetaan väkivaltaisten henkilöiden jälkihoitoon pääsyä. Poliisin viestintästrategia uudistetaan ja jokaiseen poliisilaitokseen rekrytoidaan ammattitiedotaja.

Kehitetään tietojohdoista ennaltaehkäisevää toimintastrategiaa vahvistamalla poliisilaitoksissa, hätäkeskuslaitoksessa ja PTR-yhteistyössä tehtävää analyysitoimintaa. Tietojärjestelmien yhteensopivuutta parannetaan ja järjestelmiin kirjattavan perustiedon laatua parannetaan sekä määrää lisätään.

Lupatoiminnan ennalta estävä merkitys kasvaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä, rikostorjunnassa sekä liikenneturvallisuudessa. Lupatoiminnan ja muun ennalta estävän poliisitoiminnan välistä tietojenvaihtoa tehostetaan prosessien kokonaisvaltaisen kehittämisen avulla.

Aserekisterin tietosisältö tarkistetaan aserekisterin uudistamistyötä varten. Aselupakäytäntöjen yhtenäistämisohjeiden vaikuttavuutta seurataan. Aselainsäädännön uudistaminen etenee kahdessa vaiheessa, joista ensimmäisessä keskitytään käsiaseiden luvansaannin tiukentamiseen ja terveystietojen saatavuuden parantamiseen.

Huolehditaan sisäisen turvallisuuden ohjelmassa poliisitoimelle asetettujen vastuiden toteuttamisesta.

2. Huolehditaan ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta tunnistamalla lapsiin, naisiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltarikollisuutta, puuttumalla entistä aktiivisemmin rasismiin ja syrjintään, varmistamalla poliisipalvelujen saatavuus myös harvaanasutuilla alueilla sekä parantamalla poliisin toimintavalmiuksia suuronnettomuus- ja muissa vakavissa häiriötilanteissa.

Väkivaltarikollisuuden paljastamiseksi lisätään tiedonvaihtoa poliisin, syyttäjän ja kunnan sosiaalitoimen välillä sekä kehitetään uusi yhteistyömuoto lapsiin kohdistuvan väkivallan ilmaisauttamiseksi.

Yhteiskunnallisen syrjäytymiskehityksen ehkäisemiseksi kehitetään poliisin ja muiden turvallisuusviranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden välistä yhteistyötä.

Parannetaan poliisilaitosten ja hätäkeskusten toimintakykyä asettamalla toimintavalmiudelle ja palvelukyvyille yhteistyömahdollisuuksia hyödyntävät palvelutasotavoitteet. Harvaanasuttujen alueiden poliisipalvelujen turvaamiseksi kehitetään viranomaisten välisiä yhtenäisiä toimintamalleja muun muassa muuttamalla pelastustoimilakia tältä osin sekä kehittämällä lupapalveluissa yhteispalvelua ja sähköisiä ja liikkuvia palvelumuotoja.

Poliisin lakisääteiset valmiussuunnitelmat saatetaan ajantasaisiksi sekä kehitetään tältä osin pelastuslaitosten ja poliisilaitosten yhteisiä toimintasuunnitelmia ja käytännön harjoituksia.

Poliisin lupapalvelupisteet sekä palvelutarjonta järjestetään siten, että palvelut ovat kohtuullisen vaivatta saatavilla palvelukokonaisuutena, joka muodostuu palveluverkostosta, yhteispalvelusta, ajanvarauksesta, liikkuvista palveluista sekä erilaisista sähköisistä palveluista.

3. Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa vahvistamalla maahanmuuttajien tietoa yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä suomalaisesta yhteiskunnasta, pyrkimällä tehokkaaseen ja oikeusvarmaan turvapaikkamenettelyyn sekä kehittämällä uusia poikkihallinnollisia toimintamalleja maahanmuuttoon ja kotoutumiseen.

Poliisi edistää hyvän maahanmuuttopolitiikan toteutumista parantamalla maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuspalveluja. Poliisi luo yhteyksiä maahanmuuttajayhteisöihin hyödyntämällä muun muassa koulupoliisi-toimintaa, verkostotyötä sekä kohdennettua viestintää. Kehitetään valvonnallinen tilannekuva.

Turvapaikkamenettelyn yhtenäistämiseksi kehitetään yhteistyötä PTR-viranomaisten, SPR:n ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden sekä sisäasiainministeriön maahanmuutto-osaston kesken. Maahanmuuttajien kulttuuria ja tapoja koskevaa koulutusnäkökulmaa vahvistetaan viranomaistoiminnassa.

Alueellisissa turvallisuussuunnitelmissa otetaan huomioon kuntien kotouttamisohjelmat sekä kaikilta turvallisuusviranomaisilta edellytettävä yhdenvertaisuussuunnitelma. Poliisin lupapalveluhenkilöstön antamaa neuvontapalvelua maahanmuuttokysymyksissä lisätään sekä varmistetaan lupaprosessin joustisuus ja yhdenmukaisuus.

4. Varmistetaan poliisin johtamisen hyvä taso ja ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö tukemalla henkilöstön osaamisen laaja-alaisuutta ja ammatti-identiteetin joustavuutta, toteuttamalla henkilöstön tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä kehittämällä onnistuneen rekrytoinnin peruskriteerit.

Toiminnassa painotetaan poliisin henkilöstöstrategian mukaisia johtamisen kehittämisen linjauksia ja poliisin strategiassa vahvistettujen hyvän johtajan ja esimiestyön periaatteiden jalkauttamista vahvistettujen poliisin johtamisen kehittämisen linjausten mukaisesti.

Koko henkilöstön kanssa käydään tulos- ja kehityskeskustelut ja laaditaan kehityssuunnitelmat.

Poliisin koko henkilöstön tehtävä- ja työkiertoa lisätään ottamalla huomioon myös muuttuva ikärakenne. Lupahallinnon tehtävät liitetään osaksi poliisikoulutuksen kenttä- ja työharjoittelua sekä lisätään henkilöstön tehtäväkiertoa poliisilaitosten sisällä.

Lupahallinnon henkilöstön koulutusta kehitetään vastaamaan muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia. Henkilökunnan jaksamista tuetaan menettelyitä kehittämällä siten, että prosessit eivät sisällä päällekkäisyyksiä ja ne tukevat asian hyvän hallinnon mukaista käsittelyä sekä varmistavat lain- ja oikeudenmukaisen päätöksen.

Toteutetaan poliisin valtakunnallista tasa-arvosuunnitelmaa ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi laaditaan yhdenvertaisuussuunnitelmat. Kehitetään työyhteisötaitoja ja henkilöstön osallisuutta yhteneväisen poliisi-identiteetin luomiseksi. Naisten osuutta poliisissa ja erityisesti johtamistehtävissä lisätään.

Poliisin rekrytointistrategia uudistetaan ottamalla huomioon poliisin oman koulutusjärjestelmän lisäksi ulkopuolisen asiantuntijuuden saatavuus sekä turvaamalla poliisin koko henkilöstön urakehitysmahdollisuudet. Turvataan lakimieskoulutuksen omaavan henkilöstön riittävyys poliisihallinnossa. Kansainvälistä osaamista lisätään poliisin koulutuksessa. Poliisin osaamisen, koulutuksen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan koordinoitua vahvistetaan.

5. Tuetaan kansainvälisten tiedonvaihdon ja rajat ylittävän operatiivisen yhteistyön tehostamista sekä lisätään valmiuksia poliisin kansainväliselle toiminnalle.

EU- ja Prüm yhteistyössä painotetaan tiedonvaihdon käytännön toteuttamista (tiedon saatavuusperiaate) sekä rajat ylittävän operatiivisen yhteistyön tehostamista.

Poliisi osallistuu aktiivisesti kansainvälistä poliisiyhteistyötä edistäviin hankkeisiin erityisesti EU- ja lähialueyhteistyön puitteissa. Kansainvälisen poliisiyhteistyön keinoin vaikutetaan siihen, että sen maan viranomaiset pystyvät itse torjumaan rikollisuutta, jonka vaikutukset muutoin ulottuisivat Suomen alueelle.

Kansainvälistä biometriayhteistyötä lisätään ja alan kansallisten toimijoiden välistä keskinäistä tukea ja yhteistyötä lisätään.

Pyritään lisäämään Suomen kantojen huomioonottamista EU –politiikassa.

Poliisi ylläpitää valmiuttaan osallistua päätettäviin siviilikriisinhallintaoperaatioihin sekä osallistuu siviilikriisinhallinnan koulutukseen. Luodaan sujuva tiedonvaihtokanava poliisin ylijohdon ja Pelastusopiston Kriisinhallintakeskuksen välille.

3.2 Lainsäädäntöhankkeet

Poliisiosaston keskeiset säädöshankkeet 2010–2014

Huolehditaan poliisin säädösvalmistelun tasosta sekä aikataulujen pitämisestä. Vireillä olevat lainsäädäntöhankkeet saatetaan vastuuhenkilöiden toimesta päätökseen huolimatta poliisin hallintorakenteen muutoksen mahdollisesta vaikutuksesta henkilöstön sijoittautumiseen.

- Aselainsäädännön ja eräiden siihen liittyvien säädösten uudistamisen 2. vaihe
- Arpajaislain uudistamisen 2. vaihe
- Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttaminen
- Poliisilain uudistaminen ja siihen liittyvät säädökset (osana esitutkinta-, pakko- ja poliisilainsäädännön kokonaisuudistusta)
- Yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön kokonaisuudistuksen 2. vaihe
- Poliisin erityistoimintayksikön kansallisen ja kansainvälisen toimintavalmiuden kehittäminen
- Identiteettihjelmaan liittyvä lainsäädäntö
- Europol-laki
- EU:n neuvoston päätös rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi, päätöksen kansallinen voimaan saattaminen
- Poliisilain täydennyspoliisia koskevan 42 §:n muuttaminen

3.3 Poliisitoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä estää ennalta rikoksia, selvittää niitä ja saattaa ne syyteharkintaan.

Poliisitoiminnan eri osa-alueiden tuloksellisella toiminnalla osaltaan vaikutetaan siihen, että Suomi on Euroopan turvallisin maa.

Poliisin toimintaa painotetaan rikollisuutta ennalta estävään suuntaan. Poliisi toimii asiakaslähtöisesti ja eettisesti korkeatasoisesti niin, että kansalaisten luottamus toimintaan säilyy. Rikosten selvitystaso nousee. Väkivaltarikollisuuden torjunnassa painotetaan lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa rikollisuutta sekä lähisuhdeväkivaltaa. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden kokonaismäärä vähenee sekä järjestäytyneen rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden toimintaedellytykset heikkenevät. Poliisi puuttuu rasistisia piirteitä omaavaan rikollisuuteen aktiivisesti. Henkilön identiteettiä koskevat väärinkäytökset pidetään edelleen matalalla tasolla.

Yleisen turvallisuuden tunteen taso pidetään hyvänä ja kansalaiset luottavat poliisiin ja sen kykyyn ennalta estää, paljastaa ja selvittää rikoksia.

Poliisitoimi toteuttaa kansallisessa terrorismin vastaisessa strategiassa sen vastuulle määritellyt toimenpiteet strategian tultua vahvistetuksi yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Poliisin lupapalveluissa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita. Lupatoiminnan ennalta estävä merkitys kasvaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä, rikostorjunnassa sekä liikenneturvallisuudessa. Lupatoiminta vaikuttaa osaltaan siihen, että yksityisen turva-alan toiminta on yhteiskunnallisesti luotettavaa. Poliisin lupapalvelut ovat kustannustehokkaita. Poliisin lupapalvelutarjonnassa hyödynnetään ajanvarausta ja yhteispalvelua täysimääräisesti ja palvelujen saatavuus varmistetaan.

Poliisin kansainvälisen toiminnan peruslähtökohtana on tukea ja edistää yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä sekä turvata Suomeen ulottuvan ja Suomesta käsin toimivan kansainvälisen rikollisuuden ennalta ehkäisyä, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista. Kansainvälisen poliisiyhteistyön keinoin vaikutetaan siihen, että sen maan viranomaiset pystyvät itse torjumaan rikollisuutta, jonka vaikutukset muutoin ulottuisivat Suomen alueelle.

Poliisi pyrkii aktiivisesti siihen, että koko maahan on laadittu ajanmukaiset ja vahvistetut alueelliset turvallisuussuunnitelmat, joissa määritellään konkreettisia toimenpiteitä yleisten paikkojen häiriökäyttäytymisen ja väkivallan vähentämiseksi. Suunnitelmissa luodaan myös toimivia yhteistyömuotoja perhe- ja läheisväkivallan ennalta estämiseksi ja alkoholihaittojen vähentämiseksi. Suunnitelmissa käsitellään erityisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen järjestämistä sekä Joke-
lan ja Kauhajoen kaltaisten tapahtumien ennaltaehkäisemistä.

Poliisi edistää hyvän maahanmuuttopolitiikan toteutumista parantamalla maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuspalveluja sekä torjumalla laitonta maahanmuuttoa.

Poliisin toimivaltuuksien sääntelyä selkeytetään toteuttamalla esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain kokonaisuudistus. Oikeusministeriö huolehtii rikosten selvittämiseen liittyvän lainsäädännön esittelystä ja sisäasiainministeriö rikosten estämiseen ja paljastamiseen liittyvän lainsäädännön esittelystä. Uudistuksen yleisenä tavoitteena on selkeyttää lukuisten osittaisuudistusten vuoksi vaikeaselkoiseksi muodostunutta lainsäädäntökokonaisuutta sekä uudistaa toimivaltuuksia siten, että toisaalta rikostorjunnan tehokkuusvaatimukset ja toisaalta perus- ja ihmisoikeudet otetaan tasapuolisesti huomioon.

Arpajaislain uudistaminen. Annetaan ehdotukset koskien rahapelien toimeenpanoa koskevan yksinoikeusjärjestelmän perusteita, rahapelitoimintaan ja laajemminkin arpajaisiin liittyvän valvonnan organisointia ja resursointia sekä rahapelien toimeenpanoon kytkeytyvän sosiaalisen vastuun toteuttamiseen liittyviä säädösesityksiä.

Hallitusohjelman mukaisesti on selvitetty poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeet (Poliisi 2020 -selvitys). Selvityksen perusteella poliisin toimintaa ja resursseja tullaan jatkossa painottamaan entistä enemmän rikollisuutta ja järjestyshäiriöitä ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan. Poliisin henkilöstöresursseja pyritään kohdentamaan uudelleen siten, että toimintaedellytyksiä ylläpitävästä toiminnasta vähennetään henkilötyövuosia ja kentällä toimivien poliisien lukumäärää lisätään. Lupahallinnon henkilötyövuosimäärä vakiinnutetaan vuoden 2008 tasolle. Hankkeelle asetetaan seurantaryhmä, joka arvioi toteutusta ja tarvittaessa päivittää esityksiä.

Poliisi siirtyy vuoden 2010 alusta kaksipuolaiseen hallintomalliin, jonka mukaan nykyisestä poliisin ylijohdosta ja poliisin lääninjohdoista koostuvan poliisin keskushallintoviranomaisen suorassa alaisuudessa ovat poliisilaitokset sekä keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, liikkuva poliisi, Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisin tekniikkakeskus. Poliisitointa johtaa sisäasiainministeriö, joka vastaa poliisin toimialan ohjauksesta ja valvonnasta sekä erikseen ministeriölle säädettävistä poliisin toimialan tehtävistä. Varmistetaan selkeä tehtäväjako sekä sujuva yhteistyö ministeriön ja alaisen hallinnon välillä. Hallintorakenneuudistuksen yhteydessä tullaan kriittisesti arvioimaan ja yhtenäistämään poliisin toiminnallisia prosesseja, johtamiskäytäntöjä sekä eri toimintayksiköiden noudattamia menettelytapoja sekä toimintakulttuureja. Poliisin toimintakyky turvataan varmistamalla henkilöstön saataavuus ja poliisin henkilöstömäärä.

Poliisin tietojärjestelmien kokonaisuudistukseen (Halti - Patja) liittyen toteutetaan vuonna 2010 ase- ja turvallisuusalan valvontarekisterit sekä rahankeräysrekisteri. Vuonna 2009 käynnistettyä poliisiasiaintietojärjestelmän uudistamista (Vitja-hanke) jatketaan, tavoitteena on uuden järjestelmän käyttöönotto 2013. Kokonaisuudistuksen toteuttaminen on edellytys uusien, kansalaisille suunnattujen palveluiden käyttöönotolle sekä poliisin tuottavuustavoitteiden saavuttamiselle. Kansalaisten sähköistä asiointia poliisin kanssa tehostetaan mahdollistamalla lupahakemusten sähköinen vireillepano ja maksaminen sekä lisäämällä sähköisen asioinnin lupavaloimaa.

Poliisin yhteiskunnallinen vaikuttavuus	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rikoslakirikosten määrä, enintään		539 319	540 000	540 000	530 000	530 000	520 000	520 000
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)	82,9	83,0	83,0	94,0	90,0	90,0	90,0	90,0
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)	125,1	127,0	128,0	138,0	138,0	138,0	138,0	138,0

3.4 Poliisitoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Poliisin toiminnallista tehokkuutta parannetaan suunnittelukaudella seuraavien poliisin ylijohdon asettamien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

1. Poliisin toimintavalmiusaika A- ja B-luokan hälytystehtävissä säilyy vähintään vuoden 2008 tasolla.
2. Pahoinpitelyt yleisillä paikoilla vähenevät. Kohdennetaan valvontaa alueille, joissa pahoinpitelyjä tapahtuu.
3. Läheisväkivalta sekä lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta vähenee. Kehitetään yhteistoimintaa poliisin ja sosiaali- ja terveystieteiden välillä ja lisätään ilmoitusaktiivisuutta näistä rikoksista.
4. Talousrikosten selvittämistä tehostetaan yhdenmukaistamalla tutkinnan toimintatapoja ja kehittämällä koko talousrikostoimintaprosessia. Rikoshyödyn poisottamista lisätään. Jäljitetään ja haetaan turvaamistoimen piiriin rikoshyötyä kaikkien rikoslajien osalta.
5. Varmistetaan harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen saatavuus sekä operatiivisen yhteistyön kehittäminen. Harva-hankkeen kautta haetaan uusia toiminnallisia keinoja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
6. Tietotekniikkarikosten torjuntaa tehostetaan. Tietotekniikkatutkintaa yhdenmukaistetaan poliisiyksiköissä.
7. Lupapalveluissa koko vahvistettua vakiopalveluvalikoimaa tarjoavien yhteispalvelupisteiden määrä lisääntyy, siirrettävät lupapisteet otetaan käyttöön ja uudistettujen prosessien käyttöönottoa tuetaan sähköisellä asioinnilla. Lupahallinnon tavoitetilan prosessit kuvataan ja varmistetaan niiden käyttöönotto.
8. Poliisin toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen avulla varmistetaan sisäasiainministeriön kansainvälisiä asioita koskevan toimintapolitiikan

tiikan 2007–2011 ja poliisin kansainvälisen toiminnan strategian 2009–2011 täytäntöönpano.

9. Alueellisten turvallisuussuunnitelmien ja kaupunkien yleisten turvallisuussuunnitelmien vaikuttavuutta lisätään ja suunnitelmia sovelletaan uuteen poliisilaitosjakoon. Jokaiseen poliisilaitokseen nimetään turvallisuussuunnittelun yhteyshenkilö.
10. Lähiesimiestoimintaa painotetaan osana laillisuusvalvontaa. Laillisuusvalvonta on osa päivittäistä esimiestyötä. Poliisin sisäisen tarkastuksen toimivuus varmistetaan.
11. Poliisitoiminnan laatua kehitetään niin, että poliisin toimintaan kohdistuvien, moitteen sisältävien kanteluratkaisujen määrä vähenee.
12. Henkilöstön hyvinvoinnista, jaksamisesta ja osaamisesta huolehditaan. Keskeisenä painopisteenä on poliisin henkilöstöstrategiassa määritellyt sekä vuoden 2010 henkilöstöbarometrin pohjalta tehtävät toimenpiteet.
13. Poliisitoimen strategista laskentatoimintaa, controller -toimintaa ja sisäistä valvontaa kehitetään.

3.4.1 Valvonta- ja hälytystoiminta

Yleisen turvallisuuden taso ja ihmisten kokema turvallisuuden tunne sekä hälytyspalveluiden saatavuus eivät heikkene ja liikenteen riskikäyttäytyminen vähenee. Poliisi pystyy yhdessä muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa ennakoimaan tulevaisuutta ja kohdistamaan ennakoivat toimet ja voimavarat turvallisuuden kannalta kriittisiin kohtiin. Sisämaan ulkomaalaisvalvontaa suoritetaan osana peruspoliisitoimintaa ja analyysiin perustuvana teemavalvontana.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Kaikilla alueilla on paikallisesti laaditut turvallisuussuunnitelmat, joissa otetaan kantaa perhe- ja läheisväkivallan ennalta estäviin toimenpiteisiin.
- Poliisi osallistuu alkoholivalvontaan humalahakuisen juomisen vähentämiseksi.
- Sisämaan ulkomaalaisvalvontaa suoritetaan osana peruspoliisitoimintaa ja analyysiin perustuvana teemavalvontana.
- Poliisin keskimääräinen toimintavalmiusaika saavutetaan sekä kiireellisissä A-luokan hälytystehtävissä että A- ja B-luokan hälytystehtävissä.
- Automaattisessa liikennevalvonnassa lisätään liikuteltavia yksiköitä.
- Poliisille kuuluvat turvapaikkaprosessin tehtävät (maahantulon, matkareitin ja henkilöllisyyden selvittäminen, turvapaikkapäätösten tiedoksianto ja maasta poistamispäätösten täytäntöönpano) suoritetaan tehokkaasti ja viipymättä ja toimintaa varten kohdennetaan riittävästi resursseja.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Nopean poliisiavun turvaamisen lisäksi hälytystehtävien suorittamisessa huomioidaan ennalta estävän toiminnan vaatimukset ja mahdolliset rikostorjunnan tarpeet.
- Sisämaan ulkomaalaisvalvontaa suoritetaan osana peruspoliisitoimintaa ja analyysiin perustuvana teemavalvontana.
- Poliisille kuuluvat turvapaikkaprosessin tehtävät (maahantulon, matkareitin ja henkilöllisyyden selvittäminen, turvapaikkapäätösten tiedoksianto ja maasta poistamispäätösten täytäntöönpano) suoritetaan tehokkaasti ja viipymättä ja toimintaa varten kohdennetaan riittävästi resursseja.
- Poliisin hälytyspalveluiden laatua parannetaan yhteistyössä hätäkeskusten kanssa.
- Poliisin, pelastuslaitosten ja tiehallinnon yhteistyötä vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnassa lisätään.
- Valvonta- ja hälytystoiminnan palvelutasotavoitteet asetetaan poliisilaitoskohtaisesti poliisihallinnon tulossopimuksissa.

Poliisin valvonta- ja hälytystoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavissa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Valvonta

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tuottavuus								
Tuottavuus (yjt-tehtävät/henkilötyövuodet)	361	347	348	345	357	354	348	341
Taloudellisuus								
Toimintamenoääräraha, 1 000 euroa	176603	180873	195994	199068	199723	203672	208995	215731
Henkilötyövuodet	3046	3050	3180	3130	3100	3130	3180	3250
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	213605	214189	228539	230680	230754	235317	241466	249250
Taloudellisuus (kustannukset/yjt-tehtävät), euroa	194	203	207	214	208	212	218	225
Palvelukyky ja laatu								
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, arvosana 4-10	7,6	7,68	7,6	7,68	7,7	7,7	7,7	7,7
Onnistuminen liikennevalvonnassa, arvosana 4-10	7,68	7,77	7,67	7,85	7,8	7,8	7,8	7,8
Poliisin partiointi, arvosana 4-10	7,41	7,44	7,47	7,44	7,5	7,5	7,5	7,5
Ulkomaalaisvalvontaan käytetty työaika, htv/vuosi	10	9,5	9,5	12	12	12	12	12
Turvapaikkatutkinnan tutkimusaika, päätetyt jutut, keskiarvo, vrk	66	37	66	30	20	14	14	14
Tuotokset								
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1100067	1057637	1106000	1080000	1108000	1108000	1108000	1108000

Hälytystoiminta

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tuottavuus								
Tuottavuus (hälytystehtävät/henkilötyövuodet)	1075	1005	1006	1027	1053	1053	1053	1053
Taloudellisuus								
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	59353	62387	64838	66907	67777	68455	68139	69831
Henkilötyövuodet	1024	1052	1052	1052	1052	1052	1052	1052
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	68370	76236	77944	79930	80184	80986	81796	82614
Taloudellisuus (kustannukset/hälytystehtävät A+B, euroa)	75	87	89	89	88	89	90	91
Palvelukyky ja laatu								
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	12,9	12,3	12,3	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Toimintavalmiusaika A- ja B -luokan tehtävissä, min	22,9	22,2	22,2	21,0	21,0	21,0	21,0	21,0
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, arvosana 4-10	7,64	7,65	7,65	7,68	7,7	7,7	7,7	7,7
Tuotokset								
Hälytystehtävien määrä, kpl, enintään	1100067	1057632	1058000	1080000	1108000	1108000	1108000	1108000
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät, lkm	18548	18947	19000	18000	18000	18000	18000	18000
A ja B hälytystehtävien määrä, kpl	907528	873196	873000	900000	910000	910000	910000	910000
A, B ja C hälytystehtävien määrä, kpl	1099650	1057363	1057000	1080000	1 100 000	1100000	1100000	1100000

3.4.2 Rikostorjunta

Poliisin hallintorakenneuudistus ja rikostorjunnan toimintojen uudelleen järjestäminen parantavat poliisin palvelukykyä, nostavat rikosten selvitysprosenttia ja nopeuttavat juttujen käsittelyä. Uudistuksen myötä poliisin erikoisosaamista voidaan keskittää ja parantaa palvelua. Paikallistuntemus säilyy rikostutkinnassa ja päivittäisrikokset tutkitaan omalla alueella. Rikostorjunnassa sovelletaan tietojohtoista poliisitoimintaa ja etenkin juttujen sarjoittamisessa hyödynnetään tietojen analysointia. Rikostorjunta on responsiivista ja kykenee estämään ennalta rikoksia, paljastamaan piilossa olevaa rikollisuutta sekä toteuttamaan rikosvastuuta.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Teknisen rikostutkinnan mahdollisuuksia hyödynnetään kattavasti rikostorjunnassa muu muassa lisäämällä poliisin suorittamien rikospaikkatutkimusten määrää.

- Poliisin suorittamaa verkkovalvontaa ja tietotekniikkarikosten torjuntaa tehostetaan.
- Tietotekniikkatutkinta järjestetään kattavasti koko valtakunnan alueella. Lisäksi toimintamalleja ja laitteistoa yhdenmukaistetaan
- Vähintään joka toinen rikoslakirikos selviää.
- Talousrikosten selvittämistä tehostetaan yhdenmukaistamalla tutkinnan toimintatapoja ja kehittämällä koko talousrikostorjuntaprosessia.
- Vahvistetaan edelleen poliisi- ja sosiaalitoimen yhteistyötä mm. läheisväkivallan sekä lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi. Jatketaan moniammatillisen yhteistyön kehittämistä ja sen esteiden poistamista poliisitoimen sekä sosiaali- ja opetustoimen välillä.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten ilmitulo lisääntyy.
- Omaisuusrikosten selvitystaso nousee.
- Huumausaineiden tarjonnan vähentämisen lisäksi rajoitetaan kysyntää muun muassa hoitoonohjauksella.
- Talousrikosjuttuja saadaan päätettyä vähintään yhtä paljon kuin niitä tulee tutkintaan. Lisäksi tutkinta-aikaa lyhennetään.
- Rikostorjunnan palvelutasotavoitteet asetetaan poliisilaitoskohtaisesti poliisihallinnon tulossopimuksissa.

Rikostorjunnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tuottavuus								
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset/henkilötyövuodet)	91	86	87	88	87	85	85	84
Taloudellisuus								
Toimintamenoääräraha, 1 000 euroa	237707	243912	254546	259488	260284	264188	268144	273813
Henkilötyövuodet	4101	4113	4130	4080	4040	4060	4080	4125
Rikostorjunnan kustannukset, 1000 euroa	304394	298059	305995	309996	310026	314677	319389	326141
Taloudellisuus (kustannukset/selvitetyt rikoslakirikokset), euroa	817	839	850	861	886	912	926	945
Palvelukyky ja laatu								
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenerikokset), prosenttia, vähintään	49,5	49,3	50,0	50,0	51,0	52,0	52,0	52,0
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenerikokset), keskiarvo, vrk	80	79	78	78	75	75	75	75
Omaisuusrikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään	38,5	37,8	37,0	37,0	38,0	39,0	39,0	39,0
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään	75,7	78,5	80,0	80,0	83,0	83,0	83,0	83,0

Päätettyjen talousrikosten tutkinta-aika, keskiarvo, vrk, enintään	297	309	270	270	260	250	240	240
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10)	7,54	7,54	7,54	7,54	7,6	7,6	7,6	7,6
Onnistuminen huumorikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10)	7,47	7,53	7,53	7,47	7,6	7,6	7,6	7,6
Onnistuminen asuntomurtojen selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,28	7,37	7,37	7,28	7,4	7,4	7,4	7,4
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,03	7,14	7,14	7,03	7,2	7,2	7,2	7,2
Tuotokset								
Kaikki selvitetty rikokset, määrä	628592	650000	600000	600000	610000	620000	620000	620000
Selvitetty rikoslakirikokset, määrä	372732	355451	360000	360000	370000	380000	380000	380000
Takaisin saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj. euroa								
Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	39,7	59,1	40	40	44	46	48	50
Päätettyjen talousrikosten määrä	1674	1555	1900	1900	2000	2100	2100	2100
Avoimin olevien talousrikosten määrä	1679	1627	1650	1500	1500	1400	1300	1200
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä	37603	37704	37700	37700	36000	35500	35000	35000
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	882	790	800	800	750	750	750	750

3.4.3 Lupapalvelut

Poliisin oma palveluverkosto, sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut sekä yhteispalvelu muodostavat yhdessä poliisin lupapalvelujen palvelukokonaisuuden. Uudet lupapalveluprosessit tukevat päätösten yhdenmukaisuutta, hyvän hallinnon toteutumista sekä päätösten asiallista lain- ja oikeudenmukaisuutta. Palvelujen laatu pysyy hyvällä tasolla. Erityisesti ampu-aseturvallisuuden parantamista tuetaan kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja. Asetettaessa tavoitteita vuodelle 2010 on arvioitu, että taloudellinen taantuma vähentää matkustusasiakirjojen kysyntää.

Lupatoiminnan ennalta estävä merkitys kasvaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä, rikostorjunnassa sekä liikenneturvallisuudessa. Lupatoiminta vaikuttaa osaltaan siihen, että yksityisen turva-alan toiminta on yhteiskunnallisesti luotettavaa.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Poliisin lupapalvelut tuotetaan joustavasti ja kustannustehokkaasti.
- Sormenjäljet otetaan käyttöön, henkilökorteissa ja oleskeluluovissa.
- Lupa-asian sähköisen vireillepanon käyttöä laajennetaan, ajanvarausjärjestelmän käyttöä kehitetään edelleen.
- Sekä poliisin omaa henkilöstöä että yhteispalvelusihteereitä palveleva sähköinen ohjeisto laaditaan.
- Vakavaa piittaamattomuutta koskeva ohje annetaan.

- Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän hallittu käyttöönotto.
- Henkilöstö suoriutuu tehtävistään työajan puitteissa.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Merkittävä osa poliisin lupaprosesseista tehdään sähköisesti hallittaviksi.
- Ulkomaalaisasioiden sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä otetaan hallitusti käyttöön ulkomaalaislupien käsittelyn tehostamiseksi.
- Erityisesti ampuma-aseturvallisuuden parantamista tuetaan kehittämällä yhtenäisiä lupaprosesseja.
- Lupapalvelujen palvelutasotavoitteet asetetaan poliisilaitoskohtaisesti poliisihallinnon tulossopimuksissa.
- Poliisilaitosten toimipisteiden aukioloaikoja koskevat yhtenäistävät ohjeet annetaan.

Lupapalvelujen tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tuottavuus								
Tuottavuus (poliisin myöntämät luvat/henkilötyövuodet)	1252	1414	1316	1303	1271	1309	1309	1488
Lupapalvelujen tuottotavoite, 1000 euroa	35900	40346	35803	34700	37200	37200	37200	37200
Taloudellisuus								
Henkilötyövuodet	788	775	775	775	800	800	800	800
Lupapalvelujen kustannukset, 1 000 euroa	33860	34420	35803	34700	37200	37200	37200	37200
Taloudellisuus (kustannukset/poliisin myöntämät luvat), euroa	34	31	35	34	37	36	36	31
Lupapalvelujen kustannusvastaavuus, prosenttia	106	117	100	100	100	100	100	100
Palvelukyky ja laatu								
Onnistuminen lupapalveluissa, arvosana 4-10	8,20	8,15	8,24	8,24	8,3	8,3	8,3	8,3
Tuotokset								
Poliisin myöntämät luvat yhteensä, kpl	986352	1096010	1020000	1010000	1017000	1047000	1047000	1190000
Passit	374375	433522	400000	400000	470000	500000	500000	550000
Henkilökortit	51234	71404	45000	40000	40000	40000	40000	70000
Ajoluvat	336835	357091	350000	350000	300000	300000	300000	350000
Aseluvat	85409	82629	75000	70000	70000	70000	70000	70000
Ulkomaalaisluvat	51894	60140	65000	65000	52000	52000	52000	65000
Muut luvat	86605	91224	85000	85000	85000	85000	85000	85000

3.4.4 Poliisitoimi - yhteiset palvelut

Poliisin yhteisiin palveluihin kuuluvat poliisikoulutuksen lisäksi poliisin tietojärjestelmä- ja tietotekniikkapalvelut, kaluston ja materiaalin hankinta, toimitilahallinta sekä viestintäpalvelujen, tietoturvan ja laillisuusvalvonnan sekä sisäisen tarkastuksen kehittäminen.

Poliisikoulutuksen tavoitteena on vastata poliisin henkilöstötarpeeseen. Valmistuneiden poliisien sijoittumista poliisivirkoihin edistetään.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Poliisikoulutuksella vastataan poliisin henkilöstötarpeeseen.
- Valmistuneiden poliisien sijoittumista poliisivirkoihin edistetään.
- Poliisin hallintotietojärjestelmän (HALTI) ja poliisiasiantietojärjestelmän (VITJA) kokonaisuudistusta jatketaan (VITJA - HALTI hankeaika 2009 - 2013). Kokonaisuudistuksen ohjaamana toteutetaan kaikki poliisin operatiivinen ja lupahallinnollinen tietojärjestelmäkehittäminen.
- Poliisin kenttäjärjestelmä (POKE) sekä poliisin analyysijärjestelmä (PONA) otetaan valtakunnalliseen käyttöön.
- Poliisin asianhallintahanketta (ASPO) jatketaan. ASPO otetaan käyttöön poliisilaitoksissa asteittain vuoden 2010 kuluessa.
- Laaditaan julkaisujärjestelmän käyttöönottosuunnitelma.
- Kassajärjestelmän uudistamishanke viedään päätökseen ja uusi järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2010 loppuun mennessä.
- Lupahallinnon palveluiden sähköistämistä jatketaan, verkossa anottavien lupien määrää lisätään.
- Sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen uudelleenjärjestelyt tehdään kaikissa poliisiyksiköissä.
- EU:n Solid-rahastojen (kotouttamis-, paluu-, pakolais- ja ulkorajarahastot) rahoituksen käyttöä tehostetaan poliisin tietojärjestelmien ja menetelmien kehittämisessä.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Poliisiin kohdistuvien, moitteen sisältävien kanteluratkaisujen määrää vähennetään painottamalla laillisuusvalvontaa.
- Viestintää ja viestinnällisten tarpeiden tunnistamista kehitetään osana johtamista.
- Viestinnän seuranta ja arviointia kehitetään osana tilannekuvan muodostamista.
- Lisätään yhteistyötä ministeriön sisäisen tarkastuksen ja ulkoisten tarkastajien (VTV ym.) kanssa.
- Sisäiseen tarkastustoimintaan osallistuvalla henkilöstölle annetaan asianmukainen koulutus tehtäviinsä.
- VITJA - HALTI kokonaisuudistus toteutetaan ja otetaan käyttöön seuraavassa järjestyksessä: ase- ja turvallisuusalan valvontarekisteri (2011), rahankeräysrekisteri (2011), poliisiasiantietojärjes-

telmän, epäiltyjen rekisterin sekä analyysityökalujen ja sähköisen työnkulun kokonaisuus (2013). Kokonaisuudistuksen ohjaamana toteutetaan kaikki poliisin operatiivinen ja lupahallinnollinen tietojärjestelmäkehittäminen

- Lupahallinnon prosessit yhtenäistetään ja kaikkien lupien sähköinen anominen sekä työnkulku mahdollistetaan osana lupahallinnon ja hallintoasioiden tietojärjestelmien (HALTI) kokonaisuudistusta (2011 - 2012).
- Schengen tietojärjestelmä (SIS II) otetaan käyttöön (2011).
- Nykyiset henkilöstö- ja taloushallinnon sekä työajan suunnittelun- ja seurannan järjestelmät korvataan Kieku hankkeen tuotteistamalla SAP ratkaisulla (2012).

Poliisin yhteisten palvelujen tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen avulla.

Toiminnallinen tehokkuus, laadunhallinta ja tuotokset	to- teuma	to- teuma	arvio	TAE- tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tuottavuus								
Tuottavuus (poliisiksi valmistuvien määrä/henkilötyövuodet)	1,63	2,16	1,68	1,23	1,42	1,64	1,64	1,64
Kokonaistyövuodet/poliisiksi valmistuvien määrä	0,61	0,46	0,60	0,81	0,70	0,61	0,61	0,61
Taloudellisuus								
Poliisikoulutuksen kokonaiskustannukset, 1 000 euroa	24881	26786	25500	25000	25000	25000	25000	25000
Perustutkintokoulutuksen koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	148	167	149	149	149	149	149	149
Poliisipäällystötutkinnon koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	218	270	290	290	290	290	290	290
Palvelukyky ja laatu								
Henkilötyövuodet	228	219	219	219	219	219	219	219
Poliisin perustutkintokoulutuksen läpäisyprosentti	98,4	95,2	97,5	97,5	97,5	97,5	97,5	97,5
Tuotokset								
Perustutkintokoulutukseen hakijat, henkilöä	1322	947	2014	1600	1600	1600	1600	1600
Perustutkintokoulutuksen aloittaneet, henkilöä	321	218	250	384	384	432	432	432
Perustutkintokoulutuksesta valmistuneet, henkilöä	372	472	325	273	250	384	384	432

3.5 Poliisitoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Poliisin henkilöstöresursseja kohdennetaan ennalta estävää toimintaan Poliisi 2020 -suunnitelmassa esitettyjen pitkän aikavälin kehittämistavoitteiden mukaisesti. Poliisin henkilöstöstrategian mukaisesti koko henkilöstön urakehitystä ja sijoittumista eri tehtäviin edistetään. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tulos- ja kehityskeskustelut käydään koko henkilöstöä koskien. Keskustelujen perusteella laadittavien kehityssuunnitelmien avulla voidaan luoda muun muassa horisontaalista urallaetenemistä edistäviä toimenpiteitä. Työhyvinvoinnin varmistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Henkiset voimavarat	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Henkilötyövuodet, lkm	10773	10665	10740	10690	10543	10428	10511	10572
Välilliset työvoimakustannukset %, tehdyn työajan palkasta	-	59,6	-	-	-	-	-	-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	11,3	10,4	10,8	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosi-työajasta, %		73,2	74,0	74,0	74,0	74,0	74,0	74,0
Henkilöstön keski-ikä	42,0	42,0	42,0	42,0	41,8	41,5	41,5	41,5
Poliisin henkilöstö yhteensä, lkm	10 932	10 659	10 740	10 590	10 413	10 383	10 466	10 527
Naisia, %-osuus	10 439	10 439	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0
Poliisimiehet, lkm	7591	7538	7735	7635	7635	7635	7718	7809
Naisia, %-osuus	11,7	13,3	13,7	14,0	13,5	13,5	13,5	13,5
Opiskelijat, lkm	569	482	418	418	440	470	530	560
Naisia, %-osuus	17,1	23,3	24,0	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5
Muu henkilöstö	2772	2639	2587	2537	2338	2278	2218	2158
Naisia, %-osuus	67,5	70,8	67,0	67,0	66,0	66,0	66,0	66,0
Naisten %-osuus alipäällystössä, päällystössä ja päällikkötasolla	6,4	7,4	7,7	8,0	8,5	9,0	9,5	9,5

4 Rajavartiolaitos

4.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Tehostetaan ennaltaehkäisevää toimintaa

Rajavartiolaitoksen toiminnalla ennaltaehkäistään ja torjutaan laitonta maahantuloa ja muuta rajat ylittävää rikollisuutta valtakunnan rajojen ulkopuolella. Tätä tarkoitusta varten rajavartiolaitos ylläpitää ja kehittää yhteistyötä keskeisimpien kansainvälisten viranomaisten ja toimielinten kanssa. Venäjän rajaviranomaisten kanssa ylläpidetään toimiva ja tiivis yhteistyö organisaation kaikilla tasoilla rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi itärajalla. Rajavartiolaitos ylläpitää EU:n nopeiden rajainterventiojoukkojen sekä Frontex'in rajaturvallisuusoperaatioihin osallistumisen edellyttämää riittävää kansainvälistä valmiusjoukkoa. Tavoitteena on taata ulkoraajojen korkea turvallisuustaso niin nykyisissä kuin tulevaisakin jäsenmaissa tukemalla EU:ssa Schengenin rajasäännösten mukaista rajavalvonnan kehittämistä. Rajavartiolaitos ylläpitää valmiuttaan osallistua YK:n ja EU:n rajapoliisi- ja siviilikriisinhallintatehtäviin. Yhdysmiesverkosto ylläpidetään tärkeimmissä laittoman maahantulon lähtömaissa.

Koko itärajalla ylläpidetään riskianalyysin edellyttämä uskottava valvontakyky painopisteen ollessa Kaakkois-Suomen alueella. Merialueella rajavalvonnan painopiste on Suomenlahden alueella. Kansainvälisten rajanylityspaikkojen toimintakyky turvataan sujuvien ja turvallisten rajanylitysten takaamiseksi. Kaakkoisrajan suurten rajanylityspaikkojen ja Helsinki-Vantaan lentoaseman rajatarkastusten turvallisuudesta ja sujuvuudesta huolehditaan kehittämällä rajanylityspaikkojen infrastruktuuria, henkilöstövoimavaroja ja tekniikkaa.

Monialaista ja koordinoitua viranomaisyhteistyötä ympäristöriskien ennalakoimiseksi sekä vakavien onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja torjumiseksi kehitetään kansallisesti, alueellisesti Itämeren maiden kesken sekä Euroopan unionissa. Rajavartiolaitos osallistuu aktiivisesti EU:n komission toimeenpanemaan EU:n pohjoiset merialueet pilottihankkeeseen. Tavoitteena on kehittää merellisten turvallisuusviranomaisten tietojen ja tilannekuvan vaihtoa.

Huolehditaan ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa

Rajavartiolaitos tuottaa turvallisuuspalveluja rajamaakuntien ja saariston väestölle yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. Rajavartiolaitos osallistuu aktiivisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen ylläpitämiseen tähtäävään hankkeeseen. Keskeisenä tavoitteena on kehittää vakioitu menettely viranomaisten resurssi- ja tilannetieto-

jen välittämiseksi. Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaa kehitetään painottaen kykyä ja valmiuksia laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjuntaan. Rajavartiolaitoksen laillisuusvalvontaa kehitetään.

Rajavartiolaitos ylläpitää valmiuden erityistilanteiden hallintaan ja valvonnan tehostamiseen sekä kyvyn reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Valmiusjoukkueiden kykyä osallistua terrorismin torjuntaan parannetaan. Rajavartiolaitos osallistuu Suomen puolustamiseen ja on tärkeä osa puolustusjärjestelmää. Rajavartiolaitoksen joukkojen kokoonpanoja, käytöperiaatteita ja puolustusmateriaalia kehitetään yhteistyössä puolustusvoimien kanssa.

Rajavartiolaitos ylläpitää merialueella kykyä aloittaa pelastustoimet välittömästi vaativassa monialaonnettomuudessa Suomen lähialueilla osana kansainvälistä viranomaisyhteistyötä. Meripelastuksen johtamisen edellytyksiä parannetaan yhdistämällä Vaasassa sijaitseva meripelastuksen lohkokeskus Turun johtokeskukseen. Rajavartiolaitos antaa merkittävän panoksen ympäristön suojelemiseksi. Rajavartiolaitos ylläpitää hyvää öljyntorjuntakykyä alus- ja ilma-aluskalustollaan avomerellä.

Rajavartiolaitoksen tehtävissä tarvittava tekniikka pidetään toimintakykyisenä. Rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän, partioveneidä ja yksimoottoristen helikoptereiden uusiminen on aloitettu. Rajavartiolaitos kehittää Suomen oloihin soveltuvan automaattisen rajatarkastuksen. Merialueen ja itärajan tekniset valvontajärjestelmät uudistetaan suunnittelukauden aikana. Rajavartiolaitoksen käyttöön hankitaan uusi suorituskyykyinen ulkovartiolaiva, joka parantaa rajavartiolaitoksen kykyä monialaisissa merellisissä turvallisuustehtävissä, erityisesti öljyntorjunnassa ja monialaonnettomuuksien hallinnassa avomerellä. Myös kaksimoottoristen AB/B 412 helikoptereiden korvaaminen tulee aloitettavaksi suunnittelukaudella.

Varmistetaan ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö

Ammattitaitoinen henkilöstö on rajavartiolaitoksen tärkein voimavara. Rajavartiolaitoksen oma koulutusjärjestelmä on erikoistunut rajaturvallisuus- ja meripelastustehtävien kansalliset ja kansainväliset vaatimukset täyttävään perus- jatko- ja täydennyskoulutukseen. Tutkimustoiminta ja tietopalvelu tukevat päätöksentekoa sekä organisaation, taktiikan, tekniikan ja henkilöstön kehittämistä. Koulutuksen, osaamisen ja tutkimuksen voimavaroja vahvistetaan suunnittelukauden aikana. Osaamisen kehittämiseksi rajavartiolaitos on verkostoitunut kansallisesti ja kansainvälisesti. Omaehtoista kouluttautumista tuetaan ja siihen kannustetaan. Jokaisella on mahdollisuus kehittää ja monipuolistaa osaamistaan, mutta myös velvollisuus huolehtia ammattitaidostaan ja kehittymisestään.

Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus edetä rajavartiolaitoksen tarpeiden mukaisesti kenttä- ja perustehtävistä suunnittelu-, asiantuntija- ja esimiestehtäviin. Työssään menestyneille ja kehittymishaluisille virkamiehille

pyritään tarjoamaan mahdollisuus edetä yhä haasteellisempiin ja korkeammin palkattuihin tehtäviin. Vuosittaiset tavoite- ja kehityskeskustelut antavat perusteet henkilöstösuunnittelulle, jonka avulla luodaan edellytyksiä vaihtelevaan ja mielenkiintoiseen työuraan. Palvelussuhteiden ehtojen ja henkilöstöetuuksien kehittämisessä otetaan huomioon yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä henkilöstön tukeminen muutostilanteissa.

Kokemukseen ja työssä menestymiseen perustuva nousujohtoinen palvelusura on keskeinen kilpailukykyä ylläpitävä tekijä. Selkeät johtosuhteet ja työjärjestelyt sekä mahdollisuus kehittyä työssä samoin kuin mielenkiintoinen työ tukevat kilpailukykyä säilymistä. Kehittyneiden palkitsemisjärjestelmien ja -muotojen kehittäminen sekä henkilöstön vaikutusmahdollisuudet omaan työhönsä ylläpitävät niin ikään rajavartiolaitoksen kilpailukykyä työnantajana. Palkkausjärjestelmää kehitetään yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Tavoitteena ovat oikeat palkkasuhteet, kannustavuus ja työssä oppimisen tukeminen.

Rajavartiolaitoksessa johtaminen on ammattimaista ja määrätietoista toimintaa rajavartiolaitokselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Johtajien ja esimiesten valintamenettelyjä kehitetään ja käyttöön otetaan tarpeellisia soveltuvuustestejä. Johtamispalautejärjestelmiä otetaan käyttöön johtamisen onnistumisen mittaamiseksi. Ratkaisuoikeuksia delegoidaan johtamisen kehittämiseksi ja hallinnon keventämiseksi.

Rajavartiolaitoksen henkilöstörakennetta ja virkanimikkeitä yksinkertaistetaan. Rekrytointipohjaa laajennetaan tarvittaessa sopivan ja osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi. Henkilöstörakenteen kehittämisessä noudatetaan valtion henkilöstöä koskevia hyvän henkilöstöpolitiikan periaatteita ja hyödynnetään luonnollista poistumaa.

4.2 Lainsäädäntöhankkeet

Vuosina 2010–2014 käynnistyviä kansallisia säädöshankkeita

- Rajavartiolaitoslainsäädännön vuoden 2005 kokonaisuudistuksen täytäntöönpanoa koskevan arvioinnin II vaihe
- Rajavartiolaitoksen hallintorakenteen uudistaminen

EU-säädöshankkeita 2010–2014

- Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston (Frontex) perustamisesta annetun neuvoston asetuksen muuttaminen
- Eurooppalaisen rajanylitysrekisterin (entry/exit) luominen
- Luotettavien matkustajien ohjelmaa koskeva asetus (Registered Travellers Programme)

4.3 Rajavartiolaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Rajavartiolaitos osallistuu omalta osaltaan kansallisen kilpailukyvyn kannalta tärkeän sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen tavoitteena, että Suomi on Euroopan turvallisimaa maa.

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on

1. Suomen rajaturvallisuus on parhaalla tasolla Euroopassa. Turvallisimmat ja sujuvimmat liikenneyhteydet Venäjän ja Euroopan unionin välillä kulkevat Suomen rajojen kautta. Rajavartiolaitoksen panos Euroopan unionin ulkorajastrategian kehittämisessä ja eurooppalaisen yhteisvastuun toteuttamisessa on vahva.
2. Rajavartiolaitoksen toiminta lisää monipuolisesti ihmisten jokapäiväistä turvallisuutta, erityisesti rajaseudulla ja saaristossa.
3. Suomen meripelastusjärjestelmä on Itämeren luotettavin. Johtamis- ja toimintavalmius on merellisten monialaonnettomuuksien varalta hyvä. Rajavartiolaitoksen panos EU:n meripolitiikan toimeenpanossa ja merellisen ympäristöturvallisuuden edistämiseksi on vahva.
4. Rajavartiolaitos kykenee toimimaan yhteiskunnan turvaamiseksi kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, myös sodan aikana. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa.

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitearvot on määritetty ensimmäistä kertaa vuoden 2009 talousarvioesitykseen. Vuoden 2009 toteuma indeksoidaan arvoksi 100. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osa-alueiden vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden raportointi tehdään valtion tulostietojärjestelmässä (Netra).

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS – kauden tavoitteet			
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rajavartiolaitos								
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	-	-	100,0	103	103	102	101	100
Vaikuttavuus (ind)	-	-	100	104	105	105	106	105
Kustannusvaikuttavuus (ind)	97	97	100	103	101	99	97	96

4.4 Rajavartiolaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

4.4.1 Rajojen valvonta

Rajavalvonta kohdennetaan ja valmiutta ylläpidetään siten, että tärkeimillä alueilla luvattomat rajanylitykset estetään tai havaitaan välittömästi. Muilla alueilla luvattomat rajanylitykset paljastetaan.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Valtakunnan turvallisuusasioista vastaava johto pidetään tietoisena rajatilanteesta niin, että poliittiset, taloudelliset ja operatiiviset ratkaisut kyetään tekemään oikea-aikaisesti.
- Rajatilanteen muutokset havaitaan ja rajatapahtumiin kyetään vaikuttamaan tärkeillä alueilla välittömästi. Muilla alueilla rajatapahtumat paljastetaan. Rajatapahtumista selvitetään jatkotoimenpiteitä varten tarvittavat tiedot kolmen vuorokauden kuluessa havainnosta.
- Muodostetaan tilannekuva sisärajojen kautta suuntautuvasta laittomasta maahantulosta, ja valmistellaan ulkomaalaisvalvonnan tehostamiseen liittyvät toimet EU:n rajanylitysasetuksen puitteissa yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa.
- Rajatilanteen jyrkkiinkin muutoksiin kyetään vaikuttamaan nopeasti ja tehokkaasti koko Rajavartiolaitoksen toiminta-alueella.
- Kansainvälisellä yhteistyöllä tuetaan rajavalvonnan päämäärien toteuttamista. Naapurimaiden ja EU:n keskeisiin rajoilla toimiviin viranomaisiin pidetään yllä toimivat yhteydet. EU:n rajaturvallisuuden kehittämistyöhön osallistutaan aktiivisesti.
- Valtakunnan rajoja koskevat asiat hoidetaan kansainvälisten sopimusten mukaisesti.
- Vaikutetaan siihen, että EU:n ulkorajalla on yhtenevä ja tehokas rajavalvontajärjestelmä.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Kehitetään Rajavartiolaitoksen hallintorakennetta. Yhdistetään pieniä raja- ja merivartioasemia suuremmiksi rajaturvallisuusyksiköiksi Sisäasiainministerin tekemien päätösten mukaisesti sekä selvitetään lisämahdollisuudet yhdistää pieniä asemia suuremmiksi yksiköiksi.
- Jatketaan rajojen valvonnan kehittämistä uuden rajojen valvontamallin ohjeen perusteella. Painopisteenä on tilannekeskusten ja tilannekuva-toiminnan sekä johtamisjärjestelmän kehittäminen niin, että ne vastaavat uudelle rajojen valvontamallille ja HARVA-alueen turvallisuuspalveluille asetettuja vaatimuksia. Lisäksi huomioidaan RVL:n hallintorakenteen kehittäminen sekä samaan aikaan rinnakkain toteutettavat kehittämishankkeet:

- Kehitetään kykyä hallita vaativat rajavartiolaitanteet sekä rajavartiolaitoksen erityisosaamisen ja -kaluston käyttöä ja käyttövalmiutta terrorismin torjuntaan ja muihin erityistilanteisiin liittyvissä, poliisin johdovastuulla olevissa operaatioissa. Käynnistetään valmiusjoukkueiden kehittäminen strategian tavoitteiden mukaisesti.
- Kehitetään kahdenvälisesti Viron kanssa ja kolmikantaisesti Viron ja Venäjän kanssa sovittuja toimenpiteitä mm. merellisessä tilannekuva- ja riskianalyysiyhteistyössä.
- Valmistaudutaan suunnittelemaan ja mahdollisesti perustamaan rajaturvallisuuden kansallinen koordinaatiokeskus osana EUROSUR -konseptia huomioiden kansalliset tilanteenseurannan ja yhteyspiste-toiminnan yhdistämismahdollisuudet.
- Kehitetään merivartiointitaktiikka kokonaissuunnitelman mukaisesti huomioiden hallinto- ja organisaatiomuutokset ja kalustohankinnat.
- Laaditaan rajavartiolaitoksen venekaluston kokonaisselvitys

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rajavalvonta – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	87	85	100	96	96	98	99	99
Rajavalvonta – tuottavuus								
Tuottavuus ind	91	89	100	98	101	107	113	117
Rajavalvonta – palvelukyky ja laatu								
Rajatapahtumien estä- minen (%)	87,8 %	79 %	96,7 %	97,8 %	97,8 %	97,8 %	97,8 %	97,8 %
Rajatapahtumien pal- jastaminen (%)	81,3 %	96 %	95,0 %	92,7 %	93,1 %	93,1 %	93,1 %	93,3 %
Tilannekuvan laatu	-	-	4	4	4	4,1	4,2	4,2
Rajavalvonta – suoritteet								
Partiointi (h)	328 145	336 231	306 000	308 000	304 000	301 500	298 000	296 500
josta itärajalla	244 502	248 732	227 000	225 500	222 500	219 550	215 500	213 500
Tekninen valvonta	841 331	885 050	877 000	898 400	898 400	901 400	901 400	901 400
Tarkastukset	81 839	24 958	30 000	32 700	32 900	33 500	33 500	33 700
Rajavyöhykeluvat	11 914	12 213	11 000	10 900	8 900	8 920	8 930	10 930
Turvallisuuspalvelut harva-alueella (poliisi- ja virka-aputehtävät)	434	533	470	490	495	505	505	515

4.4.2 Rajatarkastukset

Kaikki Schengen-alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. EU/ETA

-kansalaisille tehdään vähimmäistarkastus ja muille perusteellinen tarkastus. Schengen-alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajatarkastusten palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan turvaten sujuva rajan-ylitysliikenne. Rajatarkastuksissa ja niihin liittyvissä tutkinnoissa ja hallintopäätöksissä huolehditaan henkilöiden oikeusturvasta.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Kaikille Schengenin ulkorajan ylittävälle henkilölle tehdään Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetty rajatarkastus. Valmius sisärajarakastusten palauttamiseen pidetään yllä.
- Matkustajien keskimääräiset odotusajat rajanylityspaikoilla poikkeustilanteita lukuun ottamatta ovat enintään 10 min.
- Maahantulo vastoin säädettyä järjestystä estetään ja paljastetaan.
- Otetaan käyttöön uusi rajatarkastussovellus ja sen yhteydessä myös API-tietojen (matkustajatiedot) mahdollistama ennakkoprofilointi lento- liikenteessä

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Rajanylityspaikkoja kehitetään vastaamaan rajanylitysliikenteen tarpeita, erityisesti Vaalimaalla, Kuusamossa ja Helsinki-Vantaan lentoasemalla
- Valmistaudutaan tehostamaan RVL:n ja tullin tehtävien hoitamista tehtäväjako kehittämällä itärajan suurilla rajanylityspaikoilla (Nuijamaa ja Vaalimaa)
- Jatketaan automaattisten rajatarkastusten kehittämistä ja laajennetaan automaattilinjastojen käyttöä. Kehitetään rajatarkastusprosessia päämääränä tuottavuuden parantaminen.
- Jatketaan biometristen tunnisteen käsittelyyn liittyvän kiinteän ja kannettavan teknisen välineistön käyttöönottoa
- Kehitetään rajatarkastusten ja rikostorjunnan kahdensuuntaista tiedonkulkua
- Osallistutaan vuonna 2008 laaditun sisäisen turvallisuuden ohjelman ja sisäasiainministeriön ihmiskaupan vastaisen tarkennetun toimintasuunnitelman toimeenpanoon
- Suoritetaan rajatarkastukset nopeajunassa Itärajan ja Helsingin välillä

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rajatarkastukset – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	125	119	100	117	115	115	114	114
Rajatarkastukset – tuottavuus								
Tuottavuus ind	132	124	100	120	121	125	131	135
Rajatarkastukset – palvelukyky ja laatu								
Rajatarkastusten kattavuus (%)	99,9 %	99,9 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Rajatarkastusten laatu (%)	99,2 %	99,3 %	98,7 %	99,0 %	99,5 %	99,5 %	99,5 %	99,5 %
Rajatarkastusten sujuvuus (min)	8	9	8	8,7	8,9	8,9	9,0	9,0
Rajatarkastusten asiakas- palvelu (1-5)	-	-	4	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1
Oikeusturva (%)	99,8 %	99,9 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Rajatarkastukset - suoritteet								
Rajatarkastukset (milj.hlöä)	16,4	11,7	12	12	13	13	14	15
Tullitarkastukset (hlöä)	24 180	15 400	6 072	7 020	7 030	7 080	7 130	7 010
Käännättämisspäättös	1 606	1 471	1 200	1 330	1 385	1 440	1 500	1 570
Myönnettyt viisumit	1 561	1 936	1 800	1 905	1 909	1 920	2 010	1 820
Päätökset rajanylityslupa- anomuksiin	13	11	4	8	8	8	8	6
Vastaanotetut turvapaikka- hakemukset	226	263	370	460	510	560	610	580
Vastaanotetut kiintiöpako- laiset	630	782	890	1 350	1 350	1 450	1 450	1 450
Muun viranomaisen pää- töksen täytäntöönpano	966	738	700	620	720	730	735	730

4.4.3 Rikostorjunta, hallinnolliset maksuseuraamukset ja valvontatoimenpiteet

Rajavartiolaitos toimii ammattitaitoisena ja tehokkaana rikostorjuntaviranomaisena rajaturvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä paljastettujen laittomaan maahantuloon ja ihmiskauppaan liittyvien rikosten ja niiden oheisrikosten osalta. Rajavartiolaitoksen rikostorjuntatyön valtakunnallisessa ja alueellisessa resursoinnissa sekä kehittämisessä keskitytään laitton maahantulon ja siihen liittyvän ihmiskaupan torjuntaan. Vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntatyö keskitetään valtakunnallisesti. Kaikkien vartiostojen on kyettävä huolehtimaan omassa valvontatoiminnassa esille tulleista Rajavartiolaitoksen vastuulle säädettyjen epäiltyjen rikosten tutkinnasta. Rajavartiolaitoksen rikostorjunnassa tarvittavaa ammattitaitoa ja osaamista kehitetään osallistumalla muiden PTR-viranomaisten kanssa perustettaviin yhteisiin tutkintaryhmiin sekä kehittämällä kansainvälistä rikostorjuntayhteistyötä. Edellä mainitun lisäksi kaikkien vartiostojen on kyettävä huolehtimaan omassa valvontatoiminnassa esille tulleista suppeaa esitutkintaa edellyttävistä asioista sekä epäillyistä ratti- ja vesiliikennejuopumuksista.

Aluspäästövalvonnalla havaitaan ja todennetaan öljypäästöt merialueella, saatetaan päästön suorittaja vastuuseen määräämällä hallinnollinen öljypäästömaksu, kerätään esitutkintamateriaalia poliisin suorittamalle rikosoikeudelliselle tutkintaprosessille ja käynnistetään mahdolliset torjuntatoimenpiteet.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Rajavartiolaitoksen rajaturvallisuuden ylläpitämiseen liittyvällä rikostorjunnalla ennalta ehkäistään, paljastetaan ja selvitetään erityisesti Rajavartiolaitoksen valvoman Schengen-ulkorajan ylittäviä laittomaan maahantuloon liittyviä rikoksia.
- Vartiostot huolehtivat omassa valvontatoiminnassaan myös esille tulleista suppeaa esitutkintaa edellyttävistä asioista, epäillyistä luonnonvararikoksista sekä ratti- ja vesiliikennejuopumuksista.
- Merellinen ympäristönsuojelu on kattavaa ja valvontaa suoritetaan alusöljypäästöjen havaitsemiseksi ja todentamiseksi merialueilla sekä päästön aiheuttajan vastuuseen saattamiseksi määräämällä hallinnollinen öljypäästömaksu. Rajavartiolaitoksella on valmius esitutkintaan.
- Myös Rajavartiolaitoksen rikostorjunnassa ja hallinnollisiin maksuseuraamuksiin liittyvissä toiminnoissa kunnioitetaan perus- ja ihmisoikeuksia sekä huolehditaan toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden oikeusturvasta.
- Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan toimintaedellytysten turvaamisesta huolehditaan osana laadukasta ja jatkuvana prosessina toimivaa säädösvalmistelua.

- Rajavartiolaitoksen toiminnan laatuvaatimukset varmistetaan laadukkaalla laillisuusvalvonnalla.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Tehostetaan erityisesti Schengen ulkorajat ylittävää laittoman maahantulon ja ihmiskaupan sekä niihin liittyvän rikollisuuden torjuntaa.
- Tiivistetään kansainvälistä ja kansallista viranomaisyhteistyötä sekä erityisesti PTR- viranomaisten välistä aktiivista rikostorjuntayhteistyötä Schengen ulkorajat ylittävän vakavan ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi Suomessa.
- Kehitetään edelleen laillisuusvalvontaan kuuluvia rikosoikeudellisia sekä sotilaskurinpidollisia ja virkamiesoikeudellisia menettelyjä.
- Valmistaudutaan ottamaan hallitusti käyttöön Rajavartiolaitokselle ehdotetut (HE 219/2008vp) uudet toimivaltuudet
- Jatketaan vuonna 2008 laaditun sisäisen turvallisuuden ohjelman ja sisäasiainministeriön ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman Rajavartiolaitokselta edellyttämät toimenpiteiden toteuttamista ja osallistutaan aktiivisesti ohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon.
- Otetaan Rajavartiolaitoksen vastuulle alusöljypäästöjen rikostutkinta.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rikostorjunta – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	106	76	100	99	101	98	96	93
Rikostorjunta – tuottavuus								
Tuottavuus ind	111	79	100	102	106	107	110	110
Rikostorjunta – palvelukyky ja laatu								
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne rikokset) (%)	98 %	85 %	88 %	94,1 %	94,1 %	95,2 %	95,2 %	95,2 %
Laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (%)	79 %	43 %	85 %	93,4 %	93,8 %	93,8 %	94,2 %	94,5 %
Aluspäästötapausten selvitystaso (1-5)	5,0	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4

Tavoiteajassa (60 vrk) selvitettyjen rikoslakirikosten osuus (%)	66 %	61 %	64 %	63,5 %	67,3 %	68,3 %	71,0 %	71,0 %
Tavoiteajassa (180 vrk) selvitettyjen laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskauppataapausten osuus (%)	-	-	80 %	86,6 %	86,9 %	86,9 %	87,1 %	87,2 %
Oikeusturva (%)	100,0 %	100,0 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %
Rikostorjunta - suoritteet								
Rikosilmoitus (R-ilmoitus)	1 150	1 114	1 600	1 625	1 625	1 625	1 625	1 625
Valtionrajarikos (kpl)	177	212	230	219	219	224	229	209
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	68	76	70	80	86	86	92	97
Muu rikos (kpl)	1 590	1 265	1 800	1 797	1 797	1 807	1 817	1 827
Rikesakko	678	535	800	805	805	815	815	825
Rangaistusvaatimusilmoitus	2 715	2 308	2 250	2 310	2 330	2 340	2 350	2 360
Pakkokeino	2 076	1 627	1 700	2 570	2 600	2 620	2 650	2 660
Huomautus	1 502	867	1 100	1 075	1 085	1 100	1 120	1 130
Päätös alusöljypäästöasias- sa	13	3	9	8	8	8	8	8
Päätös liikkeenharjoittajan seuraamusmaksussa	19	24	100	90	100	105	110	120
Turvaamistoinenpide	3 196	2 978	2 500	2 600	3 065	3 150	3 240	3 250
Sekalainen ilmoitus (S- ilmoitus)	827	1 023	1 150	795	815	825	835	845
Valvontailmoitus	319	282	320	310	310	310	315	315

4.4.4 Meriturvallisuus ja pelastustoimi

Kaikkiin merellisiin hätätilanteisiin osoitetaan apua viivytyksettä. Meripelastustapahtumien havaitsemiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi huolehditaan merialueiden riittävästä valvonnasta rajavalvonnan yhteydessä. Pelastustoimea ja lentopelastuspalvelua tuetaan tarpeen mukaan Rajavartiolaitoksen kalustolla ja henkilöstöllä.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Meripelastussuunnitelmat pidetään ajan tasalla. Merivartiostoissa ylläpidetään jatkuvaa johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmiutta meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtäviin.

- Kaikkiin merellä tapahtuviin hätätilanteisiin kyetään osoittamaan viipymättä apua.
- Meripelastustoimen johtamisjärjestelmä on toimiva ja meripelastustoimeen osallistuvien viranomaisten ja yhteisöjen työnjako tarkoituksenmukainen ja tehokas. Meripelastuksen toimivuutta tuetaan johtamiskoulutuksella ja vaikuttamalla sidosryhmiin.
- Naapurimaiden meripelastusjärjestelmiä tuetaan ja tarvittaessa kyetään antamaan operatiivista apua Itämeren alueella.
- Pelastustoimen ja lentopelastuspalvelun etsintä- ja pelastustehtäviin kyetään osoittamaan apua.
- Rajavartiolaitoksella on valmius käynnistää öljyntorjuntatoimenpiteet ja osallistua niiden suorittamiseen yhteistoiminnassa muiden viranomaisien kanssa.
- Osallistutaan aktiivisesti IMO:n ja EU:n meripelastusta, meriturvallisuutta ja meripolitiikkaa koskevaan toimintaan sekä keskeisiin meripelastusharjoituksiin Itämeren alueella.
- Selvitetään Rajavartiolaitoksen toimintakyky kemikaalionnettomuustilanteissa.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Rajavartiolaitoksen merellisen strategian kehittämishankkeiden toimeenpano.
- Operatiiviseen järjestelmäprojektiin liittyen vuonna 2010 aloitetaan RVT/mepe-sovelluksen uusittavien toiminnallisuuksien toteuttaminen laadittujen määrittelyiden pohjalta sekä ajelehtimis- ja etsinnänsuunniteluusion uusiminen. Luodaan tietotekniset edellytykset meripelastustoimen palvelutasohankkeen loppuunsaattamiseksi.
- Itämeren/Nordic ACO-mallin kehittäminen yhteistoiminnassa Ruotsin ja Tanskan kanssa, mallin käyttöönottamiseksi järjestetään Itämeren valtioiden ACO-seminaari 2010.
- Meri- ja lentopelastuspalvelun johtamis- ja yhteistoimintajärjestelyiden kehittäminen
- Systemaattisen meripelastusyksiköiden (SRU) auditointijärjestelmän käyttöönottaminen
- Suomen ja Venäjän välisten meri- ja lentopelastuspalvelujärjestelyiden päivittäminen
- Meriturvallisuuskäsikirjan kokonaispäivittäminen, ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan katsastusjärjestelyiden sekä pätevyyksien näyttökoejärjestelyiden uusiminen.
- Ympäristötilannekuvajärjestelmän kehittäminen yhteistoiminnassa Suomen ympäristökeskuksen kanssa

- Rajavartiolaitoksen toimintakyvyn ja yhteistoimintajärjestelyiden kehittäminen saaristo- ja rannikkoalueen öljyntorjunnassa.
- Kehitetään Rajavartiolaitoksen aluskalustoa öljyntorjunnasta tehtyjen tavoiteselvitysten mukaisesti
- Pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen yksiköiden käytön kehittäminen meripelastustoimen erityistilanteissa (MIRG-toiminta ja kemikaalitoimintavalmius).
- Meripelastuksen johtamisen edellytyksiä parannetaan yhdistämällä Vaasassa sijaitseva meripelastuksen lohkokeskus Turun johtokeskukseen.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Meripelastus – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	103	100	100	99	100	99	97	95
Meripelastus – tuottavuus								
Tuottavuus ind	108	105	100	102	105	108	112	113
Meri- ja muu pelastustoimi – palvelukyky ja laatu								
Johtamisen laatu (1-5)	-	-	-	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Yksiköiden valmius (1-5)	-	-	-	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Meritilannekuva (1-5)	-	-	-	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Meri- ja muu pelastustoimi – suoritteet								
Etsinnät (kpl)	354	467	200	320	322	325	330	330
Pelastustehtävät (kpl)	1 203	1 507	1 200	1 133	1 143	1 153	1 153	1 154
Sairaankuljetus (kpl)	126	208	350	195	197	198	200	200
Avustustehtävä (kpl)	476	516	370	580	580	585	590	590
Muu pelastussuorite (kpl)	91	158	110	65	65	67	70	72
RVL:n yksiköiden toimintatunti (h)	1 771	2 092	1 950	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Päivystyspalvelu (tuntia)			65 000	65 000	65 000	65 000	58 000	58 000
Pelastettu henkilö (kpl)	3 100	5 428	3 400	3 100	3 120	3 130	3 150	3 150
Estetty onnettomuus (kpl)	15	52	20	15	15	16	17	17

4.4.5 Sotilaallinen maanpuolustus

Puolustussuunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius joukkojen perustamiseen ylläpidetään. Vastataan osaltaan rajajoukkojen tuottamisesta kouluttamalla varusmiehiä ja järjestämällä kertausharjoituksia.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Puolustussuunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä kyky joukkojen perustamiseen ylläpidetään. Rajajoukoille varataan tehtävien edellyttämä sotavarustus. Rajavartiomiehet on sijoitettu Rajavartiolaitoksen kriisin ajan kokoonpanoihin.
- Valmiuden säätelyyn liittyvät suunnitelmat pidetään ajan tasalla.
- Rajajoukkojen reservin harjoitukset järjestetään joukkotuotantosuunnitelman mukaisesti.
- Rajavartiomiesten kriisin ajan tehtävien koulutus järjestetään niin, että he kykenevät toimimaan uusien rajajoukkojen operatiivisissa tehtävissä ja kouluttamaan johtoonsa tulevat reserviläiset.
- Rajajoukkojen kokonaisuudistuksen toimeenpanoa jatketaan edelleen yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa joukkojen kokoonpanoista, materiaalista, suorituskykyvaatimuksista, käyttöperiaatteista ja joukkotuotantojärjestelmästä tehtyjen päätösten mukaisesti. Rajajoukkojen taktiikkaa, koulutusta ja joukkotuotantojärjestelyä kehitetään uusien suorituskykyvaatimusten ja käyttöperiaatteiden mukaisesti.
- Otetaan operatiiviseen käyttöön Puolustusvoimien tilannekuva- ja johtamisjärjestelmät.
- Valmistaudutaan tärkeimpien rajajoukkojen kriisin ajan materiaalien käyttöönottoon vuodesta 2010 alkaen. Materiaali sijoitetaan kriisin ajan joukoille ja koulutuskäyttöön Rajavartiolaitoksen esikunnan johdolla.
- Otetaan käyttöön Puolustusvoimien kanssa uusitut valtakunnallisen ja alueellisen tason yhteistoimintasopimukset.
- Osallistutaan Puolustusvoimien valmius- ja pääsotaharjoituksiin osana uuden puolustusjärjestelmän harjoittelua.
- Osallistutaan Puolustusvoimien strategiseen suunnitteluun, toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä operatiiviseen suunnitteluun rajajoukkojen osalta.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- osallistutaan turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon toimeenpanoon.

- osallistutaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian (YETT) päivittämiseen
- kehitetään rajajoukkojen kokoonpanoja ja suorituskyykyvaatimuksia, varustusta, käyttöperiaatteita ja yhteistoimintaa, taktiikkaa, joukkotuotantojärjestelyjä ja sekä varusmies-, reserviläis- ja henkilökuntakoulutusta Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien suunnitelmien mukaisesti vastaamaan arvioituihin uhkamalleihin.
- kehitetään tilannekuva- ja johtamisjärjestelmäyhteistyötä Puolustusvoimien kanssa valmiuden kohottamisen vaatimukset huomioiden
- Rajavartiolaitoksen sotavarustekelpoinen materiaali kohdennetaan rajajoukoille erikseen annettavien perusteiden mukaisesti.
- saatetaan loppuun yhteistoimintasopimusten tarkistaminen Pääesikunnan ja puolustushaarojen kanssa valtakunnallisella tasolla. Näiden perusteella laaditaan alueellisella tasolla yhteistoimintamuistiot.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sotilaallinen maanpuolustus – taloudellisuus								
Taloudellisuus ind	108	65	100	80	77	75	72	73
Sotilaallinen maanpuolustus – tuottavuus								
Tuottavuus ind	114	68	100	82	80	82	82	86
Sotilaallinen maanpuolustus – palvelukyky ja laatu								
Suunnitelmavalmius (1-5)	2,7	3,6	3,3	3,8	3,9	4,2	4,2	4,2
Sijoitettavuus (%)	78,0 %	85,0 %	86,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %
Koulutettavuus (%)	Ei harjoituksia	70,0 %	91 %	88,0 %	88,0 %	88,0 %	88,0 %	88,0 %
Sijoitustilanne (1-5)	4,6	4,3	4,5	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
Koulutus (1-5)	4,2	3,1	3,5	3,5	3,7	3,8	3,8	3,8
Materiaalivalmius (1-5)	2,6	2,6	2,5	3,0	3,1	3,2	3,2	2,9
Sotilaallinen maanpuolustus - suoritteet								
Koulutusvuorokaudet	107 929	81 277	89 000	93 749	93 275	93 680	90 375	91 665

4.5 Rajavartiolaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Rajavartiolaitoksen henkilökunta on ammattitaitoista ja työkykyistä. Henkilökunta pysyy ja jaksaa työskennellä Rajavartiolaitoksen palveluksessa ja on tyytyväinen työhönsä. Henkilöstön työympäristö on työturvallista.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rajavartiolaitos								
Henkilötyövuodet (sis harjoittelijat ja työllisyysvaroin palkatut n 10/vuosi)	2 960	2 923	2 884	2 871	2 836	2 795	2 747	2 708
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	77,5	74,8	75	75	75	75	75	75
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	-	3,5	-	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	8,0	9,2	9,8	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Henkilöstön keski-ikä	37,8	38	38,3	38	38	38	38	38
Koulutustasoindeksi	3,8	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Sukupuolijakauma (m/n)	87,7/ 12,3	87,8/ 12,2	87,3/ 12,7	87/13	87/13	87/13	87/13	87/13

5 Pelastustoimi

5.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Pelastustoimen tekemän ennaltaehkäisevän toiminnan tavoitteena on, että onnettomuuksien määrä vähenee sekä ihmisten ja yhteisöjen turvallisuustietoisuus paranee.

- Vahvistetaan paikallisten turvallisuussuunnitelmien asemaa keskeisenä paikallisen tason yhteistyön toimintamallina.
- Ohjataan ja tuetaan pelastuslaitoksille kuuluvan valvontatehtävän toteuttamista.
- Toteutetaan asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelmia.
- Käynnistetään ja jatketaan tutkimushankkeita ennaltaehkäisevän toiminnan menetelmien ja vaikuttavuuden parantamiseksi.
- Strategiaan pohjautuvaa neuvonta- ja valistustyön vaikuttavuutta parannetaan.
- Omatoimisen varautumisen (onnettomuuksien ehkäisy) ohjausta tehostetaan.

Pelastustoimi huolehtii ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta tavoitteinaan, että sisäisen turvallisuuden palvelut ovat kaikkien saatavilla ja viranomaisten toiminta onnettomuus- ja muissa häiriötilanteissa on tehokasta. Tavoitteena on myös, että ihmiset ja yhteisöt tuntevat vastuunsa omasta, läheistensä ja yhteiskunnan turvallisuudesta sekä osaavat toimia eri häiriö- ja uhkatilanteissa.

- Hätäkeskusjärjestelmän rakenne, toimintatavat, tietojärjestelmä ja hätäkeskusaluejako uudistetaan. Samalla keskusten määrää vähenee.
- Varmistetaan turvallisuusviranomaisten palvelujen saatavuus myös harvaan asutuilla alueilla (HARVA-hanke).
- Osallistutaan kaupunkien turvallisuushankkeeseen ja senioriturvallisuuden toimenpideohjelman toteuttamiseen.
- Otetaan käyttöön yhteinen toimintamalli ja sitä tukeva tekninen ratkaisu vuoden 2011 loppuun mennessä sisäasiainhallinnon viranomaisten kokonaisvaltaisen tilannekuvan muodostamiseksi.
- Parannetaan valmiuksia toimia suuronnettomuus- ja muissa vakavissa häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti.
- Yhteen sovitetaan toimeenpanevan alue- ja paikallishallinnon varautumista ja valmiussuunnittelua valtioneuvoston päätösten mukaisesti.
- Harmonisoidaan turvallisuusviranomaisten yhteistoimintaperiaatteet operatiivisen toimintavalmiuden osalta tarvittavin osin.

- Määritetään väestön turvallisuusosaamisen tavoitetilä (työkalupakki) sekä tiedotus- ja koulutustarpeet vuoden 2010 loppuun mennessä.
- Pelastusopiston ammattiin johtavan koulutuksen aloituspaikkojen määrällinen tarve arvioidaan ja aloituspaikat vastaavat pelastuslaitosten ja hätäkeskusten henkilöstötarvetta.
- Osallistutaan pelastustoimen kansainväliseen yhteistyöhön ja hyödynnetään EU:n ja kansainvälisten järjestöjen tarjoamat mahdollisuudet koskien tutkimusta, koulutusta, hankkeiden rahoitusta sekä uhka-analyyssejä ja tilanearvioita.
- Kehitetään yhteistyötä Pohjoismaiden välillä ja kahdenvälisesti muutenkin, erityisesti lähialueilla.

5.2 Lainsäädäntöhankkeet

Vuonna 2010 annettava hallituksen esitykset:

- Pelastuslain uudistaminen
- Norjan, Ruotsin, Suomen ja Venäjän välillä hätätilanteiden ehkäisemisestä, niihin varautumisesta ja pelastustoimintaa koskevasta yhteistyöstä Barentsin euroarctisella alueella allekirjoitetun sopimuksen voimaan saattaminen.

Vuosina 2010-2014 käynnistyvät keskeiset säädöshankkeet:

- Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen
- Suomen ja Viron välisen yhteistyötä pelastuspalvelussa koskevan uudistetun sopimuksen voimaansaattaminen

5.3 Pelastustoimi - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Pelastustoimen keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on vähentää onnettomuuksia, erityisesti tulipaloja ja palokuolemia. Onnettomuuksien tapahtuessa pelastustoimen tehtävänä on antaa nopeaa ja tehokasta apua sekä pyrkiä pienentämään onnettomuuksista aiheutuneita vahinkoja.

Vuosien 2010–2014 tavoitteet

- Tulipalojen määrä vähenee.
- Palokuolemien määrä vähenee.
- Rakennuspaloista aiheutuneet palovahingot vähentyvät.
- Turvallisuuskulttuuri yhteiskunnassa paranee.
- Väestön luottamus pelastustoimeen säilyy hyvällä tasolla.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS – kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pelastustoimi								
Tulipalojen määrä, enintään (pl. metsä- ja maastopalot), kpl	11340	11480	12000	<12000	<11000	<11000	<11000	<11000
josta rakennuspalojen määrä, kpl ¹	4030	4490	6000	<5600	<5400	<5300	<5200	<5200
Rakennuspalosta aiheutuneiden palovahinkojen korvausten arvo, milj. euroa	193	190	<160	<160	<150	<150	<150	<150
Palokuolemien määrä, enintään (hlö)	91	104	<95	<73	<65	<60	<56	<56
Rakennuspalossa pelastetun omaisuuden arvo, milj. euroa	15110	16780	<10100	<10050	<10000	<9950	<9950	<9950
Luottamus pelastustoimeen, %:a väestöstä ²	-	94,0	-	-	>95	-	-	>95

5.4 Pelastustoimi - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Suunnittelukauden aikana laaditaan uusi pelastustoimen pitkän aikavälin strategia. Osana sisäisen turvallisuuden ohjelmaa pelastustoimi parantaa asumisen paloturvallisuutta ja tehostaa onnettomuuksien ehkäisyä sekä parantaa suuronnettomuusvalmiuksia. Suuronnettomuusvalmiuksien parantamiseen liittyviä tavoitteita on määritelty myös valtioneuvoston periaatepäätöksessä Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta (YETTS) 23.11.2006.

Suunnittelukauden aikana kehitetään tilannekuvajärjestelmiä eri johtamistasoilla. Tavoitteena on parantaa eri toimialojen yhteistoimintaa tilannekuvien tuottamisessa ja tarvittaessa määritellä ja hankkia yhteistoiminnassa ohjelmistoja tähän tarkoitukseen.

Ylläpidetään pelastustoiminnan valmiudet erilaisissa onnettomuustilanteissa ja poikkeusolojen toimintaa varten. Turvataan väestön suojaamismahdollisuudet kaikissa tilanteissa ja varaudutaan mahdollisesti tarvittaviin evakuointeihin.

Ylläpidetään valmiutta kansainväliseen pelastustoimintaan, johon kuuluvat pelastushenkilöstö- ja materiaaliavun antaminen ja vastaanottaminen.

¹ Rakennuspalojen tilastointitavan muutos vuonna 2009 nostaa tilastoitujen palojen määrää.

² Tutkimus tehdään kolmen vuoden välein.

5.4.1 Onnettomuuksien ehkäisy

Pelastustoimi toteuttaa yhteistyössä muiden vastuuviranomaisten kanssa asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelmaa (Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän päätös, 15.12.2006).

Tavoitteena on, että uudistettu pelastuslaki tulee voimaan vuoden 2011 alusta. Lain yhtenä tavoitteena on uudistaa onnettomuuksien ehkäisyn perusteita mm. kohdistamalla turvallisuutta edistävät toimenpiteet nykyistä paremmin riskikohteisiin.

Onnettomuuksien ehkäisytyötä toteutetaan yhteistyössä muiden viranomaisten ja alan vapaaehtoisjärjestöjen kanssa.

Onnettomuuksien ehkäisylle asetetaan lisäksi seuraavat tavoitteet:

Vuoden 2010 tavoitteet

- Valmistaudutaan uuden pelastuslain voimaantuloon mm. uudistamalla tarvittavilta osin valtioneuvoston ja sisäasiainministeriön asetuksia. Aloitetaan pelastuslainsäädännön mukaisten valvontasuunnitelmien laadinta.
- Käynnistetään toimet päihdeongelmaisten asumisen turvallisuustason arvioimiseksi yhteistyössä STM:n kanssa onnettomuustutkintakeskuksen suosituksen mukaisesti.
- Käynnistetään asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelman päivitys.
- Päivitetään pelastustoimen valistustyön strategia.
- Automaattisella sammutuslaitteistolla suojattujen hoito- ja huoltolaitosten määrä lisääntyy.
- Jatketaan yhteistyötä paikallisessa turvallisuussuunnittelussa.
- Tahallisten palojen ennaltaehkäisyn painopisteet määritetään toimintaohjelman laatimisen yhteydessä.
- Jatketaan asumisen paloturvallisuuden tutkimusyhteistyötä.
- Pelastusopisto koordinoi pelastuslaitosten palontutkintaa, analysoi palontutkinnan tuottamaa tietoa ja julkaisee sen tuloksia.
- Erheellisten paloilmoitusten määrä laskee edelleen.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Ihmisillä ja yhteisöillä on hyvät valmiudet estää tulipaloja ja muita onnettomuuksia sekä toimia vaaratilanteissa.
- Turvallisuutta parantavan tekniikan käyttöä edistetään.
- Pelastuslaitokset laativat ja toteuttavat uudistuvan pelastuslainsäädännön mukaiset valvontasuunnitelmat.
- Poistumisturvallisuusselvitykset on laadittu vuoden 2011 loppuun mennessä. Poistumisturvallisuusselvitysten laatua arvioidaan yhdenmukaisella kriteeristöllä.
- Toteutetaan uudistetun lainsäädännön edellyttämät toimenpiteet.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Onnettomuuksien ehkäisy – suoritteet								
Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastusten määrä (%), vähintään ³	89	92	100	100	100	100	100	100
Neuvontaa ja valistusta saaneiden osuus väestöstä (%) ⁴	14,5	19,9	20	20	20	20	20	20
Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävät (erheelliset paloilmotuk- set) määrä (kpl)	21270	20060	18500	16000	13000	11000	9000	<9000
Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävien osuus pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrästä (%)	20,4	19,8	18,6	16,5	13,8	11,7	9,6	<9,6
Automaattisella sammutuslaitteistolla suojatut hoito- ja huoltolaitokset (%), vähintään	13	14	17	21	23	30	37	45

5.4.2 Pelastustoiminta

Pelastustoimen toimintavalmiuden perusteet on määritelty ja palvelutasovaatimuksien suunnitteluperusteet ovat yhtenäiset koko maassa. Tässä työssä käytetään hyväksi pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyä selvittäneen hankkeen tuloksia. Pelastustoimen toimintaorganisaatio vastaa alueen onnettomuusriskejä.

Terveys- ja huoltolainsäädännön muutokset saattavat vaikuttaa pelastuslaitosten sairaankuljetus- ja ensivastetehtäviin.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Pelastustoimella on yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisesti uhka-arvio valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten.

³ Uudistetun pelastuslain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2011 alusta. Tavoitearvot tarkistetaan uuden lainsäädännön voimaantullessa.

⁴ Tavoitearvot tarkistetaan uuden lainsäädännön voimaantullessa.

- Ryhdytään pelastushenkilöstön mitoituksen perusteiden, rakenteen ja suorituskyykyvaatimusten tarkistus- ja uudistustyöhön ja pelastustoimen toimintavalmiutta koskevaan uudistustyöhön.
- Pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika paranee vuoden 2009 tasosta.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Suuronnettomuusvalmius sekä valmius toimia poikkeusoloissa on hyvällä tasolla (sisältäen henkilöstövaraukset ja koulutuksen, materiaalin, tilat, suunnitelmat ja harjoitukset).
- Pelastustoimi kykenee reagoimaan ja toimimaan nopeasti onnettomuustilanteissa riskejä vastaavasti.
- Pelastustoimi kykenee antamaan ja vastaanottamaan apua YK:n ja EU:n määrittelemien vaatimusten mukaisesti Suomen kansainväliset sitoumukset täyttäen.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pelastustoiminta – taloudellisuus								
Pelastuslaitosten kustannukset (pl. saku), bruttokulu, euroa/asukas	63	65	61	61	61	61	61	61
Pelastustoiminta – palvelukyky ja laatu⁵								
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (6 min.)	65	66	90	90	90	90	90	90
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (10 min.)	85	89	90	90	90	90	90	90
Pelastustoiminta - suoritteet								
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä (kpl) ⁶	104140	101480	99500	97000	94000	94000	94000	94000
- tulipaloista aiheutuvat tehtävät	14150	14640	14300	14000	12000	12000	12000	12000
- tarkistus- ja varmistustehtävät	31400	30260	28800	25500	22000	20000	18000	18000
- ensivastehtävät (pl. saku)	28080	25580	25800	27000	29000	30000	32000	32000
- muut tehtävät	30510	31000	30600	30500	31000	32000	32000	32000

5.4.3 Varautuminen

Suunnittelukauden aikana laaditaan pelastustoimen osuus yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiasta. Tavoitteena on saada strategia vastaamaan paremmin pelastustoimen tarpeita sekä ulottumaan laajemmin myös alue- ja paikallishallintoon.

Huolehditaan alueellisen varautumisen valtakunnallisesta yhteensovittamisesta ja aluehallintovirastojen varautumisen valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä kuntien valmiussuunnittelun yleisestä kehittämisestä ja tukemisesta.

⁵ Toimintavalmiusaika määritellään uudelleen suunnittelukauden aikana.

⁶ Pelastuslaitosten eri tehtävätyyppien määrälle ei aseteta tavoitetta, vaan niiden kehitystä seurataan.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Organisoidaan ja käynnistetään aluehallintovirastojen varautumisen yhteisten asioiden hoitaminen yhteistyössä vastuutahojen kanssa. Yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa.
- Selvitetään kuntien valmiussuunnittelua koskevat yleiset kehittämistarpeet ja saatujen tulosten pohjalta edistetään kuntien valmiussuunnittelua.
- Parannetaan valmiusjärjestelmien toiminnallisuutta selvittämällä ja varmistamalla alue ja paikallistason viranomaisten välisten johtamis-, tilannekuva- ja viestijärjestelmien yhteensopivuus ja mahdollinen integraatio suuronnettomuuksissa, erityistilanteissa ja poikkeusoloissa.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Kehitetään aluehallinnon varautumisen yhteisten asioiden koordinointia sekä kuntien valmiussuunnittelua saatavien kokemusten perusteella.
- Tarkistetaan väestön evakuinteja koskeva ohjeistus vastaamaan uusia hallinnollisia järjestelyjä ja uudistettavan pelastuslain sisältöä.

5.4.4 Pelastustoimen tukipalvelut

Suunnittelukauden tavoitteena on, että pelastustoimen henkilöstölle on urakehitysvaihtoehtoja ja että koulutusjärjestelmä tukee monipuolisesti pelastustoimen osaamista sekä mahdollistaa erikoistumisen. Tavoitteena on myös luoda järjestelmällinen menettelytapa, jonka avulla huolehditaan pelastustointa koskevan kotimaisen ja kansainvälisen tutkimuksen sekä uusien toimintamenetelmien ja tekniikoiden hyödyntämisestä.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Turvataan pelastajien ja päällystön peruskoulutuksen riittävyys.
- Valmistellaan ruotsinkielisen pelastajakoulutuksen järjestämistä.
- Yhteispohjoismaisessa työryhmässä tehdään selvitys mahdollisuuksista tehostaa pohjoismaiden yhteistyötä pelastustoimen tutkimustoiminnassa.
- Pelastuslain muutokset huomioidaan opetussuunnitelmatyössä.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Varmistetaan koulutuksen avulla osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuus.
- Pelastustoimen koulutusjärjestelmä tukee monipuolisesti pelastustoimen osaamista.
- Sopeutetaan ammatillisen koulutuksen määrä ja laatu työmarkkinakysyntää vastaavaksi.
- Luodaan aktiivisesti vaihtoehtoisia, työelämän osaamistarvetta tukevia urapolkuja ikääntyville pelastajille.
- Pelastajakoulutukseen rekrytoidaan nykyistä nuorempia hakijoita.
- Pelastustointa koskevan kotimaisen ja kansainvälisen tutkimuksen hyödyntämiseen ja uusien toimintamenetelmien ja tekniikoiden analysointiin on toimialalla yhtenäinen järjestelmä.
- Pelastustoimi toteuttaa osaltaan turvallisuustutkimuksen kansallista strategiaa mm. yhteisin tutkimushankkein muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pelastustoimen tukipalvelut – taloudellisuus								
Pelastusopiston koulutettavapäivän hintaa, ammatillinen peruskoulutus (€)	154	142	175	146	150	152	155	152
Opiskelijakohtainen vuotuinen käyttömäärä ammatillisessa peruskoulutuksessa (€)	30117	28040	31500	26280	27000	27360	27900	27360
Koulutuksen kokonaiskustannukset (1000 €)	14437	13086	15000	13000	13000	13000	13000	13000
Pelastustoimen tukipalvelut – kustannusvastaavuus								
Pelastusopiston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, julkisoikeudelliset suoritteet (%)	23	25	26	40	40	40	40	40
Pelastusopiston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, liiketaloudelliset suoritteet (%) ⁷	57	62	62/	85	85	85	85	85
Pelastustoimen tukipalvelut – tuottavuus								
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet (kpl)	957	967	900	1030	1020	1000	940	1000
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettaja (kpl)	1345	1323	1186	1280	1240	1220	1150	1220
Pelastusopiston tutkimusprojektien määrä/hyv.			2	2	2	2	2	2
Pelastustoimen tukipalvelut – palvelukyky ja laatu								
Tutkintokoulutuksen laatuarviointi (asteikolla 1-4)	3,01	2,96	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	6,0	5,89	5,80	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Pelastustoimen tukipalvelut - suoritteet								
Pelastusopiston koulutettavapäivien määrä (kpl) ⁸	101122	92639	90240	97440	93620	91960	86660	92060

⁷ Sisältää budjettivaroja tuetun koulutuksen.⁸ Vuoden 2009 tavoiteluvussa on koulutettavapäivien ja laskennallisen oppilasmäärän arvioinnissa siirretty laskentaan, joka vastaa todellista lukukauden pituutta (180 opiskelupäivää).

Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivien määrä (kpl)	52619	49537	45720	54720	46800	47880	42840	46080
Pelastusopiston ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivien määrä (kpl)	19323	18378	15000	15000	15500	16000	17000	17000
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen tutkintojen määrä (kpl)	201	205	164	210	196	188	164	184
Pelastusopiston julkaisujen määrä	-	-	10	6	6	6	6	6

5.4.5 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot

Suunnittelukauden keskeisenä tavoitteena on järjestää sisäasiainministeriön Hallinnon tietotekniikkakeskuksen (Haltik) ja Suomen Erillisverkot Oy:n väliset toiminnot uudestaan osana valtioneuvoston 13.12.2007 asettamaa verkkoturvallisuutta edistävää hanketta. Viranomaisradioverkko VIRVE liitetään osaksi hankkeessa muodostuvaa yhteiskäyttöistä infrastruktuuria.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Viranomaisradioverkon välttämättömät perusparannusinvestoinnit aktivoidaan.
- Selvitetään mahdollisuudet Viranomaisverkon tietoliikenneyhteyksien toteuttamiseen TUVE-verkkoa hyödyntäen.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Sisäasiainministerin Hallinnon tietotekniikkakeskuksen (Haltik) ja Suomen Erillisverkot Oy:n väliset toiminnot järjestetään uudelleen turvallisuusverkkohankkeen yhteydessä.
- Suoritetaan Huoltovarmuuskeskuksen rahoittamat viranomaisradioverkon välttämättömät perusparannusinvestoinnit.
- Toteutetaan Viranomaisverkon tietoliikenneyhteydet TUVE-verkkoa hyödyntäen selvityksen mukaisesti.

5.4.6 Aluehallintovirastot

Aluehallintovirastot aloittavat toimintansa 1.1.2010. Kaikissa kuudessa aluehallintovirastossa on pelastustoimen ja varautumisen vastualue. Vastuualueen keskeiset tavoitteet strategisessa tulossopimuksessa vuosille 2010-2011 ovat seuraavat:

- Seuraa, valvoo ja arvioi peruspalvelujen saatavuuden lain mukaista ja yhdenvertaista toteuttamista.
- Osallistuu sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen.
- Tehostaa osaltaan ennalta ehkäisevää toimintaa.

- Huolehtii toimivaltansa puitteissa ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa.
- Aluehallinnossa on käytössä kriisijohtamisen toimintamalli, joka perustuu toimivaltaisen viranomaisen johtamaan toimintaan ja siihen osallistuvien yhteistoimintaan, ja jonka yhteys valtioneuvostotason kriisijohtamiseen on varmistettu.
- Huolehtii varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittamisesta alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämisestä.
- Varautuu omalla toimialallaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisiin uhkakuviin.
- Huolehtii pelastuslain mukaisten tehtävien toteutumisesta alueellaan.

5.5 Pelastustoimi - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

5.5.1 Alueellinen pelastustoimi

Henkilöstön ikääntyminen saattaa vaikeuttaa pelastustehtävien suorittamista. Väestö- ja aluerakenteen muutokset vaikuttavat vapaaehtoishenkilöstön saatavuuteen erityisesti harvaan asutuilla seuduilla. Suunnittelukauden tavoitteena on turvata sekä palkatun että vapaaehtoishenkilöstön määrä palvelujen tuottamiseksi.

Vuoden 2010 tavoitteet

- Käynnistetään palomiesten vaihtoehtoisia urapolkuja koskevan selvityksen edellyttämät toimenpiteet.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Tarvelähtöinen työterveys- ja työturvallisuustoiminta tukee ja edistää laaja-alaisesti henkilöstön hyvinvointia koko työuran ajan.
- Palkatun ja vapaaehtoisen henkilöstön määrä mahdollistaa pelastustoimen palvelujen tehokkaan ja taloudellisen tuottamisen.

Henkiset voimavarat	2006	2007	2008
Päätoiminen henkilöstö			
Päätoiminen henkilöstö toiminnoittain ja nimikkeen mukaan, hlöä			
- pelastustoiminta, joista:	3896	3920	3922
- päällystö	556	548	538
- alipäällystö	410	412	436
- miehistö	2930	2927	2948
- onnettomuuksien ehkäisy	293	310	291
- muu toiminta	422	410	360

Pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön ikäjakautuma, %			
- alle 30-vuotiaat	10	10	12
- 30-39-vuotiaat	30	29	27
- 40-49-vuotiaat	37	37	34
- 50-59-vuotiaat	23	23	26
- yli 60-vuotiaat	1	1	2
Sivutoiminen ja vapaaehtoinen henkilöstö⁹			
Sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön määrä ja koulutus, hlöä			
- päällystö	632	724	713
- yksikönjohtajat	1887	2163	2429
- sammutusmiehet	9250	10131	10605
- pelastusalan ammattitutkinto	173	193	197
Sopimuksen mukaisen sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön ikäjakautuma, %			
- alle 30-vuotiaat	40	39	36
- 30-39-vuotiaat	27	26	27
- 40-49-vuotiaat	19	20	21
- 50-59-vuotiaat	12	11	13
- yli 60-vuotiaat	2	3	3

5.5.2 Pelastusopisto

Pelastusopisto mittaa henkilöstön työhyvinvointia ja organisaation ilmapiiriä joka vuosi toteutettavalla kyselyllä. Kyselyn tuloksia hyödynnetään esimiestyön arvioinnissa ja kehittämisessä. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostetaan osaamisen kehittämissuunnitelman pohjalta. Järjestetään henkilöstöstrategian mukaista, koko henkilöstön kattavaa koulutusta.

Pelastusopisto arvioi ammattiin johtavan koulutuksen aloituspaikkojen ja koulutustarpeen suhdetta sekä sen kehitystä ja tekee arvioinnin perusteella sisäasiainministeriölle tarvittavat esitykset aloituspaikkamäärän muutoksesta.

Opiston yhteydessä toimivan Kriisinhallintakeskuksen hallinnollista asemaa selvitetään sisäasiainministeriön asettaman työryhmän toimesta.

⁹ Tiedot PRONTO:n mukaan. Eräiden pelastuslaitosten puutteellisia tietoja henkilöstön määrän osalta on täydennetty muiden vuosien tiedoilla.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pelastusopisto								
Henkilötyövuodet	122,5	127,0	141,5	138	135,8	135,3	135,3	132,3
- joista CMC (josta CMC:n ESR)	-	-	26,2 (8)	26 (5,4)	26 (8)	26 (3)	26 (3)	26 (3)
- joista Pelastusopiston erillisrahoituksella		10	12	10	10	10	10	10
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	128,3	126,4	130	132	132	132	132	132
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,6	3,8	3,6	3,7	3,8	3,8	3,8	3,8
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	5,3	6,9	8	8	7	7	7	7
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	4,5	7,7	5	5	5	5	5	5
Henkilöstön keski-ikä (vuosi)	43,7	42,0	43,0	43,0	43,0	43,0	43,0	43,0
Koulutustasoindeksi (1-8)	5,39	5,45	5,45	5,46	5,46	5,46	5,46	5,46
Sukupuolijakauma (m/n %)	72/28	73/27	72/28	71/29	72/28	71/29	71/29	72/28

6 Hätäkeskuslaitos

6.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Hätäkeskustoimintaa tehostetaan ja toiminnan tuottavuutta lisätään Hätäkeskuslaitoksen rakenteita kehittämällä. Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan vuoteen 2015 mennessä siten, että verkottuneet hätäkeskukset voivat tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa.

Uusi hätäkeskuslaki mahdollistaa valtakunnallisen verkottuneen toimintamallin.

Suunnittelukaudella toteutetaan uusi hätäkeskusaluejako. Samalla keskusten määrä vähenee.

6.2 Hätäkeskuslaitos - yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Hätäkeskuslaitoksen tavoitteena on omalla toimialallaan edistää turvallisuutta, terveyttä ja toimintakykyä sekä ehkäistä vahinkojen vaikutuksia välittämällä kiireellisissä tilanteissa välitöntä apua.

Suomessa on vuonna 2015 yhtenäinen, verkottunut ja luotettava valtakunnallinen Hätäkeskuslaitos, joka ensimmäisenä lenkkinä vastaa avun tarpeeseen viipymättä ja ammattitaitoisesti.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS – kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Väestöstä yleisen hätänumeron tuntee (%)	95	95	95	95	95	95	95	95
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	77	87	90	90	90	90	90	90
Hätäpuheluun vastataan 30 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	-	95	95	95	95	95	95	95
Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskuksen tuottamiin palveluihin (asteikolla 1-5), vähintään	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5

6.3 Hätäkeskuslaitos - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Hätäkeskusten toimintavarmuus ja palvelukyky varmistetaan.

Hätäkeskustoiminnan ja tietotekniikan kehittämishankkeen (TOTI-hanke 2008-2012) toiminnallisena tavoitteena on parantaa hätäkeskusten toimintaa ja viranomaisyhteistyötä sekä sitä kautta väestön turvallisuuspalveluja. Päämääränä on kehittää viranomaisten yhteisiä toimintamalleja ja -järjestelmiä. Valtakunnallisesti yhtenäinen hätäkeskusjärjestelmä ja yhtenäinen tai mahdollisimman hyvin integroitu tekninen ympäristö tukee koko viranomaisauttamisketjun tehokasta ja laadukasta toimintaa.

Vuosien 2009-2013 aikana hätäkeskustoimintaa ja tietojärjestelmiä uudistetaan siten, että hätäkeskukset voidaan verkottaa niin, että ne voivat tukea toisiaan ruuhkatilanteissa ja poikkeusoloissa. Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmähanke ja toimintamallit toteutetaan siten, että hätäkeskusten toiminta verkottuu. Suunnittelukauden tavoitteena on myös lisätä hätäkeskustoiminnan tuottavuutta.

Vuoden 2010 tavoitteet

Uuden hätäkeskusstrategian toteuttamiseksi Hätäkeskuslaitos:

- Laatii suunnitelman Hätäkeskuslaitoksen organisoitumisesta ja johtamisjärjestelmästä.
- Hankkeistaa rakennemuutoksen.
- Jatkaa hätäkeskustoiminnan ja tietotekniikan kehittämishanketta (TOTI) suunnitelman mukaisesti käynnistäen järjestelmän kilpailutuksen rahoituksen varmistuttua.
- Kehittää hätäkeskusten laillisuusvalvontaa.

Vuosien 2011–2014 tavoitteet

- Hätäkeskusten toiminta yhdenmukaistetaan valtakunnallisella tasolla.
- Keskeisten yhteistoimintaviranomaisten valtakunnalliset tietojärjestelmät sovitetaan Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmään.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hätäkeskustoiminta – taloudellisuus								
Hätäkeskustoiminnan bruttokustannukset (€asukas), enintään	10,4	10,4	11,5	11,0	10,7	10,7	10,6	10,6
Hätäkeskustoiminnan bruttokustannukset (€hätäilmoitus), enintään	14,5	14,3	14,6	13,7	13,2	13,0	12,6	12,3
Hätäkeskustoiminta – kustannusvastaavuus								
Hätäkeskuslaitoksen maksullisten toiminnan kustannusvastaavuus, julkisoikeudelliset suoritteet (%)	128,8	130,9	129,4	100	100	100	100	100
Hätäkeskuslaitoksen maksullisten toiminnan kustannusvastaavuus, liiketaloudelliset suoritteet (%)	97,2	133,9	130,0	130,0	130,0	130,0	130,0	130,0
Hätäkeskustoiminta – tuottavuus								
Hätäilmoitusten määrä/hätäkeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit) ¹⁰	7300	7400	7800	8100	8200	8400	8600	8900

¹⁰ Vuodesta 2009 lähtien hätäilmoitusten määrissä mukana päällekkäiset ilmoitukset (lisäys n. 9 %).

Hätäkeskustoiminta – palvelukyky ja laatu								
Kiireellisissä tapauksissa aika hätäilmoituksesta tehtäväksiantoon on tehtävän edellyttämässä ajassa (%)	49	24	55	90	90	90	90	90
Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyys (asteikolla 1-5), vähintään	3,3	3,2	3,5	3,8	4,0	4,23	4,3	4,3
Hätäkeskustoiminta – suoritteet								
Hätäilmoitusten määrä (1000 kpl) ¹¹	3780	3840	4200	4284	4370	4458	4548	4639
- joista hätäpuhelut	2900	2844	3000	3060	3122	3185	3249	3314
- joista kentälle välitetyt tehtävät	1710	1632	1700	1734	1769	1805	1842	1879
Hätäilmoitusten määrä/asukas (kpl)	0,72	0,73	0,79	0,80	0,81	0,83	0,84	0,85

6.4 Hätäkeskuslaitos - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Hätäkeskusstrategia toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.

Henkilöstön jaksaminen huomioidaan tulevan rakenneuudistuksen läpiviennissä. Henkilöstölle tiedotetaan avoimesti rakenneuudistuksen etenemisen vaiheista ja annetaan mahdollisuus osallistua muutoksen toteuttamiseen ja sitä koskevien päätösten valmisteluun.

Henkilöstövoimarojen käyttöä pyritään parantamaan lisäämällä hätäkeskuspäivystäjäkoulutusta sekä tehostamalla rekrytointia.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hätäkeskuslaitos								
Henkilötyövuodet	745	733	777	775 ¹²	774	732	729	723
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	125,5	131	131	131	131	130	130	129
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,0	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,4

¹¹ Vuodesta 2009 lähtien hätäilmoitusten määrissä mukana päällekkäiset ilmoitukset (lisäys n. 9 %).

¹² HTV -kehitystä (2010 - 2014) varaudutaan tarkistamaan Hätäkeskuslaitoksen rakenteellisen uudistamisen linjausten ja aikataulun täsmentymisen sekä toimenpiteiden edistymisen myötä.

Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	17,9	16,6	14,5	14	13	12	11	11
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	5,0	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Henkilöstön keski-ikä (vuosi)	42	42	42	42	42	42	42	42
Koulutustasoindeksi (1-8)	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Sukupuolijakauma (m/n %)	43/57	43/57	44/56	44/56	44/56	44/56	43/57	43/57

7 Maahanmuuttopolitiikka

7.1 Strategiset tavoitelinjaukset suunnittelukaudella

Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa

1. Maahanmuuttopolitiikassa otetaan suomalaisen yhteiskunnan, työmarkkinoiden ja asiakkaiden edun lisäksi huomioon myös vaikutus lähtömaiden tilanteeseen.

Maahanmuutto on vastuullista ja hallittua. Edistetään laillista maahanmuuttoa ja annetaan kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville. Kehitetään poikkihallinnollista toimintamalleja maahanmuuttoon ja maahanmuuttajien kotouttamisen tehostamiseksi. Kehitetään yhteistyötä ja lisätään tiedotusta maahanmuuton lähtömaissa sekä pyritään sijoittamaan keskeisiin lähtömaihiin maahanmuuttoyhdyshenkilöitä. Osallistutaan laittoman maahanmuuton, laittoman työnteon ja ihmiskaupan torjuntaan ja tiivistetään yhteistyötä valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Vahvistetaan sisäministeriön asemaa maahanmuuttopolitiikasta vastaavana ministeriönä.

2. Maahanmuuttajilla on mahdollisuudet ja valmiudet osallistua yhteiskunnan toimintaan. Maahanmuuttajien osallisuutta lisätään.

Vahvistetaan maahanmuuttajien tietoa yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä suomalaisesta yhteiskunnasta. Tehostetaan kotouttamista luomalla toimivat kotouttamisen rakenteet ja toimintamallit sekä hallinnolliset rakenteet keskus-, alue- ja paikallishallinnossa. Toteutetaan hallitusohjelman mukaiset pilottiohjelmat sekä valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien välinen aiesopimus. Panostetaan kuntapaikkojen lisäämiseen pakolaisten kuntiin sijoittumisen nopeutumiseksi, jotta oleskeluluvan saaneiden kotoutuminen ei viivästy. Kotouttamislaki uudistetaan. Kehitetään kotouttamisen ja kansalaistamisen välistä suhdetta. Hyödynnetään tehokkaasti Euroopan Unionin SOLID -rahastojen mahdollisuuksia kotoutumisen ja osallisuuden edistämiseen.

3. Hyvät etniset suhteet toteutuvat yhteiskunnassa.

Edistetään sosiaalista eheyttä ja vahvistetaan väestönosien välistä luottamusta ja vuorovaikutusta. Luodaan maahanmuuton viestintäpolitiikka. Edistetään yhdenvertaisuutta tukemalla yhdenvertaisuussuunnittelua ja toteutetaan yhdenvertaisuutta edistäviä hankkeita. Vahvistetaan Etnisten suhteiden neuvottelukunnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä valtakunnallisesti että aluetasolla. Kehitetään maahanmuuttajajärjestöjen toimintamahdollisuuksia sekä osallistumista kotouttamisprosessiin.

4. Kansainvälisen suojelun periaatteet ja ihmisoikeudet toteutuvat

Maahanmuuttopolitiikassa ja -hallinnossa toteutuvat ihmis- ja perusoikeudet, hyvä hallinto ja oikeusturva. Tehokas ja oikeusvarma turvapaikkamenettely vähentää aiheettomien turvapaikkahakemusten määrää. Turvataan sujuva viranomaisten välinen yhteistyö turvapaikkaprosessin läpivirtaavuuden varmistamiseksi. Turvapaikanhakijoiden määrien vaihteluihin vastataan päätöksenteon ja vastaanottokapasiteetin resurssitarpeiden edellyttämällä tavalla. Jatketaan kiintiöpakolaisten vastaanottoa ja tehostetaan kuntiin sijoittamista. Kiinnitetään erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin pakolaisiin. Tuetaan vapaaehtoista paluuta kehittämällä paluulle toimintamalleja. Solmitaan takaisinottosopimuksia tärkeiden lähtömaiden kanssa.

7.2 Lainsäädäntöhankkeet

Vuonna 2010 eduskunnalle annettavia hallituksen esityksiä

- Kansalaisuuslain uudistaminen
- Biometristen tunnisteiden käyttöön otto oleskeluluvissa
- Kokeilulaki maahanmuuttajien kotouttamisen edistämiseksi poikkihallinnollisilla toimenpiteillä
- Kotouttamislain kokonaisuudistus
- Turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskeva laki
- Paluudirektiivin kansallinen täytäntöönpano
- Työntekijän oleskelulupajärjestelmän kehittäminen (*jos esityksen antaminen siirtyy syysistuntokaudelta kevääseen*)

Vuosina 2010–2014 käynnistyviä kansallisia säädöshankkeita

- Maastapoistamispäätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevien ulkomaalaislain säännösten selkiyttäminen ja ulkomaalaislain tarkistaminen suhteessa Schengenin rajasäännöstöön
- Työnantajasanktioidirektiivin kansallinen täytäntöönpano
- Erityisosaajadirektiivin kansallinen täytäntöönpano
- Puitedirektiivin kansallinen täytäntöönpano

- Inkerinsuomalaisia koskevien ulkomaalaislain säännösten muutokset
- Maahanmuuttoon liittyvien rekisterisäännösten tarkistaminen

Keskeisiä EU-säädöshankkeita 2010- 2014

- Puitedirektiivi
- Vastaanottodirektiivi, muutosehdotus
- Vastuunmäärittämisasetus (Dublin II), muutosehdotus
- Asetus Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston perustamisesta
- D-viisumit
- Määritelmädirektiivi, muutosehdotus
- Turvapaikkamenettelydirektiivi, muutosehdotus
- Kausityöntekijöitä koskeva direktiivi
- Yritysten sisällä siirtyviä henkilöitä sekä palkallisia harjoittelijoita koskeva direktiivi

7.3 Maahanmuutto -yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maahanmuuton kasvun ennakoidaan jatkuvan. Muutto Suomeen perhesiteiden ja opiskelun perusteella on kasvussa. Turvapaikanhakijoiden määrän kehitystä on hankalaa ennakoida, mutta nykyisten konfliktien jatkuessa hakijamäärän ennakoidaan säilyvän vähintään nykyisellä tasolla. Myös työvoiman maahanmuuton ennakoidaan lisääntyvän lähitulevaisuudessa. Vuodesta 2010 lähtien työvoimasta siirtyy eläkkeelle enemmän työntekijöitä kuin korvaavaa nuorta työvoimaa tulee tilalle.

Vastataan lisääntyvän maahanmuuton mahdollisuuksiin ja haasteisiin:

Toteutetaan aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa lainsäädäntöä tarpeen mukaan uudistamalla ottaen huomioon työvoiman tarve, maahanmuuttajien moninaiset lähtökohdat ja tarpeet sekä kansainväliset velvoitteet.

Hallittua maahanmuuttoa edistetään huomioiden väestökehitys ja siitä aiheutuva työvoiman tarve. Vahvistetaan laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan vastaista toimintaa laaja-alaisen viranomaisyhteistyön ja verkostoitumisen kautta. Vapaaehtoisen paluun mallia kehitetään. Takaisinottosopimukset ja niihin liittyvät pöytäkirjat ovat keskeinen osa laitton maahantulon vastaista toimintaa.

Varmistetaan kansainvälisen suojelun ja ihmisoikeuksien toteutuminen turvapaikkamenettelyssä, vastaanotossa ja ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa. Tehostetaan turvapaikkaprosessin läpivirtaavuutta. Seurataan toisten EU -valtioiden ja etenkin Pohjoismaiden turvapaikkapolitiikan ja

päätöksenteon kehittymistä ja arvioidaan sitä suhteessa Suomen tilanteeseen.

Panostetaan kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan siirtymisen nopeutumiseen. Parannetaan kotoutumisen vaikuttavuutta sekä aiempaa useampien maahanmuuttajaryhmien kotoutumisedellytyksiä, kehitetään uusia tarvevastaavia toimintamalleja sekä tehostetaan hallinnollista ja sisällöllistä ohjausta.

Syrjimättömyyden ja hyvien etnisten suhteiden edistämisen periaatteet sisällytetään kaikkeen toimintaan. Tehostetaan rasismien ja muukalaisvihan vastaista toimintaa.

Lupaprosesseja sujuvoitetaan mm. UMA -järjestelmän avulla erityisesti perhesiteen ja opiskelun perusteella haettavien lupien lisääntyessä. Sähköisiin käytäntöihin siirryttäessä huomioidaan maahanmuuttajasiakkaiden palvelutarpeet.

Maahanmuuttohallinto pyrkii tunnistamaan lisääntyvän liikkuvuuden aiheuttamat uhkat ja löytämään tasapainon liikkuvuuden ja sujuvan ja oikeuksia kunnioittavien lupaprosessien ja päätöstentekäytäntöjen välillä. Tavoitteen haasteellisuutta lisää se, että ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten määrän kasvaessa ja monikansalaisuuden lisääntyessä useamman eri valtion laillisesti hankittujen matkustus- ja muiden henkilöasiakirjojen määrä lisääntyy.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	Tavoite	TTS -kauden tavoitteet				
Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	
Maahanmuuttohallinto						
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, keskimäärin enintään kk ¹³	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Maahanmuuttovirasto						
Päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%) ¹⁴	> 95	> 95	> 95	> 95	> 95	
Vastaanottotoiminta						
Vastaanoton paikkaluku	5000	5000	5000	5000	5000	
Säilöönoton paikkaluku	40	70	70	70	70	

¹³ Oleskeluluvan myöntämisen tiedoksisaannista kuntaan muuttoon kuluva aika.

¹⁴ Tavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen, on alle 5 % valitusten kokonaismäärästä. Niitä päätöksiä, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan hakijan olosuhteiden muuttumisen perusteella, ei oteta tässä huomioon.

7.4 Poliisitoimen tavoitteet - maahanmuuttohallinto

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	Tavoite	TTS -kauden tavoitteet				
Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	
Palvelukyky ja laatu - päätöksenteko						
¹⁵ <i>Keskimääräiset käsittelyajat (vrk) jatkoluissa</i>						
Työntekijän oleskelulupa	14	14	14	14	14	
Opiskelijan oleskelulupa	14	14	14	14	14	
<i>Kansainvälistä suojelua koskevien päätösten keskimääräinen tiedoksianto-aika (vrk)</i>						
Myönteiset päätökset	7	7	7	7	7	
Kielteiset päätökset	7	7	7	7	7	
Turvapaikkahakemuksen vastaanottamisen yhteydessä poliisille kuuluvat henkilöllisyyden, matkareitin ja maahantulon selvittäminen	30	20	14	14	14	

Poliisille kuuluvat turvapaikkaprosessiin liittyvät tehtävät (maahantulon, matkareitin ja henkilöllisyyden selvittäminen, turvapaikkapäätösten tiedoksianto ja maasta poistamispäätösten täytäntöönpano) suoritetaan tehokkaasti ja viipymättä ja toimintaa varten kohdennetaan riittävästi resursseja. Käsittelyaikatavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin sitä, että ei tarvita lisäselvityksiä, kuten esim. iänmäärittystutkimuksia tai kieli-analyysijä.

Yhdenmukaisten toimintatapojen kehittämiseksi poliisilaitoksiin nimetään laittoman maahantulon torjunnasta vastaavien verkosto ja käynnistetään verkoston toiminta. Verkosto on nimetty ja koulutettu ja sen toiminta on alkanut. Verkostoa ylläpidetään ja hyödynnetään laittoman maahantulon torjunnan tehostamiseksi ja kehittämiseksi. Laaditaan sisäisen turvallisuuden ohjelman edellyttämä laittoman maahantulon vastainen poikkihallinnollinen toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelma esitellään 15.12. SM:n johtoryhmässä. Tavoitteena on hyväksyttävä suunnitelma kansalliseksi toimintaohjelmaksi, jonka toimeenpano ja seuranta alkavat 2010.

¹⁵ Työntekijöiden oleskeluluvan osalta tavoiteaika ei sisällä työvoimatoimiston osapäätökseen menevää aikaa.

Maasta poistamisen täytäntöönpano suoritetaan ilman aiheetonta viivytystä.

Selvitetään Rajavartiolaitoksen ja Frontexin mahdollisuudet tukea poliisia maastapoistamisten tehostamiseksi ja nopeuttamiseksi.

7.5 Maahanmuutto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Keskeiset tavoitteet vuonna 2010

Vuoden 2010 aikana keskitytään aikaisemmin toteutettujen selonteiden, selvitysten ja kehittämishankkeiden mukaisten toimien ja uudistusten toimeenpanoon. Vuoden aikana ei käynnistytä uusia laajoja selvityksiä tai kehittämishankkeita.

- ALKU-hankkeen mukanaan tuomien uudistusten vakiinnuttaminen ja toiminnan täsmentäminen maahanmuuttopolitiikan kokonaisuuden osalta.
- Edistetään pakolaisten kuntiin sijoittamista. Vahvistetaan yhteistyötä ja alueviranomaisten ohjausmahdollisuuksia kuntasijoituksissa.
- Jatketaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta säädetyn lain uudistustyötä ja annetaan hallituksen esitys lain uudistamiseksi vuonna 2010.
- Otetaan käyttöön kotoutumisen ja kotouttamisen seurantarjestelmä.
- Vahvistetaan eri viranomaisten välistä yhteistyötä turvapaikkaprosessin tehostamiseksi.
- Osallistutaan aktiivisesti EU:n yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän valmisteluun.
- Laaditaan kokonaisvaltainen paluupolitiikan ohjelma.
- Jatketaan toimia, joilla pyritään maahanmuuttokoordinaattoreiden sijoittamiseen keskeisiin edustustoihin (Kiina, Intia ja Turkki).
- Lähtömaassa annettavan Suomi-tietouden lisäämisellä pyritään ehkäisemään maahanmuuttoon liittyviä väärinkäytöksiä. Valmistellaan yhteistyön tiivistämistä keskeisten lähtömaiden kanssa esimerkiksi yhteistyöpöytäkirjojen avulla.

Tavoitteet vuosille 2011–2014

Aluehallinnon ohjausta ja alueellista koordinoitua vahvistetaan ja menettelyt vakiinnutetaan. Sisäasiainministeriö sopii maahanmuuttoyksiköiden kanssa ELY-keskusten strategia-asiakirjassa määritellyjä maahanmuuttoon liittyviä strategisia tavoitteita täydentävistä toiminnallisista tulostavoitteista.

Muuttoliike

Työntekijän oleskelulupajärjestelmän uudistamisen lähtökohtana on työntekijän oikeuden sisältäminen myönnettävään oleskelulupa- ja työvoiman

saatavuusharkinnasta luopuminen. Tavoitteena on, että työvoiman maahanmuutto vastaa sekä laadullisesti että määrällisesti työmarkkinoiden tarpeisiin. Keskeistä on lainsäädännön keinoin yrittää parantaa työehtojen ennako- ja jälkivalvonnan toimintamahdollisuuksia. Työntekijän oleskeluvuorokauden myöntäminen edellyttäisi kuitenkin, että työnantaja on ensin yrittänyt rekrytoida työvoimaa Euroopan unionin ja Euroopan talousalueelta ja esittää tästä tarvittavan selvityksen. Toteutetaan työvoiman maahanmuuton toimenpide-ohjelma, joka sisältää periaatteellisia linjauksia ja toimenpide-ehtotuksia työvoiman maahanmuuton kehittämiseksi.

Lupahallinnon yhteistyötä sisäasiainministeriön hallinnonalan sisällä vahvistetaan. Kansallinen vetovoimastrategia sekä työperusteisesti muuttavien ja heidän perheenjäsentensä tarpeisiin laadittava opastusjärjestelmä rahoitetaan ESR-rahoituksella kaudella 2007—2013. Biometriset oleskelulupakortit otetaan hallitusti käyttöön.

Vaikutetaan siihen, että EU-maiden maahanmuuttopolitiikka pystytään sovittamaan entistä paremmin yhteen kehitys- ja ihmisoikeuspolitiikan ja EU-maiden oman työvoima-politiikan tarpeisiin. EU:ssa pyritään yhteiseen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan muun muassa harmonisoidulla lainsäädäntöä. Suomi huolehtii kansallisten etujen huomioon ottamisesta säädösten valmistelussa. EU:ssa hyväksytyt säädökset saataan kansallisesti voimaan määräajassa.

Kansainvälinen suojelu

Huolehditaan siitä, että ihmis- ja perusoikeudet, hyvä hallinto ja oikeusturva toteutuvat turvapaikkapolitiikassa. Seurataan turvapaikkamenettelyä koskevien säännösten toimivuutta. Vahvistetaan edelleen eri viranomaisien välistä yhteistyötä turvapaikkaprosessin tehostamiseksi. Pyritään nopeuttamaan prosessia, jotta vastaanoton kustannukset laskisivat.

Tuetaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän toteuttamista, jotta jäsenvaltioihin saadaan mahdollisimman yhdenmukainen lainsäädäntö, joka täyttää pakolaissopimuksen ja muiden keskeisten ihmisoikeussopimusten vaatimukset. Osallistutaan ja vaikutetaan aktiivisesti komission yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää koskevien toisen vaiheen ehdotusten käsittelyyn. Turvapaikkapolitiikan kehittämisessä painotetaan johdonmukaisuutta paitsi eri maahanmuuton politiikkalohkojen välillä, kuten rajavalvonnan, laittoman maahanmuuton torjunnan ja palautuspolitiikan alueilla, myös muiden politiikkalohkojen kanssa, kuten kehitys- ja ihmisoikeuspolitiikan alueilla.

Kiintiöpakolaishallinnon toimeenpanoa jatketaan vastaanottamalla YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) esittämiä pakolaisia eduskunnan vuosittaisen päätöksen mukaisesti. Vuoden 2011 pakolaishallinnon määräksi esitetään 750 henkilöä.

Varaudutaan ulkomaalaislain nojalla säilöön otettuja varten tarvittavan toisen säilöönottotoimenpiteen perustamiseen ja käynnistämiseen vuonna 2011.

Kotouttaminen

Kotouttamislain uudistuksen suunnitellaan tulevan voimaan vuonna 2011. Lainuudistuksella parannetaan aiempaa useampien maahanmuuttajaryhmien kotoutumisedellytyksiä laajentamalla lain soveltamisalaa sekä nopeutetaan ja tehostetaan erityisesti alkuvaiheen neuvontaa, ohjausta ja kotoutumiskoulutusta. Kansalaisuuslain uudistuksella nopeutetaan kansalaisuuden saantia lyhentämällä sen edellytyksenä olevaa asumisaikaa sekä uudistamalla hallinnollisia menettelyjä.

Varmistetaan uudistetun kotouttamislain toimeenpanon edellyttämät resurssit. Pyritään turvaamaan pakolaisten kuntiin sijoittumista suunnittelu-kauden aikana tarkastelemalla kunnille maksettavien korvauksien tasoa ottaen huomioon tehty 10 %:n korotus laskennallisiin korvauksiin vuoden 2010 alusta. Neuvotellaan ELY-keskusten ja kuntien kanssa pakolaisten kuntapaikkojen lisäämisestä tavoitteena kuntasijoitusten riittävyys. Kehitetään kuntasijoituksiin liittyvää raportointia ja ELY- sekä kuntakohtaiset tavoitteet määritellään ELY-keskusten toiminnallisissa tulossopimuksissa.

Työllistymistä ja muuta kotoutumista pyritään nopeuttamaan määräaikaissella kokeilulailla. Kaksivuotinen kokeilu toteutettaisiin kokeilukunnissa ja painopistealueet olisivat osaamis- ja tarvekartoituksessa, siihen perustuvassa kieli- ja yhteiskuntaan perehdyttävässä koulutuksessa, sen vaikutavuuden arvioinnissa sekä viranomaisyhteistyössä. Kotouttamista tuetaan ja mallinnetaan myös 3-vuotisella pilottiohjelmalla (kuntapilotit 2009-2011), osana hallituksen metropolipolitiikka valmistelulla valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien välisen aiesopimuksen (2010-2012) toimeenpanolla sekä ESR-rahoituksella (ALPO -tukirakenneprojekti 2008-2013).

Maahanmuuttajien osallisuutta kehitetään osana demokriatiipoliittisen periaatepäätöksen toimeenpanoa. Samalla lisätään maahanmuuttajien osallisuutta valmistelutyössä muun muassa valtakunnallisen Etnisten suhteiden neuvottelukunnan ja alue-ETNOjen toimintaa kehittämällä.

Hyvien etnisten suhteiden edistäminen

Hyvien etnisten suhteiden edistämisperiaate sisällytetään maahanmuuttopolitiikan valmisteluun ja toimeenpanoon. Maahanmuuton ja kotoutumisen edellytyksiä vahvistetaan toteuttamalla syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuutta edistäviä sekä muita työelämän ja koko yhteiskunnan monimuotoisuutta hyödyntäviä toimenpiteitä. Kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvää viestintää kehitetään maahanmuuttohallinnon viestintähankkeen tulosten mukaisesti ja se otetaan sisällön ohjauksen kehittämistyössä huomioon.

7.6 Maahanmuuttovirasto - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Keskeiset tavoitteet vuonna 2010

- Turvapaikkahakemusten jono puretaan ja pyritään saavuttamaan tasapaino uusien hakemusten ja päätöksenteon välille.
- Tehostetaan perheen yhdistämistä koskevien hakemusten käsittelyä ottaen huomioon hakemusmäärien lisääntyminen.
- Tehostetaan kansalaisuushakemusten käsittelyä ja varaudutaan kansalaisuuslain muuttuessa asumisajan lyhentämisestä aiheutuviin hakemusmäärien kasvuun ruuhkan estämiseksi.
- Viedään käytäntöön vastaanoton tehtävien siirtyminen Maahanmuuttovirastolle ja pyritään yhdenmukaistamaan palvelut vastaanottokustusten verkostossa ml. turvapaikanhakijoiden oikeusapupalveluiden kilpailutus.
- Valmistellaan ja otetaan laadukkaasti käyttöön UMA:n toinen vaihe (sähköinen asiointi) sekä vastaanoton majoitusrekisteri (UMAREK)
- Selvitetään yhteispalvelun käyttämisen mahdollisuuksia maahanmuuttoasioiden hoitamisessa.

Tavoitteet vuosille 2011–2014

Päätöksenteko

Päätöksenteko on nopeaa ja oikeusvarmaa. Vireille tulleiden hakemusten läpivientiajat pidetään vähintään kohtuullisella tasolla, vaikka asiamäärät kasvavat. Asiakkaiden oikeusturva säilyy hyvänä. Monipuolistetaan palvelutarjontaa asiakkaille ja asiakaspalvelun laatu varmistetaan. Henkilö- ja teknisiä resursseja käytetään joustavasti ja tehokkaasti. Päätöksentekoprosessit ovat tehokkaita, laadukkaita ja läpinäkyviä, ohjaavia ja rutiinittomia säästäviä. Tavanomaiset soveltamiskysymykset linjataan.

Maahanmuuttohallinnon prosessien sähköistäminen

Maahanmuuttohallinnon yhteistä sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA) kehitetään edelleen päätöksenteon nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi. Otetaan käyttöön biometriset tunnistet oleskelulupakortteihin.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet				
	Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Taloudellisuus									
Päätöksen hinta Maahanmuuttovirastossa (kustannukset €/päätös)	341	302	413	309	310	310	310	310	
Kustannusvastaavuus/ kannattavuus									

Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	67	82	50	75	75	80	85	85
Tuottavuus								
Maahanmuuttoviraston päätösten määrä (pätöstä/htv)	165	180	207	154	180	200	200	200
Tuottavuusindeksi (Tilastokeskus)	100	119	120	125	130	135	135	135

7.7 Maahanmuuttovirasto - palvelukyky ja laatu

Palvelukyky ja laatu	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Päätöksenteko								
<i>Keskimääräiset käsittelyajat (vrk)</i>								
Työntekijän oleskelupa (sis. osapäätöksen v. 2007-2010)	46	49	55	70	40	30	30	30
Oleskelulupa opiskelun perusteella	27	21	30	30	30	30	30	30
Turvapaikkahakemukse t, kaikki yht.	205	127	226	230	185	160	145	135
Turvapaikkahakemukse t, normaali menettely	280	176	350	250 ¹⁶	240	230	200	180
Turvapaikkahakemukse t, nopeutettu menettely	88	57	102	90	90	90	90	90
Kansalaisuushakemuks et, kaikki	668	556	407	400	400	400	400	400
Kansalaisuushakemuks et, ns. selvät (hakijalla kansallinen passi)	448	359	374	300	300	300	300	300
Kansalaisuushakemuks et, ns. muut	1128	653	471	500	500	500	500	500
Ulkomaalaisrekisterin tekninen toimivuus/UMAn tekninen toimivuus v.2010=>		99,5	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5

¹⁶ Vuosien 2010 ja 2011 tavoitetta on tarkistettu TAE 2010 valmistelun jälkeen. TAE 2010 tavoite oli 370 vuorokautta.

Sähköisten palvelujen käyttöaste (%)					10	15	30	30
Suoritteet								
Ratkaistut asiat/vireille tulleet asiat (Maahanmuuttovir.) (%)	99,5	82	102	97	84	85	85	78
Vireille tulevat	38 782	53 218	48 000	43 100	50 000	55 000	55 000	60 000
Ratkaistut ¹⁷	38 564	43 571	49 000	41 900	42 000	47 000	47 000	47 000

7.8 Maahanmuuttohallinto - henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto on työpaikka, jossa henkilöstön kehittäminen ja hyvinvointi muodostavat lähtökohdan työyhteisön toimivuudelle ja tehokkaalle toiminnalle. Maahanmuuttoviraston henkilöstövoimavarojen kehittäminen perustuu Maahanmuuttoviraston strategiaan ja henkilöstöstrategiaan. Henkilöstövoimavarojen aktiivinen suunnittelu (henkilöstön määrä, laatu ja rakenne), seuranta ja tulevaisuuspainotteinen strateginen johtaminen vakiinnutetaan osaksi Maahanmuuttoviraston johtamisjärjestelmää ja toiminnanohjausta kuluvalle suunnittelukaudella. Henkisten voimavarojen hallinnan tietopohjaa vahvistetaan, samoin siihen liittyvää henkilöstön ja johdon välistä yhteistyötä ja koulutusta. Esimiestaitoja kehitetään johtamisen terävöittämistä tukevalla johtamisen arvioinnilla ja koulutuksella.

Maahanmuuttovirasto on asiantuntijaorganisaatio, jossa asiantuntijuuden ja osaamisen kehittäminen on keskeisessä asemassa. Henkilöstön asiantuntemusta lisätään koulutustasoa nostamalla ja osaamista laaja-alaisesti. Koulutus- ja osaamisen kehittämistoiminta on käynnistynyt ja suunnittelukaudella määritellään laajemmin tarvittavat ydinosaamiset ja selvitetään olemassa olevat osaamisvajeet, sovitaan henkilökohtaisista kehitysohjelmista, toteutetaan henkilökiertoa sekä pyritään osaamisen suunnitelmalliseen siirtoon. Rekrytoinneilla tuetaan parhaan osaamisen hankintaa. Lisäksi kehitetään jo palveluksessa olevan henkilöstön perehdyttämistä. Henkilöstön käyttö viraston eri tehtävissä on joustavaa.

Viraston houkuttelevuutta työnantajana parannetaan kehittämällä palkkausjärjestelmän palkitsevuutta ja ottamalla suunnittelukauden aikana käyttöön tulospalkkaus. Uuden yhtenäisen palkkausjärjestelmän myötä luodaan kannustava ja oikeudenmukainen palkkaus sekä kehitetään muita

¹⁷ Uuden ulkomaalaisasioiden tietojärjestelmän (UMA) käyttöönotto vaikuttaa käyttöönottovaiheessa tilapäisesti Maahanmuuttovirastossa tehtävien ratkaisujen määrään. Alustavan arvion mukaan vaikutus koko viraston ratkaisumäärään on 4,7 % vuonna 2009.

palkitsemisen muotoja. Vuosittain toteutetaan työtyytyväisyyskysely, jonka pohjalta päätetään vuosittaiset kehittämistoimenpiteet. Työhyvinvoinnille ja työ-toiminnalle laaditaan ja toteutetaan omat toimenpideohjelmat. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa kehitetään ja toteutetaan aktiivisesti varhaisen puuttumisen malleja. Työn määrää ja työajan käyttöä seurataan säännöllisesti sekä hyödynnetään liukuvan työajan, osa-aikatyön, etätyön, saldovapaiden ja lomarahavapaan käyttöä. Työturvallisuusriskit minimoidaan, toteutetaan aktiivisesti riskien arviointeja työpai-koilla ja tehdään työpaikkaselvityksiä.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Maahanmuuttovirasto								
Henkilötyövuodet	233,6	242,5	278	322 ¹⁸	282	242	225	211
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,23	3,29	3,40	3,40	3,40	3,40	3,40	3,40
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	11,5	9	9	10	9	9	9	9

HTV -arvioiden pohjana käytetyt oletukset:

- HTV -määrä vuodesta 2008 vuoteen 2010 lisääntyy 80 htv:llä (2009 LTA -päätökset 40 +40)
- 80 HTV:n lisäys poistuu vuonna 2011. Kehysehdoituksessa vuodelle 2011 kuitenkin esitetään 40 HTV:n lisäystä, kokonaisvähennyksen näin ollessa 40 HTV:tä
- Vuonna 2012 kaikki määräaikaiset lisäykset poistuvat ja palataan 2008 tasoon.
- Vuodesta 2013 lukien HTV -kehityksessä näkyy tuottavuusohjelman vaikutus (2005 lähtötaso 233 ja kokonaisvähennystavoite on 38 HTV:tä)

Muita oletuksia:

- Uudet tehtävät Maahanmuuttovirastolle:
- - 2008: kirjastonhoitaja, kiintiöpakolaisasiantuntija, inkeriläisten paluumuutto 2, virastomestari (PTK alueellistaminen), yhteensä 5
- 2009: EMN yhteysviraston tehtävät 3, Marek-rekisterin pito, yhteensä 4, määräaikainen turvapaikkapäätöksenteko 80 henkilöä
- - 2010: VOK tehtävien siirto 4 (2 ministeriö, 2 TE-keskus) ja määräaikainen turvapaikkapäätöksenteko 80 henkilöä
- - 2011: työlupayksiköiden siirto TEM:n hallinnonalalta 11 htv

¹⁸ HTV -kehitystä (2010 -2014) varaudutaan tarkistamaan mm. turvapaikkahakemusten määrän kehittymisen ja turvapaikkapolitiikkaa koskevan selvityshankkeen toimenpide-ehdotusten toteutumisen vaikutusten mukaisesti

7.9 Vastaanottotoiminta – toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Keskeiset tavoitteet vuonna 2010

Maahanmuuttovirastolle siirtyy sisäasiainministeriössä ja työ- ja elinkeinokeskuksissa

aikaisemmin toimeenpantu turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten ja säilöönottoyksikön käytännön toiminnan suunnittelu, operationaalinen ohjaus ja seuranta. Tätä varten virastoon perustetaan oma tulostavuuksellinen yksikkö vastaamaan vastaanottokeskusten ohjauksesta.

Muita uusia tehtäviä ovat ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjaus sekä vastaanottokeskusten kautta tapahtuvan vapaaehtoisen paluun koordinointi.

Ohjaustoiminta käynnistetään vuonna 2009 kehitetyn ohjausmallin mukaisesti laatimalla vastaanottokeskuksille yhteiset toiminnan tavoitteet ja linjaukset, suunnittelu- ja raportointikäytännöt sekä toiminnan seurantaan yhteiset mittarit. Vastaanottokeskusten eri ylläpitäjätahojen kanssa (kunnat ja järjestöt) solmitaan uudet sopimukset palvelujen tuottamisesta, joissa huomioidaan yhdenmukaisen ohjaustoiminnan edellyttämät tarpeet.

Sopimusohjauksessa olevien kuntien ja järjestöjen ylläpitämien vastaanottokeskusten osalta talouden seuranta saatetaan sellaiselle tasolle, että suunnittelu- ja seuranta-aikataulut tuottavat oikeat ja riittävät raportointitiedot toiminnasta tilinpäätökseen mennessä.

Tavoitteena on, että vastaanottokeskuksia ohjataan yhdenmukaisten ohjauskäytäntöjen ja yhteisten prosessien avulla, jolloin voidaan saavuttaa entistä taloudellisempia ja tehokkaampia tuloksia sekä laadukkaampia palveluita. Näin voidaan päästä tasalaatuisiin vastaanottopalveluihin ja edelleen turvapaikanhakijoiden yhdenvertaiseen kohteluun.

Turvapaikanhakijoiden ensivaiheen vastaanottoa kehitetään pyrkimällä luomaan joustavuutta majoituskapasiteetin käyttöön ja huomioimalla poliisin kuulustelujen ja Maahanmuuttoviraston puhuttelujen alueellinen yhteensopivuus ensivaiheen vastaanottokeskusten kanssa.

Turvapaikanhakijoiden maahantuloalueiden transit-yksiköissä ylläpidetään maksimi-majoituskapasiteettia. Hakijamäärien vähetessä majoituskapasiteetti joustaa tarvittaessa myös muissa vastaanottoyksiköissä.

Luodaan hyvät yhteistyösuhteet alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristövirastojen maahanmuuttoyksiköihin vastaanottokeskuksista kuntaan siirtyvien oleskeluluvan saaneiden henkilöiden sujuvan ja nopean muuton toteuttamiseksi.

Tavoitteet vuosille 2011–2014

Vakiinnutetaan vuonna 2010 Maahanmuuttovirastolle siirtynyt turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten ohjaustoiminta sekä kehitetään edelleen toiminnan suunnittelu- ja seurantajärjestelmiä.

Vastaanottokeskuksille kehitetty laatujärjestelmä otetaan täysimääräisesti käyttöön kaikissa vastaanottoyksiköissä viimeistään vuonna 2011.

Vuonna 2011 perustetaan toinen ulkomaalaislain nojalla säilöönotetuille henkilöille tarkoitettu toimintayksikkö.

Maahantuloalueiden vastaanottokeskusten transit-toimintaa kehitetään edelleen yhteistyössä alueiden ulkomaalaispoliisin ja Maahanmuuttoviraston alueyksiköiden kanssa.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS-kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Taloudellisuus								
Vastaanoton kiinteät kustannukset/ % /keskimäärin /vuosi	60,5	60,4	60,0	58,0	57,0	56,0	55,0	55,0
- kiinteät kustannukset	18 655	21 518	41 579	41 427	49 400	48 535	47 670	47 670
- muuttuvat kustannukset	12 161	14 123	27 719	30 000	37 270	38 135	39 000	39 000
Kustannusvastaavuus/ kannattavuus								
Vastaanoton kokonaiskustannukset/v (1000 €)	30 816	35 641	69 298	71 427	86 670	86 670	86 670	86 670
Majoituspaikan hinta/vrk (€)								
- vok majoituksessa	37	41	36	41	41	41	41	41
- yksityismajoituksessa	16	14	14	14	14	14	14	14
- alaikäiset/ryhmäkodissa	141	138	142	138	138	138	138	138
- alaikäiset/tukiasunnossa	73	79	65	79	79	79	79	79
- säilöönottoyksikössä	161	184	184	184	184	184	184	184
Tuottavuus								
Käyttöaste (vähintään %)	80	86	90	90	91	91	92	92

7.10 Vastaanottokeskukset – henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Valtion vastaanottokeskukset

Vastaanottokeskusten henkilöstön ammattitaitoa kehitetään ja työssä jakamista tuetaan. Vastaanottokeskuksille kehitetään yhteinen henkilöstöbarometri, jonka avulla kerran vuodessa seurataan mm. henkilöstön työtyytyväisyyttä.

Maahanmuuttovirasto koordinoi sekä toteuttaa henkilöstön koulutusta ja järjestää vuosittain henkilöstölle ammattiryhmittäin toteutettavia työkokouksia.

Valtion vastaanottokeskusten henkilöstön palkkausta kehitetään pyrkimällä saamaan se Maahanmuuttoviraston yhtenäisen palkkausjärjestelmän piiriin. Maahanmuuttovirasto seuraa kuntien ja järjestöjen ylläpitämien vastaanottokeskusten henkilöstön palkkauksen kehittymistä tavoitteena yhdenmukaistaa henkilöstön palkkaus ylläpitäjätahosta riippumatta.

Henkilöstön työturvallisuuteen liittyen vastaanottokeskukset ohjeistetaan yhdenmukaisesti laatimaan ja päivittämään pelastussuunnitelmansa.

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Valtion vastaanottokeskukset								
Henkilötyövuodet (enintään) ¹⁹	78	57	103,8	130	130	103	103	103
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,48	-	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	9,5	6,8	8,9	8	7	6	6	5

¹⁹ Perniön vastaanottokeskuksen toiminta lakkasi vuoden 2008 kesäkuussa (-38 htv). Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu v. 2008 loppupuolelta lähtien on lisännyt määräaikaaisesti henkilöstön määrää.

7.11 Elinkeino, Liikenne ja Ympäristökeskusten (ELY) maahanmuuton tehtäväalue – strategiset ja toiminnalliset tavoitteet

ELY -keskukset ovat usean eri ministeriön hallinnonalojen tehtäviä hoitavia monitoimialaisia valtion aluehallinnon viranomaisia. Sisäasiainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön jaetulla tehtäväalueella ELY-keskukset vastaavat maahanmuuttoa, kotouttamista ja hyviä etnisiä suhteita koskevista tehtävistä alueilla.

ELY -keskusten yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. ELY:t kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuten ministeriöiden välisestä toimialajaosta säädetään valtioneuvostosta annettussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä.

ELY -keskusten strateginen suunnittelu ja ohjaus tapahtuvat eri ministeriöiden yhteistyönä. ELY:n toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä alueiden näkemysten huomioonottamiseksi laaditaan ELY -keskuksille niiden toiminnan yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten yhteinen strategia-asiakirja ja jokaiselle keskukselle erilliset strategiset tulostavoiteasiakirjat. Strategia-asiakirja ja strategiset tulostavoiteasiakirjat laaditaan hallituksen toimikaudeksi ja niiden sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain.

ELY-keskusten toiminnallinen ohjaus on operatiivista toimintaa koskevaa ohjausta, josta vastaa toimialoittain kukin asianomainen ministeriö. Toiminnallinen ohjaus on tehtävien ja toimintojen hoitamista sekä palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevaa sektorikohtaista ohjausta.

Keskeiset toiminnalliset tavoitteet vuonna 2010

- **Maahanmuuttoyksiköiden organisoituminen**

Vuonna 2010 maahanmuuttoyksiköiden keskeisenä tavoitteena on yksiköiden organisoituminen sekä yhteistyön kehittäminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sisällä, laajennetuilla toimialueilla ja suhteessa muuhun aluehallintoon sekä paikallistasoon. Maahanmuuttoyksiköiden ja Maahanmuuttoviraston välistä yhteistyötä rakennetaan suunnitelmallisesti.

- **Maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllistymisen edistäminen**

Tavoitteena on, että maahanmuuttajien työttömyys suhteessa kantaväestön työttömyyteen ei kasva. TE -toimistojen ohjausta vahvistetaan ja henkilöstön osaamista maahanmuuttoasioissa kehitetään erityisesti koulutuksella. Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kehitetään ja maahanmuuttajille tarjottavia palveluja vahvistetaan. Kotoutumiskoulutuksen määrän tulee vastata tarpeita ja koulutuksen laatuun kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Yhdenvertaisuuden toteutumiseksi edistetään ja tuetaan yhdenvertaisuussuunnittelua.

- Pakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin osoittaminen

Kuntien kanssa neuvoteltujen pakolaisten kuntaan osoitusten määriä lisätään vastaamaan kuntaan sijoittamista tarvitsevien pakolaisten määrää. Tavoitteena on myös kuntien kanssa tehtävien vastaanottosopimusten määrän lisääminen ja uusien kuntien mukaan saaminen pakolaisten vastaanottoon. Kuntayhteistyötä lisätään ja kiinnitetään huomiota kuntien kotouttamisohjelmien valmistelu- ja päivitystilanteeseen sekä pakolaisten vastaanottoa ja kotouttamista tukevien palveluiden turvaamiseen alueellisella ja paikallisella tasolla. Kuntapaikkojen määrä vastaa kuntaan sijoittamista tarvitsevien henkilöiden määrää.

- **Työvoiman maahanmuutto ja alueelliset linjaukset**

ELY-keskuksille kuuluu tarpeiden ennakointiin ja saatavuuden selvittämiseen liittyvät neuvonta- ja suunnittelutehtävät, ulkomaisen työvoiman rekrytointiin liittyvä suunnittelu sekä tähän liittyvä yhteistyö työnantajien ja TE-toimistojen kanssa. ELY-keskukset vastaavat myös ulkomaalaislain 71 §:n mukaisten työntekijän oleskelulupiin liittyvien alueellisten työ lupalinjauksen laatimisesta sekä niiden käytäntöjen seurannasta ja arvioinnissa yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa, kuten myös elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan yritystoiminnan kannattavuusarvion tekemisestä.

Strategiset tavoitteet vuosille 2010–2011

ELYlle valmistellaan strategia-asiakirja ja strategiset tulostavoitteet hallituskausittain ohjaavien ministeriöiden yhteistyönä. Strategia-asiakirjan ja tähän perustuvien strategisten tulossopimusten keskeiset maahanmuuton tehtäväalueen tavoitteet vuosina 2010-2011 ovat seuraavat:

Maahanmuuttajien pääsyä työmarkkinoille nopeutetaan:

- Kehittämällä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa
- Kehittämällä kieli- ja ammatillista koulutusta sekä ammatillista täydennyskoulutusta
- Hankkimalla riittävästi pätevyitysmiskoulutusta korkeasti koulutetuille, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaisille
- Kehittämällä työelämälähtöisiä kotouttamispalveluja.

Kotouttamisen ohjauksen ja seurannan vahvistaminen:

- Kehitetään TE-toimistojen ohjausta ja maahanmuuttoasioiden valtavirtaistamista TE-toimistoissa.
- Kehitetään alueellista yhteistyötä eri toimijoiden välillä (TE-toimistot, kunnat, järjestöt).
- Edistetään TE-toimistojen henkilöstön osaamista maahanmuuttoasioissa henkilöstökoulutuksella.
- Seurataan kotouttamista, kotoutumista ja hyviä etnisiä suhteita alueella.

Maahanmuuttajille tarjottavien palvelujen vahvistaminen erityisesti suurissa kaupungeissa:

- Alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kehitetään luomalla yhteisiä palveluketjuja valtion ja kuntien toimenpiteissä.
- Maahanmuuttajien kotoutumista edistetään maahanmuuttajatiheillä asuinalueilla ja seuduilla vahvistamalla vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.
- Kuntia tuetaan ja neuvotaan paikallistason kotouttamisohjelmien laadinnassa kotouttamistyön tehostamiseksi.

Pakolaisten ja luvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittaminen:

- Kuntien kanssa neuvoteltujen kuntapaikkojen määrä vastaa kuntaan sijoittamista tarvitsevien henkilöiden määrää.
- Alueilta luodaan yhteistyösuhteet Maahanmuuttovirastoon.

Työvoiman maahanmuuttoa kehitetään:

- Kehitetään opastusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on edistää ulkomaalaisten selviytymistä työelämässä ja yhteiskunnassa.
- Kannustetaan Suomessa korkea-asteella opiskelleita ja valmistuneita muiden maiden kansalaisia jäämään Suomeen töihin.

Edistetään etnistä yhdenvertaisuutta ja hyviä etnisiä suhteita:

- Turvaamalla alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien toiminta
- Kehittämällä maahanmuuttajien ja heitä edustavien järjestöjen osallisuutta
- Edistämällä ja tukemalla yhdenvertaisuussuunnittelua.

Resurssit ELYjen maahanmuuttotehtävien hoitoon

Määrärahat:

ELYjen maahanmuuttotehtävien toteutukseen kohdennettavat määrärahat on valtion talousarviossa budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan, joten toiminnan taloudellisuuden, tehokkuuden ja tuloksellisuuden seuranta ja ohjaus määrärahojen käytön osalta ne ovat työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

SM:n hallinnonalan pääluokkaan on budjetoitu valtion kunnille maksamat korvaukset pakolaisten kuntiin sijoittamisesta. Kyseiset määrärahat jaetaan sisäministeriöstä ELYihin, jotka maksavat korvaukset kunnille.

Henkilötyövuodet:

Tavoitteena on kohdentaa maahanmuuttotehtävien hoitoon yhteensä 40 henkilötyövuotta ELY -keskuksissa. Tämä sisältää maahanmuuttopäällikön ja maahanmuuttoyksikön muun henkilökunnan lisäksi maahanmuuttoyhdyshenkilöt niissä ELYissä, joissa ei ole maahanmuuttoyksikön päätoimipaikkaa.

8 Siviilikriisinhallinta

8.1 Siviilikriisinhallinta - toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Toiminnan painopisteet

- Jatketaan siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian toimeenpanoa yhteistyössä ulkoasiainhallinnon ja muiden toimintaan kytkeytyvien hallinnonalojen kanssa huomioiden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon ja kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan strategian linjaukset. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien laadullinen ja määrällinen taso pidetään tasolla, joka vastaa Suomen sitoumuksia kansainvälisessä kriisinhallinnassa.
- Suomi osallistuu vahvasti EU:n siviilikriisinhallintatoiminnan kehitystyöhön ja pyrkii omalta osaltaan kehittämään sekä siviilikriisinhallinnan konseptuaalista toimintaa että operatiivista valmiutta vastata kansainvälisiin kriisinhallinnan haasteisiin.
- Kotimaan valmiuksien kehittämiseen tarvittavaa määrärahaa nostetaan vastaamaan valtioneuvoston hyväksymiä linjauksia, pyrkimyksenä myös selkeästi nykyistä parempi tasapaino sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan osoitettavien taloudellisten voimavarojen välillä.

8.1.1 Lainsäädäntöhankkeet

- Siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain tarkistaminen (mahd.)

9 Yhteinen konsernihallinto - yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus

9.1 Keskeiset toimenpiteet

- Toteutetaan hyvää työnantajapolitiikkaa sekä huolehditaan sisäasiainhallinnon kilpailukyvyistä työnantajana mm. henkilökierron, rekrytoinnin, perehdyttämisen sekä osaamisen hallinnan ja esimiestyön kehittämisen avulla.
- Valtioneuvosto teki 8.5.2008 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmasta. Ohjelman toimeenpanoa yhteensovittaa ja koordinoi sisäasiainministeriö. Ohjelman toimeenpanoa koskeva suunnitelma hyväksyttiin sisäisen turvallisuuden ministeriryhmässä 30.9.2008. Sisäasiainministeriön osastoilla on päävastuu usean toimenpiteen toimeenpanosta. Lisäksi ministeriö ja sen hallinnonala on mukana lähes kaikkien ohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden toimeenpanossa. Sisäasiainministeriön osastot ja hallinnonalan virastot ja laitokset toimeenpanevat ohjelman sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän päätösten mukaisesti poikkihallinnollisena yhteistyönä ja raportoivat ohjelman toimeenpanosta ja tuloksista vuosittain annettavien ohjeiden mukaisesti.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano paikallisella tasolla tapahtuu osana paikallista turvallisuussuunnittelua. Poliisi- ja pelastustoimi johtavat paikallista turvallisuussuunnittelua yhdessä kunnan johdon kanssa. Uudet, sisällöltään aiempaa laajemmat turvallisuussuunnitelmat hyväksytään valtuustoissa viimeistään vuoden 2010 aikana. Elinkeinoelämä ja järjestöt ovat mukana sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanossa. Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuusasiat liitetään osaksi paikallista turvallisuussuunnittelua. Suunnittelukaudella käynnistetään turvallisuussuunnittelun seuraavan vaiheen valmistelu.

- Tietohallinnon ohjaustoimintaa sekä tietohallinnon ohjausryhmän toimintaa kehitetään vastaamaan toimintaympäristön muutosta ja keskitetyn ICT-ohjauksen uusia tarpeita.
- Sisäasiainministeriön hallinnonalan toimialojen ja virastojen tulee valmistautua ottamaan käyttöön Kieku-talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä vuosien 2010 - 2012 aikana. Kieku-tietojärjestelmän ja valtionhallinnon yhteisen toimintamallin käyttöönotto edellyttää talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien kehittämistä, toimialan ja viraston sisäisen laskennan kehittämistä sekä käyttöönottovaiheen riittävää resursointia. Tarkempi toimi-

ala- ja virastokohtainen käyttöönottoaikataulu päätetään viimeistään alkuvuonna 2010.

- Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK) siirtyy nettobudjetoiduksi virastoksi 1.1.2010 lukien. Erityisesti HALTIKin tulossuunnittelu- ja tulosohjausprosesseja kehitetään vastaamaan paremmin nettobudjetoidun viraston toimintaa sekä asiakkaiden toiveita. HALTIKia kehitetään sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ICT-palveluita tuottavaksi palvelukeskukseksi, joka tekee verkottunutta yhteistyötä valtion muiden palvelukeskusten sekä kaupallisten ICT-toimittajien kanssa.
- Turvallisuusverkon rakentamisella 2009–2011 varmistetaan yhteiskunnan turvallisuudesta vastaavien viranomaisten viestinnän jatkuvuus myös normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusolojen ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisten erityistilanteiden aikana. Runko- ja peruspalveluiden kehittämisestä ja käyttöön otosta 2012 mennessä vastaa hallinnon tietotekniikkakeskus. Turvallisuusverkon infrastruktuurin ja runko- ja peruspalveluiden valmistuttua jatketaan hallinnonalojen yhteistyöllä yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden rakentamista.
- HALTIK tuottaa Valtion turvallisuusverkko hankkeeseen (TUVE) liittyvät SM:n hallinnonalan vastuulla olevat TUVE-tukipalvelut valtioneuvoston 8.4.2009 antaman päätöksen mukaisesti yhdessä Suomen Erillisverkko Oy:n, Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskuksen sekä kaupallisten operaattoreiden ja ICT-toimijoiden kanssa.
- Ministeriön ja hallinnonalan tietoturvallisuutta kehitetään hyväksytyn tietoturvasuunnitelman mukaisesti painopistealueina järjestelmien käytettävyys, tietojen oikeellisuus, henkilöstön tietoturvalmiudet sekä puutteiden seuranta ja raportointi. Valtionhallinnon tietoturvallisuustasojen implementointi tietojärjestelmiin ja hallinnonalan toimintaan toteutetaan siten, että vähintään vaatimusten mukainen korkea taso saavutetaan vuoden 2012 loppuun mennessä.
- Kehitetään hallinnonalan yhteistä palvelutarjontaa olemassa olevia palveluja edistämällä (mm. tietohallinto-, talous- ja henkilöstöhallinto sekä puhepalvelut) ja niiden palveluprosesseja jatkokehittämällä sekä uusille toiminta-alueille laajentumalla.
- Hallinnollis- ja tukipalveluluonteiset prosessit hoidetaan mahdollisimman laajasti keskitetysti viraston sisäisesti tai palvelukeskuksissa yhtenäisten ja tehokkaiden toimintatapojen varmistamiseksi. Hallinnonalan järjestelmät uudistetaan osana KIEKU-hanketta.
- Ministeriön ja hallinnonalan ulkoisille käyttäjille suunnatut merkittävimmät palvelut sähköistetään vuoden 2011 loppuun mennessä. Samalla kehitetään hallinnonalan virtuaalisia web-pohjaisia palveluita ja toteutetaan laadittavan

suunnitelman mukaisesti SM:n hallinnonalan viranomaisten virtuaalinen läsnäolo internet-pohjaisissa sosiaalisen median välineissä.

- Ministeriön hallinnonalalla otetaan kuudessa virastossa tuotantokäyttöön yhteisesti kehitetty sähköisen asiankäsittelyn ja dokumenttienhallinnan tietojärjestelmä (ASDO). Kehitetään ministeriön ja koko hallinnonalan sisäisiä sähköisiä toimintatapoja mm. ASDOn tarjoamia mahdollisuuksia hyväksikäyttäen. Selvitetään mahdollisuudet toteuttaa tässä ympäristössä vireillä olevien asioiden seuranta sähköisenä asiointipalveluna.
- Jatketaan SM:n hallinnonalan virastojen virastoevaluointia. Toteutetaan ministeriön johdolla itsearviointiin pohjautuva CAF-arviointi kaikissa SM:n hallinnonalan virastoissa vuosina 2008–2013. Tällä menetelmällä autetaan ministeriötä ja virastoa yhdessä hahmottamaan tärkeimpiä kehittämiskohteita virastojen ja ministeriön toiminnassa.
- Tilha -tilaustenhallintajärjestelmä otetaan käyttöön kaikissa hallinnonalan virastoissa vuoden 2010 aikana.
- Varmistetaan perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen hallinnonalan toiminnassa sekä edistetään erityisesti hyvien etnisten suhteiden, syrjimättömyyden, yhdenvertaisuuden ja rasismien ehkäisyn toteutumista. Perus- ja ihmisoikeuksien ennakkollisen ja jälkikäteisen valvonnan kehittämisessä ovat tavoitteina perus- ja ihmisoikeuksien, kansanvaltaisuuden ja yhdenvertaisuuden, oikeusvaltioperiaatteen sekä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon edistäminen ja turvaaminen. Vahvistetaan vähimmäisvaatimukset ministeriön ja hallinnonalan suunnitelmalliselle laillisuusvalvonnalle.
- Kansalaisten, järjestöjen ja yhteisöjen monipuolinen ja laaja kuuleminen on osa hyvää hallintoa koko ministeriön hallinnonalalla. Virastot laativat osallisuuden edistämistä koskevat linjaukset.
- Sisäasiainministeriön ja hallinnonalan yhteinen julkaisujärjestelmä JUPO toteutetaan ja otetaan käyttöön vuosien 2010–2011 aikana koko hallinnonalalla. Testausten jälkeen uusi järjestelmä olisi otettavissa käyttöön sisäasiainministeriön, Rajavartiolaitoksen ja HALTIKin intranetsivustojen osalta vuoden 2010 loppupuolella.

Jokainen toimiala tekee oman käyttöönottosuunnitelman yhteistyössä sisäasiainministeriön ja järjestelmätoimittajan kanssa. Lisäksi jokainen toimiala asettaa oman käyttöönottohankkeen, vastaa sen toteuttamisesta ja resursoinnista.

Vuoden 2010 loppuun mennessä tulisi saada valmiiksi internetsivustojen toteuttamiskonsepti, jotta keväällä 2011 voitaisiin toteuttaa uudella järjestelmällä sisäasiainministeriön, pelastustoimen, Maahanmuuttoviraston, hätä-

keskuslaitoksen ja HALTIKin internetsivustot. Uuden järjestelmän käyttöönotto jatkuu hallinnonalalla vuoteen 2012 saakka.

- SOLID-rahastojen toiminnan painopisteenä on rahastojen mahdollisimman tehokas hyödyntäminen kansallisesti kaikilla rahastojen toimialoilla. Rahoitusmahdollisuuksista tiedotetaan mahdollisimman kattavasti, jotta kaikki potentiaaliset tahot saavat tasapuolisesti tietoa rahoituksen hakemisesta. Rahastojen ohjelmia toimeenpannaan tehokkaasti. Rahastojen ohjelmien ja tuettavien toimien avulla pyritään vastaamaan rahastojen toimialalla oleviin haasteisiin ja täydentämään toimintoja.

Rahastoprosessit kytketään mahdollisimman tiiviisti ministeriön budjetti- ja kehysprosessiin ja osallistutaan aktiivisesti vuonna 2014 alkavan rahoituskauden valmisteluihin. Varaudutaan OSA -rahastojen soveltamisalan laajenemiseen.

- Ministeriön EU-asioiden ja kansainvälisten asioiden koordinaatio tukee entistä tehokkaammin sisäasiainhallinnon kansainvälisen toimintapolitiikan toteuttamista ja varmistaa ministeriön yhtenäisen politiikan toteutumista EU-asioissa ja kansainvälisissä asioissa. SM:ssä on hyväksytty/on voimassa toimintapolitiikka-ohjelma, eu asioissa 2008 - 2012. Sitä päivitetään vuosittain.
- Ministeriön ylimmän johdon tuki EU-asioissa ja kansainvälisissä asioissa tuottaa jatkuvasti riittävät ja laadukkaat taustatiedot päätöksenteon tueksi.
- Ministeriön säädösvalmistelussa toteutetaan hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan sisältyvät EU:n lainsäädäntötyöhön vaikuttamista, lainvalmistelun avoimuutta, sidosryhmien osallistumismahdollisuuksia, vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointia sekä säädöshuoltoa koskevat säädöspoliittiset toimenpiteet.

Säädösvalmistelun suunnitelmallisuutta tehostetaan. Hankkeiden aikataulut ja henkilöresurssit mitoitetaan siten, että hankkeet voidaan toteuttaa hyvän säädösvalmistelun periaatteita noudattaen. Hankkeiden aikataulussa pysymistä seurataan säännönmukaisesti. Kansalaisten, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia parannetaan valtioneuvoston yleisten ja sisäasiainministeriön kansalais- ja kansalaisjärjestöstrategian linjausten mukaisesti. Lainsäädäntöä valmisteltaessa varmistutaan siitä, että säännökset täyttävät yhdenvertaisuudelle ja tasa-arvolle asetettavat vaatimukset.

Ministeriön oikeusyksikkö ylläpitää yhteistyössä osastojen kanssa ministeriön lainsäädäntösuunnitelmaa, johon sisältyy tietoja säädöshankkeiden keskeisestä sisällöstä, aikatauluista, resursseista ja säädösvalmistelullisista kysymyksistä (mm. hankkeen organisointia, viestintää, kuulemista sekä vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointia koskevat suunnitelmat).

- Varautuminen
 - Ylläpidetään ja kehitetään normaaliolojen erityistilanteiden ja poikkeusolojen suunnitelmavalmiutta
 - Osallistutaan YETT-strategian päivitykseen ja toimeenpanoon
 - Osallistutaan varautumisen kokonaisuudistusta koskevaan selvitystyöhön
 - Huolehditaan varautumistehtävien edellyttämästä koulutuksesta ja harjoittelusta ja niihin liittyvästä valmistelutyöstä (mm. VALHA-2010)
- Otetaan käyttöön yhteinen toimintamalli ja sitä tukeva tekninen ratkaisu vuoden 2011 loppuun mennessä sisäasiainhallinnon viranomaisten kokonaisvaltaisen tilannekuvan muodostamiseksi
- Huolehditaan aluehallintovirastojen varautumisen yhteisten asioiden ohjaamisesta ja kuntien valmiussuunnittelun yleisestä kehittämisestä ja tukemisesta. Edellä mainittu on pelastusosaston vastuulla. Kukin osasto huolehtii oman hallinnonalansa varautumisen ohjaamisesta.

9.1 Hallinnonalan tietotekniikkakeskus (HALTIK)

Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK kehittää ja pitää yllä sisäisestä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten strategisten ICT- palvelujen toimintakykyä ja huoltovarmuutta kustannustehokkaasti.

HALTIK kehittää, hankkii ja integroi turvallisuusverkkopalvelujen asiakasorganisaatioille suunnatut palvelut. Hallinnonalan toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta lisätään oman toiminnan jatkuvan kehittämisen ohella sillä, että HALTIKin tuottamia yhteisiä ICT -palveluita käyttävät kaikki sisäasiainministeriön osastot ja hallinnonalan virastot ja laitokset. HALTIK toimii asiakkaiden operatiivisten tietojärjestelmien kehittäjänä ja integraattorina sovittavin osin.

HALTIK vakioi infrastruktuuria ja kehittää etävalvontaa ja -hallintaa. HALTIK yhdistää toimialaverkkoja osana Turvallisuusverkkohanketta. HALTIK keskittää ja rationalisoi sisäasiainhallinnon palvelimia ja siirtää palvelimia pääsääntöisesti neljään pääkonesaliin osana Turvallisuusverkkohanketta. HALTIKin strategisten tietojärjestelmien ylläpidettävyyttä ja tietoturvaa vahvistetaan suunnittelemalla ja osittain toteuttamalla tietojärjestelmien salauslaitteiden uudistaminen.

HALTIK vakiinnuttaa toimintansa hallinnollisesti ja kehittää talous- ja henkilöstöhallinnon toimintamalleja ja yhteistoimintaa tuotantoyksiköiden kanssa sekä jatkaa toimialaverkoston kehittämistä osana toiminnan tuottavuuden ja palveluiden laadun parantamista. Huolehditaan, että HALTI-Kissa on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö tukemalla henkilöstön osaamista sekä ottamalla käyttöön uusi palkkausjärjestelmä.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma		arvio	TAE- tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007*	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Taloudellisuus								
Kehysmääräraha/aktiivinen käyttäjätunnus (€)	1030	1340	-	-	-	-	-	-
Kehysmääräraha/ tuettu vakioitu työasema (€)	2739	1961	-	-	-	-	-	-
Bruttomenot**/ aktiivinen käyttäjätunnus (€)	-	-	1596	1865	1913	1875	1917	1958
Bruttomenot** / tuettu vakioitu työasema (€)	-	-	2278	2736	2933	3000	3067	3133
Kiinteistömenot (1000 €)	824	1004	1442	2145	2450	3565	3750	3950
ServiceDeskin kustannukset / aktiivinen käyttäjätunnus (€)	-	-	79	95	93	93	95	97
Tuottavuus								
Tuetut vakioidut työasemat/ lähitukihenkilöstön määrä	129	135	144	149	153	158	163	169
HALTIKin keskimääräinen asiantuntiatyönhinta €/vuosi	-	60252	72010	73560	77240	81100	85150	89400
Palveluiden oston ja investointien osuus bruttomenoista** %	43	35,2	31,6	38,1	37,3	38,1	38,1	38,4

Palvelukyky ja laatu								
Asiakastytyväisyys (1-5)	3,73	2,75	2,68	2,9	3,0	3,1	3,2	3,3
Keskeisten järjestelmien saatavuus virka-aikana (%)	99,8	99,7	99,7	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
1-tasolla ratkaistujen palvelupyyntöjen osuus kaikista palvelupyyntöistä (%)	-	-	28,72	33,0	38,0	43,0	48,0	53,0
Kokonaisarvio työasema- ja lähitukipalveluista*** (1-5)	-	2,9	2,82	3,0	3,1	3,2	3,25	3,3
Kokonaisarvio HelpDesk palveluista*** (1-5)	-	3,0	2,88	3,0	3,1	3,2	3,25	3,3
Suoritteet								
Tuettujen työasemien määrä (kpl)	7330	14350	15000	15000	15000	15000	15000	15000
ServiceDeskin vastaanottamat palvelupyyntöt (1000 kpl)	-	107	138	150	150	170	170	170
HALTIKin toiminnan kokonaislaatu SMn hallinnonalalla otettavan CAF-mittariston mukaisesti hallinnonalan keskitasoa	-	-	-	-	määritetään myöhemmin	määritetään myöhemmin	määritetään myöhemmin	määritetään myöhemmin
Bruttomenot** (1000 €)	21957	28145	34165	41040	42000	42000	42000	42000

* = vuoden 2007 osalta luvut kuvaavat PTHK:n toimintaa

** = HALTIKin toiminnan kustannukset pois lukien TUVE -hanke ja muut asiakkaiden merkittävät erikseen rahoitettavat kehittämishankkeet

*** = HALTIKin asiakastytyväisyystutkimuksen mukainen tieto

HALTIK on uudistamassa talouden ja toiminnan mittaristoaan. Mittareiden laadinnan ollessa vielä kesken mittareina käytetään SM:n TTS 2010 -2013 asiakirjassa esitettyjä mittareita soveltuville osiltaan.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007*	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Henkilötyövuodet	173	269	313	355**	355	353	351	345
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	127,7	127,4	127,5	127,5	127,5	127,5	127,5	127,5
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	ei mitattu	3,0	2,9	3,2	3,3	3,4	3,5	3,5
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	8,1	11,6	13	11	10	8	8	8
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus	7,5	3,2	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Henkilöstön keski-ikä	40	42	43	44	45	46	47	47
Koulutustasoindeksi	5,3	4,7	4,8	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0
Sukupuolijakauma N/M	34/66	31/69	31/69	35/65	35/65	35/65	35/65	35/65

* = luvut kuvaavat PTHK:n toimintaa

** = vakinaisen henkilöstön määrä kasvaa Kajaanin yhteyspalvelupisteen (36 hlöä) ja KRP:n henkilöstösiirtojen (8 hlöä) vuoksi yhteensä 44 henkilöllä ja laskelmassa on huomioitu vuoden 2010 tuottavuusvähennys 4 htv.

9.2 Sisäasiainministeriö: henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Sisäasiainministeriössä tavoitteena on, että henkilöstövoimavarojen johtaminen on ammattimaista, ennakkollista ja että kunkin toimintayksikön henkilöstö vastaa sekä määrältään että laadultaan yksikön toiminnallisia tarpeita.

Lähi vuosina ennakoitavissa olevaan poikkeuksellisen suureen eläköitymiseen ja siitä aiheutuvaan henkilöstön vaihtuvuuteen varaudutaan erityisesti toimintaprosessien jatkuvalla kehittämisellä, osaamisenhallinnan, henkilökierron, rekrytoinnin sekä esimiestyön ja perehdyttämisen kehittämisen avulla. Hallinnollis- ja tukipalveluluonteiset prosessit hoidetaan mahdollisimman laajasti keskitetysti viraston sisäisesti tai palvelukeskuksissa yhtenäisten ja tehokkaiden toimintatapojen varmistamiseksi. Edellä mainittuun varaudutaan myös hallinnonalan strategisen henkilöstösuunnitelman pohjalta laadittavaksi edellytettyjä henkilöstösuunnitelmia hyödyntämällä ja ajantasaistamalla.

Henkilöstön kehittämisen painopistealueet suunnittelukaudella

- Sisäasiainministeriön henkilöstöstrategian toteuttaminen ja päivittäminen
- Osaamisen siirtämisen kehittäminen ja varmistaminen osana eläköitymiseen varautumista
- Henkilökiertojärjestelmän luominen sisäasiainministeriön hallinnonalalle
- Rekrytoinnin kehittäminen sisäasiainministeriön hallinnonalalla
- Henkisten voimavarojen hallinnan prosessien tehostaminen ja sähköistäminen
- Osastojen ja erillisyyksiköiden sisäisen henkilöstösuunnitelun kehittäminen

Henkiset voimavarat	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kauden tavoitteet			
Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sisäasiainministeriö								
Henkilötyövuodet	418,1	364,4	374,2	271,3	263,3	256,4	252,5	248,5
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	127,9	127,0	127,8	128,0	128,0	128,0	128,0	128,0
*Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,40	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,6	12,3	9,0	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (% vakituisista)				4,8	4,8	4,7	4,6	4,6
Henkilöstön keski-ikä	46,3	46,5	46,5	46,5	46,3	46,0	46,0	46,0

Koulutustasoindeksi	5,6	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,9
Sukupuolijakauma N/M %	54/46	58/42	60/40	60/40	60/40	60/40	60/40	60/40

10 Tuottavuustoimenpiteet

Hallitus jatkaa valtion tuottavuusohjelman toteuttamista. Hallitusohjelman ja hallituksen kehyspäättösten mukaisesti hallinnonalojen tulee käynnistää uusia tuottavuutta lisääviä toimenpiteitä, joiden henkilöstötarvetta vähentävä vaikutus kohdistuu pääosin vuosille 2012—2015. Niiden tulee johtaa yhteensä 4 800 henkilötyövuoden henkilöstötarpeen vähenemiseen. Sisäasiainministeriön hallinnonalan osalta tämä tarve on täsmentynyt 385 henkilötyövuoteen.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalle ja sen eri toimijoille määräytyistä tehtävistä sekä erilaisista palvelutavoitteista huolehditaan täysimääräisesti tuottavuusohjelman toimeenpanosta huolimatta ja hallinnonalalla toteutettavilla tuottavuustoimenpiteillä ei saa olla yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavia vaikutuksia koskien poliisitoimea, pelastustoimea tai Rajavartiolaitosta.

Tuottavuusohjelman edellyttämät henkilötyövuosivähennykset kohdennetaan ensisijaisesti muihin kuin operatiivisten tehtävien hoitamiseksi olemassa oleviin virkoihin, jotta kansalaisia välittömästi koskettavat ja operatiivista toimintakykyä edellyttävät palvelut pystytään kaikissa olosuhteissa turvaamaan. Muussa tapauksessa tässä määritellyt tavoiteasetanta arvioidaan uudelleen.

Tuottavuusohjelman toimeenpano	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016-
Sisäasiainministeriö	-9	-13	-19	-21	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Hallinnon tietotekniikkakeskus		-4	-6	-10	-13	-13	-13	-13	-13	-13
Poliisitoimi	-85	-160	-210	-260	-360	-445	-445	-445	-445	-445
Rajavartiolaitos	-160	-160	-162	-162	-162	-162	-162	-162	-162	-162
Hätäkeskuslaitos		-8	-10	-12	-13	-13	-13	-13	-13	-13
Pelastusopisto (ml. CMC)					-5	-5	-5	-5	-5	-5
Maahanmuuttovirasto	-2	-2	-7	-16	-25	-29	-29	-29	-29	-29
Valtion vastaanottokeskukset										
Toimenpiteet vuoteen 2011 mennessä (kumul.)	-256	-347	-414	-481	-603	-692	-692	-692	-692	-692
Sisäasiainministeriö					-4	-4	-5	-5	-5	-7
Hallinnon tietotekniikkakeskus						-2	-7	-12	-15	-15
Poliisitoimi					0	-60	-120	-180	-225	-225
Rajavartiolaitos						-27	-47	-63	-66	-66
Hätäkeskuslaitos						-2	-5	-11	-20	-20
Pelastusopisto (ml. CMC)								-3	-5	-5
Maahanmuuttovirasto							-8	-8	-8	-9
Valtion vastaanottokeskukset	-16	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38
Uudet toimenpiteet 2016 mennessä (kumul.)	-16	-38	-38	-38	-42	-133	-230	-320	-382	-385
Kaikki yhteensä	-272	-385	-452	-519	-645	-825	-922	-1 012	-1 074	-1 077

11 Sisäasiainhallinnon menojen peruslaskelmat 2011 - 2014

Sisäasiainministeriön hallinnonalan menojen momenttikohtaiset peruslaskelmat on laadittu valtioneuvoston 26.3.2009 antaman kehyspäättöksen pohjalta ottaen huomioon sen jälkeen tehtyjen päätösten vaikutukset ja menojen tasoon vaikuttavien automaattisten tekijöiden muutokset.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan momenttikohtaiset kehusehdotukset on toimitettu erikseen valtiovarainministeriöön ja niitä ei ole esitetty alla olevassa taulukossa, koska valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) mukaisesti osana talousarvioesityksen valmistelua laaditut ministeriöiden ja niiden alaisten virastojen ja laitosten kehys- ja talousarvioehdotukset tulevat julkisiksi siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään²⁰

	TAE 2010	S 2011	S 2012	S 2013	S 2014
26.01.01 Sisäasiainministeriö					
Kehys 26.3.2009	21 907	22 489	22 664	22 529	22 529
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
VaEL-maksun muutokset 2005-2010		146	146	146	146
Siirto momentille 26.10.01 (Poliisihallituksen perustaminen)		-893	-893	-893	-893
Siirto momentilta 24.01.01 (2 htv)		169	169	169	169
Kieku-hankkeesta aiheutuvat siirrot muilta momenteilta		200			
Uudelleenkohdentaminen		-500			
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-225
Peruslaskelma		21 611	22 086	21 951	21 726
26.01.03 Hall.alan tietotekniikkakeskus					
Kehys 26.3.2009	1 092	0	0	0	0
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Peruslaskelma		0	0	0	0
26.01.20 Tietohallinnon yhteiset menot					
Kehys 26.3.2009	4 711	4 711	10 512	9 372	4 711
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Muut muutokset					
Peruslaskelma		4 711	10 512	9 372	4 711

²⁰ Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 6 § 1 mom. 4 kohta: ”[Jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta tässä tai muussa laissa säädetä,] ministeriöiden ja niiden hallinnonalaan kuuluvien virastojen ja laitosten talousarvioehdotukset [tulevat julkisiksi], kun valtiovarainministeriö on allekirjoittanut ensimmäisen kannanottonsa talousarvioehdotukseksi, ja tämän jälkeen ministeriöiden valtiovarainministeriölle lähettämät ehdotukset sekä muut talousarvioesityksen valmistelua varten laaditut ja siihen sisällytetyt ehdotukset, kun esitys on annettu eduskunnalle.”

26.01.21 SM:n hallinnonalan tuottavuusmääräraha					
Kehys 26.3.2009	0	351	2 567	5 862	0
Muut muutokset					
Siirto momentilta 26.01.01 (75 %)					169
Siirto momentilta 26.10.01 (75 %)					6 075
Siirto momentilta 26.20.01 (75 %)					2 126
Siirto momentilta 26.30.01 (75 %)					101
Siirto momentilta 26.30.02 (75 %)					371
Siirto momentilta 26.40.01 (75 %)					304
Peruslaskelma		351	2 567	5 862	9 146
26.01.22 EU:n osuus yht.vastuun ja maahanm. (Kehyksen ulkopuolella)					
Kehys 26.3.2009	8 656	10 540	13 990	18 603	18 603
Peruslaskelma		10 540	13 990	18 603	18 603
26.01.29 SM:n hall.alan alv-menot (Kehyksen ulkopuolella)					
Kehys 26.3.2009	53 100	53 500	53 500	53 500	53 500
Peruslaskelma		53 500	53 500	53 500	53 500
26.01.65 Jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille					
Kehys 26.3.2009	1 166	2 129	2 129	2 129	2 129
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Europolin jäsenmaksun poisto, muiden maksujen täsmentyminen		-963	-963	-963	-963
Peruslaskelma		1 166	1 166	1 166	1 166
26.10.01 Poliisitoimi					
Kehys 26.3.2009	679 209	673 200	672 460	668 514	668 514
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
VaEL-maksun muutokset 2005-2010		1 272	1 272	1 272	1 272
Siirto momentilta 26.01.01 (Poliisihallituksen perustaminen)		893	893	893	893
Siirto momentille 29.40.50 (-1htv)		-88	-88	-88	-88
Kieku-hankkeesta aiheutuva siirto		-160			
Siirrot (2htv) OM:n ja VM:n pääluokista (TAE 2010 täyd)		69	69	69	69
Uudelleenkohdentaminen		-1 500			
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-8 100
Peruslaskelma		673 686	674 606	670 660	662 560
26.10.20 Maastapoistamis- ja noutokulj.					
Kehys 26.3.2009	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Peruslaskelma		2 500	2 500	2 500	2 500

26.20.01 RVL:n toimintamenot					
Kehys 26.3.2009	219 901	222 419	221 421	219 758	219 758
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
VaEL-maksun muutokset 2005-2010		-2 301	-2 301	-2 301	-2 301
Kieku-hankkeesta aiheutuva siirto momentille 26.01.01		15	0	0	0
RVL Telkkä-luokan käyttö		-500	-500	-500	-500
Uudelleenkohdentaminen		-500			
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-2 835
Peruslaskelma		219 133	218 620	216 957	214 122
26.20.70 RVL:n ilma- ja vartioalushankinnat					
Kehys 26.3.2009	18 710	4 710	4 710	4 710	4 710
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Ulkovartiolaivahankinta		16 000	16 000	12 000	
Peruslaskelma		20 710	20 710	16 710	4 710
26.30.01 Pelastustoimen toimintamenot					
Kehys 26.3.2009	14 333	14 098	14 079	14 079	14 079
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
VaEL-maksun muutokset 2005-2010		-25	-25	-25	-25
Pelastusopiston palkkausjärjestelmä		15	15	15	15
Kieku-hankkeesta aiheutuva siirto momentille 26.01.01		-5			
Siirto momentilta 26.01.03					
Siirto momentilta 26.30.20 (TAE 2010 täyd)		94	94	94	94
Uudelleenkohdentaminen		-254			
Tekninen korjaus		-1	-1	-1	-1
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-135
Peruslaskelma		13 922	14 162	14 162	14 027
26.30.02 Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot					
Kehys 26.3.2009	55 981	52 953	52 920	52 695	52 695
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
VaEL-maksun muutokset 2005-2010		376	376	376	376
Helsingin hätäkeskuksen toimitilamenojen vähennys		-25	-25	-25	-25
Siirto momentilta 28.70.20		3 000			
Kieku-hankkeesta aiheutuva siirto momentille 26.01.01		-15			
Uudelleenkohdentaminen		-997			
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-495
Peruslaskelma		55 292	53 271	53 046	52 551

26.30.20 Pelastustoimen erityismenot					
Kehys 26.3.2009	3 406	3 500	3 500	3 500	3 500
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Siirto momentille 26.30.01 (TAE 2010 täyd.)		-94	-94	-94	-94
Peruslaskelma		3 406	3 406	3 406	3 406
26.30.31 Pelastus, valtionosuudet					
Kehys 26.3.2009	3 510	3 510	3 510	3 510	3 510
Peruslaskelma		3 510	3 510	3 510	3 510
26.30.43 Turv.viranomaisten viestintäverkot					
Kehys 26.3.2009	10 000	8 100	8 100	8 100	8 100
Peruslaskelma		8 100	8 100	8 100	8 100
26.40.01 Maahanmuuttoviraston toim. menot					
Kehys 26.3.2009	16 558	14 478	14 488	14 083	14 083
VaEL-maksun muutokset 2005-2010		-50	-50	-50	-50
Siirto momentilta 32.30.01 (1 htv)		45	45	45	45
Kieku-hankkeesta aiheutuva siirto momentille 26.01.01		-5			
Muut muutokset					
Uusien tuottavuustoimenpiteiden vähennys					-405
Peruslaskelma		14 468	14 483	14 078	13 673
26.40.02 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta					
Kehys 26.3.2009	0	0	0	0	0
26.40.03 Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen					
Kehys 26.3.2009	859	850	850	850	850
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
VaEL-maksun muutos		9	9	9	9
Peruslaskelma		859	859	859	859
26.40.20 Paluumuuttajien muuttovalmennus					
Kehys 26.3.2009	376	900	900	900	900
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Siirto laskennallisiin korvauksiin momentille 26.40.30		-524	-524	-524	-524
Peruslaskelma		376	376	376	376

26.40.30 Valtion korvaus kunnille					
Kehys 26.3.2009	79 349	53 117	53 117	53 117	53 117
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Siirto momentille 26.40.63 (alaikäisten edustus)		-380	-380	-380	-380
Siirto momentilta 26.40.20 (laskennallisiin korvauksiin)		524	524	524	524
Kuntakorvausten korottaminen		2 761	3 041	3 111	3 111
Korvausten piirissä olevien määrän kasvu		44 044	52 796	54 950	54 950
Peruslaskelma		100 066	109 098	111 322	111 322
26.40.63 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto					
Kehys 26.3.2009	71 427	24 386	24 386	24 386	24 386
Vuoden 2010 TA:sta aiheutuvat muutokset					
Siirto momentilta 26.40.30 (alaikäisten edustus)		380	380	380	380
Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu		61 904	61 904	61 904	61 904
Peruslaskelma		86 670	86 670	86 670	86 670
YHTEENSÄ					
Kehys 26.3.2009	1 266 751	1 172 441	1 182 303	1 182 697	
Peruslaskelma		1 294 577	1 314 192	1 312 810	1 287 238

12 Liitteet

12.1 Sisäasiainministeriön hallinnonalan tulot

	TA 2010	S 2011	S 2012	S 2013	S 2014
12.26.98 EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan					
Pakolaisrahasto		1 486	1 486	1 788	1 788
Ulkorajarahasto		6 837	9 750	13 727	13 727
Kotouttamisrahasto		1 156	1 329	1 441	1 441
Paluurahasto		1 061	1 425	1 647	1 647
Arvio	8 656	10 540	13 990	18 603	18 603
12.26.99 SM:n hall.alan muut tulot					
Takavarikoitujen esineiden myyntitulot		50	50	50	50
Muut tulot		50	50	50	50
Arvio yhteensä	100	100	100	100	100

12.2 Valtuuksien käytöstä aiheutuva määrärahan tarve

Valtuudet ja niiden käytöstä aiheutuvat menot toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella

Luvut miljoonina euroina

<i>I Aikaisemmin myönnettyistä (=vanhoista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>	2011	2012	2013	2014	TTS-kausi yhteensä
— Avustusten myöntämisvaltuus (AVM)					0
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)					0
— Kehitys- ja lähialueyhteistyövaltuus (KYH)					0
— Korkotukilainavaltuus (KTU)					0
— Kuntien valtionapuihin liittyvä valtuus (VAP)					0
— Lainojen myöntämisvaltuus (LAI)					0
— Maa- ja vesirakentamisvaltuus (MRA)					0
— Osakkeiden ja osuuksien merkintävaltuus (OSM)					0
— Talonrakennusvaltuus (TRA)					0
— Tilausvaltuus (TIL)	20 710	16 000	12 000		48 710
— Muu valtuus (MUU)					0
Kohta I yhteensä	20 710	16 000	12 000	0	48 710
<i>II Talousarviovuonna myönnettävistä (=uusista) valtuuksista aiheutuvat menot</i>					
— Avustusten myöntämisvaltuus (AVM)					0
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)					0
— Kehitys- ja lähialueyhteistyövaltuus (KYH)					0
— Korkotukilainavaltuus (KTU)					0
— Kuntien valtionapuihin liittyvä valtuus (VAP)					0
— Lainojen myöntämisvaltuus (LAI)					0
— Maa- ja vesirakentamisvaltuus (MRA)					0
— Osakkeiden ja osuuksien merkintävaltuus (OSM)					0
— Talonrakennusvaltuus (TRA)					0
— Tilausvaltuus (TIL)					0
— Muu valtuus (MUU)					0
Kohta II yhteensä	0	0	0	0	0
<i>III Talousarviovuoden jälkeen (=TTS-kaudella) myönnettävistä valtuuksista aiheutuvat menot</i>					
— Avustusten myöntämisvaltuus (AVM)					0
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus (EUM)					0
— Kehitys- ja lähialueyhteistyövaltuus (KYH)					0
— Korkotukilainavaltuus (KTU)					0
— Kuntien valtionapuihin liittyvä valtuus (VAP)					0
— Lainojen myöntämisvaltuus (LAI)					0
— Maa- ja vesirakentamisvaltuus (MRA)					0
— Osakkeiden ja osuuksien merkintävaltuus (OSM)					0
— Talonrakennusvaltuus (TRA)					0
— Tilausvaltuus (TIL)	1 000	25 000	26 200	18 000	70 200
— Muu valtuus (MUU)					0
Kohta III yhteensä	1 000	25 000	26 200	18 000	70 200
Kohdat I—III yhteensä	21 710	41 000	38 200	18 000	118 910

huom! Dornier-valvontalaitteet 2011 määräraha 3 000 000 euroa ei valtuus

12.3 Hankintastrategiat sekä hankintojen toteuttamismenettelyt vuonna 2010

I HANKINTASTRATEGIAT

Sisäasiainhallinnon hankintatoimen periaatteet ja tavoitteet

Sisäasiainhallinnon hankintastrategia noudattaa vuonna 2009 uudistetun valtionhallinnon hankintastrategian linjauksia. Hankintastrategiassa ei ole vielä voitu ottaa huomioon niitä muutoksia, joita oikeussuojadirektiivin voimaansaattamisesta hankintalainsäädäntöön aiheutuu.

Hankintatoimen periaatteet

Hankintatoimi on ydintoiminnan välttämätön tukitoiminto, jonka tehtävänä on tarjota organisaatiolle oikeanlaatuiset tuotteet ja muut palvelut taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti siten, että organisaatiolla on tarvittavat edellytykset tulokselliseen toimintaan.

Hankintatoimessa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet ja pyrittävä sisäasiainhallinnon kannalta kokonaistaloudellisesti edullisimpaan lopputulokseen. Hankinnoissa on, riippumatta hankinnan suuruudesta, noudatettava avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita. Ehdokkaita ja tarjouksen tekijöitä on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättömästi.

Laissa julkisista hankinnoista edellytetään, että hankintayksiköt pyrkivät järjestämään hankintatoimensa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti ja suunnitelmallisesti sekä mahdollisimman tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ympäristönäkökohdat huomioiden.

Perusedellytys hankintaan ryhtymiselle on, että hankittavan tavaran tai palvelun tarve on välttämätön ja että hankintaa varten on tarpeelliset varat tai talousarviossa myönnetty tilausvaltuus.

Tavoitteet

Hankintatoimen tavoitteena on edistää avointa ja taloudellista hankintaa ja siihen liittyvää logistiikkaa sekä lisätä hankintatoimen toteutuksen tuottavuutta koko sisäasiainhallinnossa.

Hankintatoimi tukee organisaation tulostavoitteiden saavuttamista tuottamalla oikeat tuotteet, oikealla hinnalla, oikeaan aikaan ja oikeaan paikkaan.

Hankintatoimen kehittämisen tavoitteena on tuotteiden ja palvelujen standardisoinnilla yhdenmukaistaa viranomaistoimintaa sekä myös supistaa tuotevalikoimaa optimoimalla tuotteiden ja toimittajien määrää.

Tavoitteena on kokonaiskustannusten alentaminen sekä tuotteiden taloudellinen ja tehokas hallinta koko elinkaaren ajan.

Hankintatoimessa pyritään yhteistyöhön valtionhallinnon muiden hankintayksiköiden ja valtion yhteishankintayksikön kanssa, jotta saavutettaisiin myös koko valtion kannalta taloudellinen ja tarkoituksenmukainen lopputulos. Hallinnonalan yhteiset ICT-hankinnat pyritään keskittämään Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK:n hoidettaviksi.

Hankintatoimen arvostusta ja ammattitaitoa kehitetään määrätietoisesti.

Vuosittain päätettävät strategiset toimintamallit

Sisäasiainhallinnon hankintastrategia muotoillaan vuosittain ja linjataan ministeriön vuotuisessa hankintojen toteuttamismenettelyssä, jossa määritetään keskeisiä linjauksia, mm:

- Yhteistoiminta ja yhteishankinnat toimialojen sekä ministeriöiden välillä sekä koko valtion yhteishankinnoissa
- Hallinnonalan alueellistetun toimintamallin huomioon ottaminen
- Mitä tehdään itse ja mitä ulkoistetaan
- Hankintatoimen kehittämistä koskevat tavoitteet ja niiden seuranta
- Hankintatarpeiden ja rahoituksen käsittelymenettely ja seuranta
- Hankintojen toteuttamisen organisoinnin vaihtoehtoja:
 - Valtion yhteishankintojen käyttäminen valtioneuvoston asetuksen ja valtiovarainministeriön päätöksen mukaisesti
 - Hankintojen kilpailuttaminen koko hallinnonalalle keskitetysti
 - Hankintojen kilpailuttaminen itse hankintayksiköissä.

Perusstrategiat hankintaluokittain

Tavarat ja palvelut on sisäasiainhallinnossa luokiteltu ABC-luokkiin niiden strategisen merkityksen, yhteensopivuusvaatimusten, volyymitekijään tai massatavaraluonteen mukaan. Seuraavassa on esitetty perusstrategiat hankintaluokittain:

A-strategiat

A-hankinnoille on ominaista, että niillä on vaikutusta usealle toimialalle, hankinta on seurausta uudesta tai muuttuneesta toiminnasta tai hankinta edellyttää huomattavia B- tai C-hankintojen lisäystä tai muuttamista aiempaan nähden. A-hankinta on aina toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävä.

- A-hankinta liittyy usein toiminnan muutoksiin tai organisatiomuutoksiin (sisäasiainhallinnossa erityisesti valtion ja sisäasiainhallinnon yhteisiin tietojärjestelmiin sopeutuminen, toimitilajärjestelyt)
- Sillä on vaikutuksia muihin hankintoihin, yleensä A-hankinta aiheuttaa joukon B- ja C-luokan hankintoja tai muita hankkeita
- Edellyttää pitkäjänteistä näkemystä ympäristön ja toiminnan kehittymisestä
- Edellyttää pitkäjänteistä hankinnan suunnittelua
- Eri osapuolten sitouttaminen, erityisesti johdon sitouttaminen
- Edellyttää monipuolista omaa asiantuntemusta: substanssiosaamista, kaupallista, taloudellista, juridista ja teknillistä asiantuntemusta
- Rahoitustavan valinta keskitetyn ja hajautetun välillä
- Vaatii panostusta tarjouskilpailuihin, sopimusneuvotteluihin
- Edellyttää projekti/tiimiorganisaation hyödyntämistä, yhteistyöpartnereiden käyttöä tai liittoutumista
- Edellyttää usein myös ulkopuolisten tukipalvelujen käyttöä
- Voidaan antaa toimeksiantona hoidettavaksi esim. Hansel Oy:lle, mutta se ei voi yleensä yhteishankintayksikkönä huolehtia hankinnasta.
- Hyödykkeen saatavuuden tai muun syyn johdosta hankintahinta nousee huomattavasti (esimerkiksi energia).

B-strategiat

B-hankintoja ovat tavanomaisesti saatavilla olevat tuotteet silloin, kun tuotteita, toimintaa ja menettelytapoja halutaan yhdenmukaistaa. Ne voivat myös olla hallinnonalan toiminnan vaatimia käyttöesineitä tai immateriaalisia oikeuksia, joilta vaaditaan toimintaan soveltuvuutta, saatavuutta tai muusta syystä nimike on toiminnalle tärkeä.

- B-tuotteilla yhdenmukaistetaan laitteistoja ja työmenetelmiä ja ohjataan koko hallinnonalan toimintaa yhteensopivaksi
- Käytetään keskitettyjä sopimuksia volyymietujen saavuttamiseksi
- Edellyttää ohjeistusta ja ohjausta tarjouspyynnöissä yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi
- Nimikkeiden ja toimittajien määrän vähentäminen
- Hankinta/sopimusrytmin aikaansaaminen (esim. 3-vuotiset sopimukset, optioiden hyväksikäyttö)
- Edellyttää aktiivista yhteistoimintaa

C-strategiat

C-hankintoja ovat massatuotteet (toimitilojen tukipalvelut, toimisto- ja muut tarvikkeet) sekä välittömän kulutuksen nimikkeet, jotka eivät kuulu A- tai B-nimikkeisiin.

- Keskitytään ydintoimintaan järkevöittämällä tukitoimintojen tehtäviä
- VM/Hansel Oy:n puitejärjestelyjen käyttäminen
- Hankintaprosessin suorituksen ja lainmukaisuuden vastuun antaminen yhteishankintayksikölle
- Henkilöpanoksen vapauttaminen keskeisimpiin hankintatoimen tehtäviin
- Materiaalinen ja logistinen yhteistoiminta silloin, kun toimitaan samalla maantieteellisellä alueella.

Matkustusstrategia

Osana hankintatoimen strategiaa sisäasiainministeriö on vahvistanut seuraavan hallinnonalan strategian matkustamisesta.

Sisäasiainhallinnon virkamatkustuksen tulee tukea hallinnonalan ydintoimintaa. Perusedellytys virkamatkalle on, että matkan tarve on välttämätön. Virkamatkustuksen välttämiseksi ja kustannusten vähentämiseksi tulee suosia videoneuvotteluja ja vastaavia kokousjärjestelyjä valtioneuvoston 6.3.2009 antaman periaatepäätöksen mukaisesti.

Virkamatkat tulee tehdä kokonaistaloudellisesti edullisesti, turvallisesti ja ympäristövastuullisesti.

Sisäasiainhallinnon virastoissa on tehokas matkahallinto, joka varmistaa, että käytettävissä ovat ajanmukaiset ja yhtenäiset, keskitetysti kilpailutetut matkustus- ja tietojärjestelmäpalvelut, jotka mahdollistavat matkustukseen liittyvien prosessien kustannustehokkuuden ja tuottavat laadukasta raportointia päätöksentekoa varten.

Sisäasiainhallinnon matkustuksen kustannustehokkuustavoitteena on pitää edelleen hallinnonalan matkakulujen osuus toimintamenoista pienempänä kuin koko valtionhallinnossa eli alle 2,5 %.

Valtion matkasopimusehtojen täysimääräiseksi hyödyntämiseksi käytetään keskitetysti kilpailutettuja sopimuksia siten kuin ministeriön vuosittain vahvistamissa hankintojen toteuttamismenettelyissä edellytetään. Matkatoimiston itsevarausjärjestelmän käyttöä lisätään yksinkertaisissa, rutiininomaisissa matkavarauksissa. Tavoitteena on ylittää valtion keskimääräinen itsevarausaste (noin 15 %) vuodesta 2010 alkaen.

Sisäasiainhallinnon ja ministeriön matkahallintoa ohjaa ministeriön talousyksikkö vastuuhenkilönä tuottavuusvirkamies, joka toimii ministeriön johdon tukena matkustukseen liittyviä linjauksia laadittaessa ja hyväksyttyjen linjausten toimeenpanossa ja vastaa ohjeistuksen kehittämisestä, raportoinnista ja matkahallinnon tiedottamisesta.

Sisäasiainhallinnon matkahallintopalveluja ja niihin liittyvää raportointia hallinnonala- ja virastotasolla tuottaa keskitetyllä kilpailutuksella valittu matkatoimisto.

Kukin sisäasiainhallinnon virasto vastaa oman matkahallintonsa järjestämisestä. Kunkin viraston on nimettävä matkahallinnon vastuuhenkilö.

II HANKINTOJEN TOTEUTTAMISMENETTELYT VUONNA 2010

1. Yleistä

Vuoden 2010 hankintojen toteuttamismenettelyt perustuvat edellä esitettyihin strategisiin linjauksiin sekä virastojen ja laitosten hankintasuunnitelmiin, jotka on laadittu osana vuosien 2011 - 2014 toiminta- ja taloussuunnittelua sekä vuoden 2010 tulossuunnittelua. Hankintasuunnitelmissa sisäasiainhallinnon hankkimat tuotteet ja palvelut on luokiteltu ABC-luokkiin niiden strategisen merkityksen, yhteensopivuusvaatimusten, volyymitekijäin tai massatavaraluonteen mukaan. Hankintasuunnitelmätiedot on kerätty kaikista ABC-nimikkeistä. Suunnitelmien mukainen hankintavolyymi koko hallinnonalalla on yhteensä 306 miljoonaa euroa, joista A-hankintoja on 58 miljoonaa euroa, B-hankintoja 92 miljoonaa euroa ja C-hankintoja 156 miljoonaa euroa. Toimitilavuokrien osuus hankinnoista on noin 86 miljoonaa euroa.

Vuoden 2010 hankintojen toteuttamismenettelyt kohdistuvat noin 84 miljoonan euron hankintoihin, jotka jakautuvat seuraavasti: A-nimikkeisiin kuuluvia hankintoja on noin 26 miljoonaa euroa, B-nimikkeisiin kuuluvia noin 33 miljoonaa euroa ja C-nimikkeisiin noin 25 miljoonaa euroa.

Virastojen hankintatointa rajaavana säädöksenä tuli vuonna 2006 voimaan talousarviolain 22a§ ja sen perusteella valtioneuvoston asetus valtionhallinnon yhteishankinnoista (765/2006) sekä valtiovarainministeriön päätös valtionhallinnon yhteishankinnoista (766/2006, muutettu viimeksi 650/2009). Niiden mukaisesti tietyt tuotteet on hankittava Hansel Oy:n kilpailuttamien sopimusten tai puitejärjestelyjen perusteella em. säädöksissä mainituin poikkeuksin. Valtiovarainministeriö tulee jatkossa lisäämään yhteishankittavien tuotteiden määrää.

2. Hankintojen huomioon ottaminen määrärahojen jaossa ja tulossopimuksissa

Jäljempänä mainituissa keskitetyillä menettelyillä toteutettavissa hankinnoissa sisäasiainministeriön kukin osastopäällikkö/erillisyyksikön päällikkö vastaa siitä, että ao. osaston ja sen toimialan virastojen, laitosten tai muiden yksiköiden tulossopimuksiin ja määrärahan jakopäätöksiin otetaan keskitettyjä hankintoja koskevat seuraavat sitovat velvoitteet:

1. Valtiovarainministeriön päätöksessä valtionhallinnon yhteishankinnoista määritellyt yhteishankittavat tuotteet ja palvelut hankitaan Hansel Oy:n sopimuksin. Valtiovarainministeriön päätöksen mukaan virasto voi käyttää muuta hankintasopimusta, jos virastolla on voimassaoleva, ennen 8.9.2006 kilpailutettu kirjallinen hankintasopimus yhteishankittavaksi määrätystä tuotteesta tai palvelusta.

2. Sisäasiainministeriön vahvistamissa keskitettyjen hankintojen toteuttamismenettelyjen piiriin kuuluvissa hankinnoissa noudatetaan niitä koskevia puitesopimuksia ja tuotteiden sekä palveluiden yhteensopivuuteen tähtääviä ohjeita. Seuraavan vuoden hankinnat aloitetaan vasta sen jälkeen, kun sisäasiainministeriö on vahvistanut keskitetyt hankintojen toteuttamismenettelyt.

3. Määrärahaa saa käyttää keskitettyjen hankintamenettelyjen piiriin kuuluvissa hankinnoissa tuotteiden ja palveluiden ostoon vain valituilta sopimustoimittajilta.

3. Valtionhallinnon yhteishankinnat

Seuraavien nimikkeiden hankinnat toteutetaan Hansel Oy:n sopimusten perusteella, ellei virastolla ole em. valtiovarainministeriön päätöksessä mainittua perustetta hankkia tuotetta muulla tavoin. Hansel Oy vastaa uuden puitejärjestelyn kilpailutuksesta sopimuksen päättyessä. Tuoreimmat tiedot puitejärjestelyistä ja tulevista kilpailutuksista on saatavissa Hansel Oy:n palvelusivustolta (<http://palvelusivusto.hansel.fi/>). Ministeriö pyrkii osaltaan informoimaan uusista järjestelyistä.

Energia

Poltto- ja voiteluaineet C 290

Hankintojen arvo on noin 9,2 miljoonaa euroa. Käytetään Hansel Oy:n sopimustoimittajia. Voiteluainetoimituksia koskevat Oy Shell Ab:n, Oy Teboil Ab:n ja Neste Markkinointi Oy:n sopimukset ovat voimassa 31.3.2011 asti. Polttoaineiden säiliötoimituksissa on kaksi osa-aluetta, joista toisessa toimittajana on Oy Teboil Ab ja toisessa Lämpöpuisto Oy. Puitejärjestely on voimassa tammikuuhun 2013 saakka. Polttoainetankkaukset valtion maksuaikakortilla ovat mahdollisia Oy Teboil Ab:n, Neste Markkinointi Oy:n ja St1 Oy:n asemilla.

Sähköenergia A 4001

Hankintojen arvo on noin 4 miljoonaa euroa (vuokriin sisältymättömät). Sähkö hankitaan Hansel Oy:n sopimuksen perusteella Fortum Markets Oy:ltä. Sopimus on voimassa vuoden 2010 loppuun. Jos sähkötoimitukset sisältyvät vuokrasopimukseen, noudatetaan vuokrasopimuksen ehtoja. Uusiin vuokrasopimuksiin ei tule sisällyttää sähköenergiaa, jos se on teknisesti mahdollista.

ICT-hankinnat ja HALTIK

Hallinnonalalla noudatetaan työasemien ja kannettavien osalta pääsääntöisesti ns. yhden laitteen politiikkaa ja hankinnoissa on siirrytty leasingmenettelyyn. Talousarvion soveltamismääräysten vuokrausta koskevat säännökset tulee kuitenkin ottaa huomioon.

Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK) vastaa hallinnonalan yhteisenä tietotekniikan palvelukeskuksena ICT-hankintatehtävistä erikseen sovittavilta osin.

Henkilökohtaiset työasemat, näytöt ja tulostimet sekä kannettavat tietokoneet B 2104, 2105, 2106, 2108

Hankintojen arvo on noin 800.000 euroa. Hankinnat tehdään 1.9.2010 saakka voimassa olevan Hanselin puitesopimuksen ehdoilla. Toimittaja on Atea Finland Oy. Hankittavaksi hyväksytyjen tuotteiden luetteloa ja hinnastoa ylläpidetään sisäasiainministeriön hallinnonalan tietohallinnon intranetissä (Halti), HALTIK:n ekstranetissä (Joiku) ja Atean sähköisessä eShop-kauppapaikassa. TILHA-tilaustenhallintajärjestelmän käyttöönoton jälkeen tuote- ja hintatietoja ylläpidetään myös TILHAssa.

Ruggeroiduiksi kannettaviksi tietokoneiksi hankintaan joko Panasonic-laitteita Atea Finland Oy:ltä tai ARC- ja Itronix-laitteita Eagle Data Ky:ltä.

Koneiden ja laitteiden vuokrauspalvelut: IT-laitteiden leasingmaksut C5303 ja mobiililaitteiden leasingmaksut C5304 (tietokoneet, tietotekniset laitteet, toimistokoneet ja -laitteet)

Koneiden ja laitteiden leasingmaksut ovat noin 2,9 milj. euroa. Ministeriö on 24.9.2009 tehnyt koko hallinnonalaan koskevan liittymisen Hansel Oy:n puitejärjestelyyn, jossa toimittajana on Nordea Rahoitus Suomi Oy. HALTIK tekee yhteistyösopimuksen toimittajan kanssa. Sopimukseen perustuen virastot tekevät omat vuokrasopimuksensa ja ohjeistavat leasinghankinnat. Leasingmenettelyn käytössä virastojen tulee olla yhteydessä HALTIKiin. Aikaisemman toimittajan, 3Step Oy:n kanssa tehdyt sopimukset ovat voimassa sopimuskauden loppuun. Hallinnonalalla on siis siirtymäkauden ajan kaksi toimittajaa, mutta kaikki uudet leasingvuokrat on tehtävä uuden toimittajan kanssa.

Ajoneuvot

Moottoriajoneuvot B 300

Henkilöautot ja tila-autot, pakettiautot ja niiden alustat, pick-up-autot ja pikkubussit (myös erityistarkoituksiin muutettavissa olevat), maastoautot ja nelivetoautot (myös erityistarkoituksiin muutettavissa olevat), kevyet kuorma-autot (<6 t). Hankintojen arvo on noin 11 miljoonaa euroa.

Poliisin tekniikkakeskus toteuttaa hankinnat koko hallinnonalan puolesta hyödyntäen Hansel Oy:n 1.10.2013 saakka voimassaolevia sopimuksia. Sisäasiainministeriö on liittänyt hallinnonalan Hansel Oy:n uuteen puitejärjestelyyn.

Kuljetusvälineiden vuokrauspalvelut; leasingpalvelut (C5204)

Leasingvuokrien arvo on noin 580 000 euroa. Ajoneuvojen huoltoleasing- ja rahoitusleasing-palvelut hankintaan Hansel Oy:n puitesopimustoimittajalta Easy Km Oy:ltä. Puitesopimus on voimassa syksyyn 2013 saakka. Virastot liittyvät itse Hansel Oy:n puitejärjestelyyn.

Kalusteet

Kalusteet C 150

Hankintojen arvo on noin 1,8 miljoonaa euroa. Toimistokalusteet hankitaan Hansel Oy:n sopimustoimittajilta. Uudessa, 30.6.2013 saakka voimassa olevassa puitesopimuksessa on kaksi tuotelinjaa; kalustetoimittajia ovat Isku Interior Oy, Kinnarps Oy sekä Martela Oyj, ja ekokalustetoimittajia EFG Toimistokalusteet Oy, Kinnarps Oy ja Martela Oyj. Virastot liittyvät itse puitejärjestelyyn.

Toimistokalusteiden vuokrauspalvelut; leasingpalvelut

Käytetään Hansel Oy:n sopimustoimittajia talousarvion vuokrausta koskevien säännösten puitteissa. Ministeriö on tehnyt koko hallinnonalaan koskevan liittymisen Hansel Oy:n puitejärjestelyyn, jossa toimittajana on Nordea Rahoitus Suomi Oy.

Muut yhteishankintoihin kuuluvat tavarat ja palvelut

Matkustuspalvelut A 460; lentokuljetus- ja matkatoimistopalvelut

Kaikkien matkustuspalveluhankintojen arvo on yhteensä noin 10 miljoonaa euroa, josta matkatoimiston kautta tilatut lentokuljetuspalvelut ovat noin 5,5 miljoonaa euroa ja matkatoimiston palvelumaksut noin 320 000 euroa.

Kotimaan ja ulkomaan lentokuljetuspalveluissa käytetään Hansel Oy:n sopimustoimittajia ja matkatoimistopalveluissa sisäasiainhallinnolle kes-

kitetysti valittua Matkatoimisto Oy Areaa. Sisäasiainministeriö on liittännyt hallinnonalan keskitetysti näihin puitejärjestelyihin.

Toimistotarvikkeet C 180

Hankintojen arvo on noin 1,9 miljoonaa euroa. Toimistotarvikkeet ja niiden täyttö- ja suoratoimitukset hankitaan Hansel Oy:n sopimustoimittajilta. Elokuussa 2012 päättyvän sopimuskauden kokonaistoimittajia ensisijaisuusjärjestyksessä ovat Oy Lindell Ab, Paperipalvelu Koskimo & Rännäli ja Officeday Finland Oy. Virasto voi valita myös tuotealuekohtaisesti toimittajat, joita on tarjolla useita.

Työterveydenhuoltopalvelut C 610

Hankintojen arvo on noin 6 miljoonaa euroa. Käytetään Hansel Oy:n puitesopimuksen mukaisia alueellisia työterveyshuollon palveluntarjoajia. Uusi puitejärjestely on voimassa 1.1.2010 - 31.12.2013. Virastot liittyvät itse puitejärjestelyyn.

Ulkomaan virkamatkavakuutus C 500

Hankintojen arvo on noin 14 000 euroa. Hansel Oy:n sopimustoimittajana on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola vuoden 2012 loppuun saakka. Virastojen tulee liittyä puitejärjestelyyn ja tehdä tarpeidensa mukainen sopimus vakuutusyhtiö Tapiolan kanssa.

Tele- ja tietoliikennepalvelut A 4801, 4802, 4803

Tietoliikenne ja tietoliikennepalvelut, puheliittymät ja puhepalvelut:
Hankintojen arvo on noin 12 miljoonaa euroa.

Noudatetaan vuoden 2010 loppuun saakka voimassaolevia sisäasiainhallinnon omia sopimuksia, jotka on kilpailutettu ennen palvelujen määrittämistä valtionhallinnon yhteishankinnoiksi. Sisäasiainministeriö tulee käyttämään optiot vuosille 2011 ja 2012. Puhepalvelujen osalta pääasiallisena sopimustoimittajana on Elisa Oyj sekä sen palveluja varmistamassa TeliaSonera Finland Oyj. Lähiverkkojen yhdistämispalvelujen osalta pääasiallisena toimittajana on TeliaSonera Finland Oyj sekä palvelujen varmistajana Elisa Oyj. Kiinteiden datasiirtoyhteyksien osalta sopimustoimittajina ovat sekä Elisa Oyj että TeliaSonera Finland Oyj. Hallinnonalan numero- ja osoitepalvelun osalta sopimustoimittajana on Fonecta Oy.

4. Sisäasiainhallinnon keskitettyjen hankintojen toteuttamismenettelyjen piiriin kuuluvat tuotteet ja palvelut

1. Uudet toimitilavuokraukset

Toimitilavuokrauksissa noudatetaan myös sisäasiainhallinnon hankintaohjetta. Vuokraukset, joista aiheutuvat menot koko vuokrakaudella ovat vähintään 5 miljoonaa euroa, käsitellään ministeriön hankinta- ja toimitilasioiden ryhmässä siten kuin em. ohjeessa on määritelty. Kaikkien toimitilavuokrauksien arvo kokonaisuudessaan hallinnonalalla on noin 86 miljoonaa euroa.

Käynnissä olevat hankkeet

Poliisi

Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen Pasilan toimitilojen vuokrausta on puollettu raha-asiaivaliokunnassa lokakuussa 2006 ja esivuokrasopimus on tehty 26.11.2006. Tilat valmistuvat vaiheittain ja ovat käyttöönottavissa tammikuussa 2010 ja tammikuussa 2012.

Kanta-Hämeen kihlakunnan poliisilaitoksen Hämeenlinnan pääpoliisiasema, mukana liikkuvan poliisin Etelä-Suomen osaston Hämeenlinnan yksikkö: Hämeenlinnan poliisitalon osalta on tehty hankintamenetelypäätös 2.3.2005. Valtioneuvoston raha-asiaivaliokunta on puoltanut vuokrasopimusta 17.6.2009 ja sisäasiainministeriö on tehnyt päätöksen tilojen vuokraamisesta.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren poliisilaitoksen Pietarsaaren poliisiasema ja tulevan Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksen Seinäjoen pääpoliisiasema sekä liikkuvan poliisin Länsi-Suomen osaston Seinäjoen yksikkö: Pietarsaaren ja Seinäjoen kihlakunnanvirastojen osalta hankintamenetely- ja hankintapäätökset on tehty. Hankkeet on käsitelty valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa syksyllä 2008 ja ministeriö on tehnyt päätöksen tilojen vuokraamisesta Senaatti-kiinteistöiltä. Pietarsaaren tilojen on arvioitu valmistuvan vuoden 2010 lopussa ja Seinäjoen tilojen kesällä 2011.

Peräpohjolan poliisilaitoksen Kemin poliisiaseman ja liikkuvan poliisin Kemin yksikön tilojen peruskorjaustyöt: Toimitilojen muutostyön suunnittelu on käynnistetty ja tilojen on arvioitu valmistuvan vuoden 2011 lopussa.

Etelä-Savon poliisilaitoksen Mikkelin pääpoliisiaseman tilojen peruskorjaustyöt: Toimitilojen muutostyön suunnittelu on käynnistetty ja tilojen on arvioitu valmistuvan vuoden 2011 lopussa.

Pohjois-Karjalan poliisilaitoksen pääpoliisiasema ja valtakunnalliset yksiköt: Käyttökieltoon asetetun Joensuun pääpoliisiaseman toiminnot on siirretty väistötiloihin. Hankesuunnitelmaan perutuva työyhteisöselvitys ja vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen kartoitus on käynnissä. Pysyvän toimitilaratkaisun sijoituspaikkapäätökset ja toteutuksen edellyttämät sopimukset tehdään vuoden 2010 aikana.

Uudet hankkeet

Edellä mainittujen lisäksi poliisihallinnossa voi käynnistyä uusia hankkeita vuoden 2010 aikana lisärahoituksen varmistuttua.

Rajavartiolaitos

Vaalimaan rajanylityspaikan kehittäminen, raskaan ja kevyen liikenteen eriyttäminen. Rajavartiolaitokselle aiheutuvat vuokramenot ovat 3,0 milj. euroa ja tullin noin 12,5 milj. euroa. Tulli vastaa hankkeen viemisestä raha-asiainvaliokuntaan. Rakentaminen ajoittuu vuosille 2011 – 2012 ja arvioitu käyttöönotto heinäkuussa 2012.

Emäsalon merivartioaseman rakentaminen (n. 5 milj. euroa) vuosina 2011-2012. Käyttöönoton arvioidaan tapahtuvan alkuvuodesta 2013.

Hallinnonalan yhteiset

HALTIKIn Rovaniemen toimitilan hankinnasta on tehty hankintamenettelypäätös syyskuussa 2007. Hankinta suoritetaan yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa niin, että se toimii hankintayksikkönä ja vuokraa tilat edelleen HALTIKille. Rakentaminen on käynnistynyt huhtikuussa 2009 ja toimitila valmistuu vuonna 2011. Vuokrasopimuksen arvo 15 vuodelta on noin 29 miljoonaa euroa.

Muut toimialat

Muilla toimialoilla ei ole käynnissä tai käynnistymässä toimitilahankkeita, joiden vuokrausmenot ylittäisivät vuokrakaudella 5 milj. euroa.

Sisäasiainhallinto on asettanut toimitila-asioita varten asiantuntijaverkoston, joka jatkossa ohjeistaa toimitila-asioden hoitoa hallinnonalalla.

2. Atk-laitteet ja ohjelmistot B 210 sekä eräät palvelut

Hankintojen arvo on noin 20 miljoonaa euroa.

Sisäasiainhallinto on kokonaisuudessaan liittynyt **Hansel Oy:n** puitejärjestelyyn, johon kuuluvista toimittajista on valittu tuotealueittain seuraavat koko hallinnonalaan varten:

1. *Työasemat, näytöt, tulostimet ja kannettavat tietokoneet*
Ks. edellä kohdassa 1 Valtionhallinnon yhteishankinnat kohdat B 2104, 2105, 2106 ja B 2108
2. *Palvelimet*
Hansel on kilpailuttanut uuden puitesopimuksen ja sisäasiainministeriö liittää hallinnonalan uuteen puitejärjestelyyn ja HALTIK tekee keskitetysti tuote- ja toimittajavalinnat ja sopimuksen vuoden 2010 alussa.
3. *Monitoimilaitteet*
HALTIK valitsee keskitetysti hallinnonalalle toimittajan ja laitteet Hansel Oy:n puitejärjestelystä.
4. *Atk-verkon aktiiviset komponentit*
Lähiverkon aktiivilaitteiden toimittajat ovat Fujitsu Services Oy ja PALnet Oy. Tuotemerkit ovat Hewlett Packard, Extreme, Enterasys ja Cisco. Puitejärjestelyn päättyessä sisäasiainministeriö liittää hallinnonalan uuteen puitejärjestelyyn ja HALTIK valitsee tuotteet ja toimittajat.
5. *Työasemien haittaohjelmien torjuntaohjelmistot*
HALTIKin koko hallinnonalalle Hansel Oy:n puitejärjestelystä Lan & Wan Oy:n kanssa tekemä sopimus McAfee-tuotteista on voimassa 29.9.2011 saakka. Palvelu sisältyy HALTIKin virastoille tuottamaan työasemapalveluun.

Sisäasiainhallinnon **atk-kilpailutusryhmä** on kilpailuttanut erikseen seuraavat tuotealueet koko hallinnonalan käyttöä varten:

1. *Runkoverkon aktiivilaitteet ja verkon tietoturvatuotteet sekä salaustuotteet*
Sopimus Nordic Lan & Wan Oy:n kanssa on voimassa 31.12.2010 saakka. Sopimus kattaa myös CheckPoint Endpoint -salaustuotteet. Tuotehinnastoa ylläpidetään sisäasiainministeriön hallinnonalan tietohallinnon intranetissä (Halti) ja HALTIKin Joutussa. HALTIK valmistelee uuden kilpailutuksen käynnistämisen riittävän ajoissa.
2. *Atk-laitteiden huolto-, ylläpito- ja ympäristöpalveluita koskeva sopimus*
HALTIK kilpailuttaa sopimuksen 31.3.2010 mennessä ja valitsee toimittajan hallinnonalalle.

Muut atk-laite- ja palveluhankinnat

1. *Videoneuvottelulaitteet (Atk-laitteet, muut oheislaitteet B 21010)*
Videoneuvottelulaitteiden toimittaja on Videra Oy HALTIKIn tekemän, 30.6.2011 saakka voimassa olevan sopimuksen ehdoilla. Ohjeet ja hinnasto ovat Haltissa (HALTIK - Videoneuvottelu).
2. *Microsoft EA (enterprise agreement) ja Select –sopimukset*
Hankintojen arvo on yhteensä noin 3,3 miljoonaa euroa vuodessa. Hallinnonalan EA-sopimukset on yhdistetty yhdeksi koko hallinnonalaan koskevaksi sopimukseksi 1.1.2009 alkaen. Sisäasiainministeriö on tehnyt koko hallinnonalaan koskevan liittymisen Hansel Oy:n puitejärjestelyyn. HALTIK on tehnyt sopimukset Atea Finland Oy:n kanssa Hansel Oy:n puitejärjestelyn ehdoilla.

Sisäasiainministeriön 30.11.2009 päättynyt Microsoft Select - liittymäsopimus uudistetaan HALTIKIn nimissä joulukuussa 2009 ja se tulee takautuvasti voimaan 1.12.2009 alkaen.

3. AV-laitteet ja tarvikkeet, valokuvaus

1. *Dataprojektorit (C 2202)*

Hankintojen arvo on noin 144 000 euroa. Dataprojektorit hankitaan Hansel Oy:n sopimustoimittajilta. Sisäasiainministeriö on tehnyt koko hallinnonalaan koskevan liittymisilmoituksen dataprojektoreista Hanselin puitesopimukseen, joka on voimassa 31.7.2011 saakka. Tuote- ja toimittajavalintaa ei ole tehty keskitetysti, vaan hankinnat tehdään Hanselin toimintaohjeen mukaisesti ja tarvittaessa hankintayksiköt tekevät kevennetyt kilpailutukset itse.

2. *Kamerat, valokuvauslaitteet, tarvikkeet (C 2206)*

Hankintojen arvo on noin 165 000 euroa. Koko hallinnonalaan koskevaa liittymisilmoitusta Hansel-puitejärjestelyyn ei ole tehty, vaan hankintayksiköt tekevän omat liittymisilmoituksensa hankintatarpeidensa mukaisesti.

4. Viestilaitteet, varaosat ja tarvikkeet

1. *Viestilaitteet viranomaisverkkoihin, Virve (B 2301)*

Hankintojen arvo on noin 260 000 euroa. Hansel Oy on irtautunut sopimuksesta pysyvästi elokuussa 2008. Tuotteen kilpailutusvastuu on virastoilla ja laitoksilla. Toistaiseksi virastot voivat hankkia päätelaitteet omana kilpailutuksenaan tai mahdollisesti suoraan hankintoina.

Rajavartiolaitos kokoaa valmisteluryhmän, joka määrittelee sekä verkon että päätelaitteiden toiminnalliset vaatimukset ja valmistelee hankinnoista toimintaohjeen.

2. Matkaviestimet (C 2302)

Hankintojen arvo on noin 430 000 euroa. Koko hallinnonala koskeva liittymisilmoitus matkapuhelinlaitteita, tarvikkeita ja niihin liittyviä peruspalveluja koskevaan Hansel Oy:n puitejärjestelyyn on tehty. Laitteita voidaan hankkia Elisan ja SoneraPisteiden kautta. Puitesopimus on voimassa 30.4.2012 saakka.

Sisäasiainministeriö liittää koko hallinnonalan Hanselin uuteen matkaviestimiä koskevien elinkaari-, ylläpito- ja hallintapalvelujen puitejärjestelyyn ja HALTIK tekee sopimuksen.

5. Hengitysilman alkoholin mittauslaitteet (B 2503)

Hankintojen arvo on noin 700.000 euroa. Poliisihallitus huolehtii, että hankinta kilpailutetaan koko hallinnonalan osalta.

6. Liikennejuopumusnäytteiden tutkimukset (B 5501)

Hankintojen arvo on noin 1 500 000 euroa. Keskusrikospoliisi on käynnistänyt uuden kilpailutuksen markkinaoikeuden päätöksen jälkeen. Hankintapäätös tehdään vuonna 2010.

7. Matkustuspalvelut (A 460)

Hankintojen arvo on noin 10 miljoonaa euroa, josta matkatoimiston kautta tilatut lentokuljetuspalvelut ovat noin 5,5 miljoonaa euroa ja matkatoimiston palvelumaksut noin 320 000 euroa.

Hansel Oy on kilpailuttanut matkustuspalvelut myös muilta osin kuin valtionhallinnon yhteishankintoja koskevassa päätöksessä on edellytetty. Hansel Oy:n sopimuksia käytetään kotimaan majoitus- ja kokouspalvelujen, ulkomaan majoituspalvelujen sekä laiva- ja junakuljetusten hankinnoissa. Ministeriö on liittänyt koko hallinnonalan Hanselin puitejärjestelyihin. Sopimukset ovat nähtävissä hallinnonalan intranetissa Sallissa.

8. Rekrytointi- ja henkilöstöpalvelut (C 590)

Käännös- ja tulkkaukspalvelut

Hankintojen arvo on noin 2,6 miljoonaa euroa. Käytetään Hansel Oy:n vuonna 2009 voimaan tulleita ja vuoteen 2012 voimassa olevia puitejär-

jestelyjä. Virastot liittyvät itse tarvitsemiinsa puitejärjestelyihin ja valitsevat toimittajat puitejärjestelyn toimintaohjeiden mukaisesti.

Muut toimenpiteet vuonna 2010

Sopimusten hallinta SOHVI

Sisäasiainhallinnon sopimushallintajärjestelmän SOHVIn avulla sisäasiainhallinnon virastojen on mahdollista saada sopimukset virastokohtaiseen ja hallinnonalakohtaiseen käyttöön ja hallintaan. Järjestelmä palvelee koko hallinnonalan operatiivista toimintaa sekä yhteistoimintaa hankintojen kaupallisen valmistelun kanssa.

Sopimushallintajärjestelmä SOHVI on toiminnallinen työväline, joka toimii asian- ja dokumentinhallinnan (ASDO) tietojärjestelmän yhteydessä. Järjestelmä palvelee myös yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n puitesopimuksiin liittymistä siten, että SOHVIin sisältyy linkki Hansel Oy:n palvelusivustolle, josta käyttäjä näkee oman hallinnonalansa ja virastonsa liittymisilmoitukset. Järjestelmän käyttö on aloitettu sisäasiainministeriössä vuonna 2009. Hallinnonalan virastojen on varauduttava Sohvin käyttöön-ottoon vuoden 2010 aikana.

Toistaiseksi sisäasiainhallinnon keskitetyt sopimukset ovat mahdollisuuksien mukaan nähtävillä sekä sisäasiainministeriön intranet-sivuilla (Iines) että hallinnonalan intranet-sivuilla (Salli), sekä tietohallinnon osalta myös ao. intranetissa (Halti). Sopimukset ovat myös toimialojen intranet-sivuilla (esim. Seitti). Hansel Oy:n sopimuksista tietoa löytyy Hansel Oy:n palvelusivustolta.

Rahastoista rahoitettavien hankintojen erityispiirteet

EU-hankkeissa tulee hankintaohjeistuksen lisäksi noudattaa rahastokohtaisia säädöksiä sekä viranomaisen asiasta mahdollisesti antamia ohjeita.

Hankintatoimen osaamisen varmistaminen

Sisäasiainministeriön osastojen tulee huolehtia omalla toimialallaan tarvitsemiensa tuotteiden sisällöllisistä ja teknisistä vaatimuksista. Ministeriön osastojen tulee ministeriön sisäisten hankintojen valmistelussa noudattaa vahvistettuja menettelyjä ja voimaantullutta sisäistä määräystä sekä varata omalta osaltaan riittävät resurssit hankinnan asianmukaiseen hoitamiseen. Hankintalainsäädäntöä muutetaan vuoden 2010 alkupuolella, minkä johdosta myös hankintaohjeita joudutaan muuttamaan. Virastojen tulee huolehtia siitä, että hankintatoimen tehtävissä toimivat virkamiehet tuntevat uudet säädökset ja ohjeet. Valtion hankintastrategian mukaan vi-

raston johdon vastuulla on hankintatoimen ja hankintatoimen henkilöstön osaamisen määrätietoinen kehittäminen.

Hankintatoimen asiantuntijaverkostotyön kehittäminen

Sisäasiainhallinnon hankinta-asiantuntijaverkoston kokoonpanoa täydennetään poliisihallituksen edustajalla. Verkostoa hyödynnetään sisäasiainhallinnon hankintatoimen kehittämisessä. Asiantuntijaverkoston jäsenten tehtävänä on huolehtia hankintoja koskevien yhteisten ohjeistusten yms. jakelusta ja jalkauttamisesta omassa virastossaan. Hankintatiimi huolehtii asiantuntijaverkoston kokoontumisesta ja tarvittavasta osaamisen kehittämisestä.

12.4 Palosuojaelurahaston suunnitelmat

TOIMINTASUUNNITELMA 2010

Yleistä

Palosuojaelurahastolain (306/2003) mukaan tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi on Suomessa olevasta palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta vuosittain suoritettava palosuojaelumatsumu. Palosuojaelumatsumu on velvollinen suorittamaan jokainen, joka harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa. Palosuojaelumatsumuista saadut varat tuloutetaan valtion talousarvion ulkopuolella olevaan Palosuojaelurahastoon.

Palosuojaelurahasto toimii sisäasiainministeriön hoidossa ja valvonnassa. Rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii rahaston hallitus, jonka tehtävänä on päättää rahaston toiminnan ja talouden kannalta merkityksellisistä ja laajakantoisista asioista sekä huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Palosuojaelurahastosta voidaan myöntää lain tarkoituksen toteuttamiseksi rahaston varojen ja vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa yleis- tai erityisavustuksia. Myönnettäviin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) ja rahasto toimii näissä avustuksissa valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena.

Palosuojaelurahasto toimii osana pelastustoimen kokonaisrahoitusjärjestelmää ja myöntää harkinnanvaraisia avustuksia tarkoituksensa mukaisiin hankkeisiin. Rahaston avustukset on sovitettu yhteen valtionosuusjärjestelmän kanssa siten, että avustuksia ei myönnetä samoihin kohteisiin. Muilta osin noudatetaan suunnitelmavuonna päivitettävää Palosuojaelurahaston ohjetta avustuksen hakemisesta.

Toiminnan tavoitteet 2010

Palosuojaelurahaston avustuksia kohdennettaessa otetaan huomioon pelastustoimen vuoden 2010 tulossuunnitelmassa ja vuosien 2010–2014 toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitetyt keskeiset tavoitteet. Palosuojaelurahasto tukee omalla toiminnallaan näiden tavoitteiden saavuttamista, erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn sekä koulutus- ja tutkimustoiminnan osalta.

Avustukset kohdennetaan olemassa olevien riskien mukaisesti huomioiden pelastustoimen palvelujen sekä henkilöstön saatavuuden turvaaminen koko maan alueella. Rahasto tukee palokuolemien vähentämistä, hyvän turvallisuuskulttuurin kehittymistä, turvallisuuden edistämiseen tähtäävien tietojen ja taitojen parantumista, valistuksen ja neuvonnan tehostumista,

pelastustoimen palveluiden saatavuuden ja pelastuslaitosten toimintakyvyn kehittämistä sekä alaa hyödyttävää tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Palosuojelurahasto myöntää yleisavustusta pelastusalan järjestöjen toteuttamaan valistus- ja neuvontatoimintaan, palokuntatoiminnan kehittämiseen, koulutustoimintaan sekä muuhun mahdolliseen toimintaan, joka edistää tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan kehittämistä. Hakuprosessin uudistamistyössä huomioidaan erityisesti järjestöjen toiminnan tavoitteiden liittyminen pelastustoimen valtakunnallisiin tulostavoitteisiin. Suunnittelujakson aikana tullaan yleisavustuksen maksatuksessa siirtymään osittain jälkikäteen tapahtuvaan maksatukseen nykyisen ennakollisen maksatustavan sijaan.

Paloasemien rakentamiseen ja peruskorjaukseen tarkoitettujen erityisavustusten osalta tuetaan erityisesti sellaisia uusia asemia ja merkittäviä peruskorjauksia tai laajennuksia, joilla parannetaan pelastustoimen palvelujen saatavuutta. Avustuksia suunnataan uusiin asemiin, joilla poistetaan paloasemaverkostossa olevia aukkoja, sekä peruskorjauksiin työturvallisuuden puutteiden korjaamiseksi. Pelastustoimen merkittävien alueellisten harjoitusalueiden rakentamiseen voidaan myös suunnata varoja.

Pelastustoimen alueiden kalustohankintojen osalta avustetaan ensisijaisesti hankkeita, joilla parannetaan alueen palvelutasoa kokonaisuutena sekä henkilöstön työturvallisuutta. Rahasto tukee osana kalustohankintoja suunnitelmavuoden aikana pelastustoimen kenttäjohtamisjärjestelmän päätelaitteiden hankintaa johtamisvalmiuksien parantamiseksi.

Palosuojelurahasto avustaa sopimuspalokuntien palokuntasopimuksen mukaisia hälytysvalmiuden tehostamiseen tai työturvallisuuden parantamiseen kohdistuvia kalustohankkeita. Avustusta voidaan myöntää myös sellaisiin kalustohankintoihin, joilla turvataan VPK-toiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä. Avustusta voidaan myös myöntää sopimuspalokuntien paloasemien uudisrakennushankkeisiin sekä merkittäviin peruskorjauksiin ja laajennuksiin. Toimintavuoden aikana tarkistetaan ilman määräaikaan haettavien pienavustusten myöntöperusteet.

Pelastustoimen kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan, tiedotus- ja valistustoimintaan sekä oppimateriaalin tuottamiseen suunnataan määrärahaa rahaston vuoden 2010 talousarvio, tutkimushankkeiden määrä ja palosuojelurahastolain tarkoitus huomioiden. Julistettaessa avustuksia haettavaksi sekä niiden vaikuttavuutta ja hyödyllisyyttä arvioitaessa huomioidaan pelastustoimen vuosien 2007–2011 tutkimusohjelman mukaiset teemat. Erityisesti pyritään löytämään tutkimusteemojen mukaisia, koko pelastustoimea hyödyttäviä tutkimus- ja kehittämishankkeita.

Sisäinen hallinto ja talous

Palosuojelurahaston hallinto pysyy kevyenä, ja hallintomenojen osuus kaikista menoista on noin 3 prosenttia. Talouden suunnittelua ja seuranta kehitetään edelleen siten, että alitoteutuneista hankkeista vapautuvat sitoumukset saadaan uudelleenjakoon viivytystä kuukausittaisen sitoumus- ja talousseurannan ansiosta.

Palosuojelurahaston viestintää tehostetaan ottamalla käyttöön uusi viestinnällinen ilme, parantamalla nettisivujen käytettävyyttä, toteuttamalla alueellisia tiedotustilaisuuksia, hyödyntämällä entistä tehokkaammin ministeriön ja yhteistyökumppaneiden viestintäkanavia sekä ryhtymällä julkaisemaan rahaston uutiskirjettä. Vuoden 2010 lopulla tullaan tiedustelemaan avustuksen hakijoiden mielipiteitä rahaston avustuksen myöntöprosessista ja viestinnästä asiakastytyväisyyskyselyllä.

Ennakoiva rahoituslaskelma

Palosuojelurahaston ennakoivassa rahoituslaskelmassa ilmoitetut veronluontoiset tulot tarkoittavat palosuojelumaksuja, jotka kerätään palosuojelurahastolain perusteella vakuutuksenantajilta. Henkilöstömenot ovat rahaston hallituksen palkkioita. Tavaroiden ja palvelujen ostomenoihin sisältyvät rahaston sihteeristön palkat, sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen talous- ja henkilöstöpalveluiden palvelusopimuksen mukaiset kustannukset sekä sihteeristön käytössä olevien tilojen kustannukset, jotka sisäasiainministeriö laskuttaa rahastolta keskinäisen sopimuksen perusteella.

Palosuojelumaksujen odotetaan kääntyvän suunnittelukauden aikana hienoiseen laskuun mutta sen oletetaan pysyvän kuitenkin lähellä 8 miljoonan euron tasoa. Rahastolle on syntynyt useana vuonna ylijäämiä. Rahaston hallitus on huomionut tilanteen ja lisännyt talousarviossa päätettävien avustusten tasoa jo edellisvuosina. Suunnitelmavuoden osalta tasoksi on määritelty **9,62** milj. euroa. Tavoitteena on jatkaa rahaston pääoman hallitua pienentämistä lähivuosina. Tästä syystä vuosien 2011–2012 rahoitus-tasoksi on suunniteltu 9,5 milj. euroa ja vuosien 2013–2014 rahoitustasoksi 9,2 milj. euroa maksukertymän alenemisesta huolimatta. Rahaston maksuvalmius säilyy kuitenkin erinomaisena.

12.5 Tietojärjestelmä- sekä perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet

Ministeriön tulee toimittaa osana toiminta- ja taloussuunnitelmaansa valtiovarainministeriölle tiedot hallinnonalan tietojärjestelmien (ml. perustietotekniikan ja tietoteknisen infrastruktuurin) kehittämiseen tai hankintaan liittyvistä hankkeista, joiden kokonaiskustannukset ovat suunnittelu-kaudella yli 1 miljoonaa euroa.

Oheisessa listassa on esitetty tietohallinnon yhteistyöryhmässä (TIHRY) 24.9.2009 käsitellyt käsitellyt ja hyväksytyt hallinnonalan yli miljoonan euron IT-hankkeet TTS-kaudelle 2011–2014. Oheinen listaus ei ole hankkeiden priorisointijärjestys.

1. Sisäasiainhallinnon yhteinen julkaisujärjestelmä
2. POOL SM-OM viranomaisportaali
3. Rahankeräysten valtakunnallinen valvontatiedot sisältävä rekisteri
4. Rajavartiolaitoksen toiminnallinen tietojärjestelmä
5. Schengen järjestelmän uudistaminen
6. Hätäkeskustietojärjestelmän kehityshanke
7. Ampuma-ase ja aseluparekisterin ja Turvallisuusalan valvontasovelluksen kok.uudistus
8. Ulkomaalaisvalvonnan tietojärjestelmä
9. Biometriahanke
10. Kassajärjestelmän käyttöönottohanke
11. Poliisiasiantietojärjestelmän kokonaisuudistus